

Կ Ր Թ Ո Ւ Թ Ւ Ւ Ն

Գ Ո Ր Ծ Ն Ը Կ Ը Ն

Հայկական գրոց բարբառոյ ըստ իւրաքանչիւր կանոնաց
նորոգ քերականութեան աւանդելոյ 'ի Հ. Սրբանիսէ
Չալիխեանց 'ի Մխիթարեան Միաբանութենէ:

Ի ՍԵՆՆԸ

Ի Տպարանի Միլլերեան Հայց

1 8 2 9.

որտք լինուին Իսկոնիկացիներն զայս : Բայց Տեր անշնորհներն առ
սինն ալ լին որ ազնի հարագրութեամբ ընկուա ըլլան, շատ
Տեժ օգոստ իրախնին : Մանասանդ ասոնց զայս զարժեղին
Երեւ, իրնոն զանազան պատմութիւններն ալ զարդեպէն ըսել
ու իրենք իրենցմէ գրաբատ լարգամելը : Սենք Բարձր
ցինք Տինայ սկզբունքը աւանդելը, Տեյք որ ազգէն զարդեպ
ներուս որիւրութիւնն ըլլայ, ու Տանգամայն գնացներոսն
ժանրութիւնն չըլլայ : Ըստ նոր ժորջս լին որ ազգին հաճելն ըս
լայ, ան արեւն իրհագանք ալ ընդարձայնը պղելը :

Տաճիկերէնը զանայցինք այնպէս գրելը, Էնչպէս որ
պատմողը հասարակօրէն իրենցովն, եւ որնոր Տեր հայոց ազգին
որոճչասպան Բնակողները անհնն ալ իրհասկընան :

Պարբտաք անոր համար Էւելցոսցինք, որ պարտիս
սանկցօղը հոն նայն, ու Տանգամայն ալ սձ որ զարդեպ
չանելնար, աշխարհաբարքը գրաբատ լարգամելին Երբ
գրաբատին հեթ Բարձրագի, որուն Տեժ պարբերութիւնն
որեանելով, իրնայ ճանչնալ, ու ազնիք գեղէն, իսկ ժողով
շնորհին որոշելը օ

ԿՐԹՈՒԹԻՒՆ ԳՈՐԾՆԵԿԸՆ

ՆԵՅԿԵԿԸՆ ԳՐՈՅ ԲԵՐԲԵՈՒՈՅ ԸՍՏ ԻՒ

ՐԵՔԵՆՉԻՐ ԿԸՆՈՆԵՅ ՆՈՐՈԳ

ՎԵՐԵԿԸՆՈՒԹԵԿԸՆ

ԳՎՈՒԽ Ը.

Ո՛վ, ասա՛նք. քիմ հարցման պատասխանը առաջադրանքի պիտի
լրացնանք: Վերջ. էրևո 164:

իւ:

Ուե որ դուն կուզես, ես ալ 1) կուզեմ: Ինչպէս
որ 2) ես ըրի, դուք ալ ըրէք: Ընծիք ալ հաւտացին,
ինչպէս ձենք ալ հաւտացինք: Մենք ալ քու ետեկդ
զանք: Մենք ալ քեզի հետ կուգանք: Եղբարս ալ
հետս 3) եր:

Իչեք սեն խոհարարն, պէն րե 1) խոհարար: Ես
ալ ռե 2) պէն ելարի, սիպի կարնիկ: Օնարարս
խոհարար, նասալ ռե պիտի ինանար: Պիկ րե սենին
արարանի կեկեկ: Պիկ րե սենին իլե կեկեկ: Գարարս
րե պիտի իլե 3) խի:

1) Եւ ես: Ալ որ ասանք. ալ: միշտ յառաջ պիտի գրվի
այսպէս. ե ես, ե դու, ե նա, ե մեք, ե այն և 2) ուրիշ: 3)

* Ինչ բան, աստ՛ի, նէ՛ շէյ հարցման պատասխանը ուղղակիան պէտէ լարգմանիլ: Երէս 164:

ք.

Արակը 1) մարեցաւ: Տունը 2) փլաւ 3): Գուռը ինքիրէն 4) բացվեցաւ: Շուտ մը դրնեբը գոցվեցան 5): Շատ նաւեր 6) ընկղմեցան 7): Մեր հագուստները պատուեցան 8): Այրը 9) չհկրնար տեսնել: Կաղը 10) չհկրնար քալել: Օտը աղէկ չհկրնար սորվել: Վատ զսքը չհկրնար պահվել 11): Թէ որ տանտերը 12) արթուն կենալու ըլայ 13), գողերը 14) չեն կրնար գողնալ:

Ընէշ 1) սեօմպէս: Լըվ 2) եբբըրը 3): Գափոս չէնպէ չէնպէնէ 4) ալըրը: Չափո՛ւճափ գափոսուր գաս ժանդար: 5) Չօր կէթէր 6) պոլիւրը: 7) Պիլի՛ կաս պոպուրընը եբբըրըրը 8): Վէօր 9) կէօրէճը: Թօփալ 10) եիւրիւյէճը: Թէփալ էյէ կօյրէնէճը: Շէէր կէլէնէճը: 11) Լըբը եվասհապը 12) օյանը գոսրուրս, 13) հրաւըր 14) չալմալըր:

1) Հուր, հրոյ. 2) տուն, տան. 3) փլանիմ, լայ. 4) Բեք շին. 5) փակեմ, էցի. 6) նաւ, ու. 7) ընկղմիմ էցայ. 8) պատասեմ, էցի. 9) կոյր, կուրաւ. 10) կաղ, ու. 11) Թագ չիմ, Թագեայ, 12) տանուտեր տեսան. 13) հսկեմ, էցի. 14) գող, ոյ:

դ

Երեք օրէն ետքը մեր կերակուրը 1) ընցաւ 2): Պետրոս ծառայներուն 3) հետ կրնատեր, ու կրակին քոս վը կըտաքնար կօր 4): Օրերս շուքի 5) պէս անցան: Եղբայրս ինձի հետ չի խօսիր կօր 6): Երկու տղաքն ալ անօր հետն էին: Եղբայրս դրան քովը կրնատեր կօր: Սարիամ խաշին 7) քովը կըկենար կօր:

Ինչ կէնպէն սօնդրա՛նէյէճէյէճը 1) պիլիպէ 2): Պիտրոս հըլիլիսարըրըրը 3) պիտրոպիւր օլիսրոսպ ակէշէն էտնըրս ընէլըրոս 4): Կիւնիլիլի չէօլիլի 5) կիլիլի կէշիլիլի: Գարդաշէ պիլիլիլի էլէ լոգըրըրը կիլիլիլի 6): Ինչ

օլորս քոն օնոան սալա պերտապեր իրելեր : Վարդապետ Գա-
լուանան Լանընտոս օլուրույօրուս : Սարկոմ հոյն 7)
Լանընտոս քոնրույօրուս :

- 1) Կերակուր, կրոյ . 2) սպառեմ, եջի . 3) սպասաւոր ,
ու . 4) ջեանուամ, սայ . 5) հոյանի, էոյ . 6) խօսիմ, էցոյ .
- 7) խաչ, իւ :

* (Թ)է որ շապ ելուի մնոանիէր մնոան Բայի ըլլան, Բայը
յոգնուի պիտի ըլլայ : Լըբու 165 :

7 :

Անոր հայրը ու մայրը մեռած էին : Անոր հայրը ու
եղբայրը իրեք տարիէն ետքը եկան : Վիշմը ատենէն
ետքը 1) քոյրս, մայրս, ու պզտիկ 2) եղբայրս հիվնա-
ցան : (ատ ատեն անցնելէն ետքը 3) քոյրս ու մայրս
ընդնացան 4) : Չինը ու սառը հալան տաքցած ատե-
նը 5) կըհալին 6) :

(Օ)նան զեպերէ զէ զուրեմի կօլմաշ իրելեր : Օնոան
պատասաը զէ Գարդապետ իւլ ելլոտան սօնդա իւլուիւեր : Պիբ
ուլ լուգըլիտան սօնդա 1) Գըլգարապետ լուրեմի զէ զե-
լի 2) Գարդապետ հասար օլուրուր : Չօր լուգըլիտան
սօնդա 3) Գըլգարապետ զէ լուրեմի պիտիւլուիւեր 4) : Վար
զէ պոու հոլու ըսնիպաը լուգըլի 5) երելուր 6) :

- 1) Յեա սակաու մեոյ . 2) կրտսեր . 3) յեա բազուամ Ժա-
մանակայ . 4) բժշկեմ, էջի . 5) ի հասանել ջերմութեան .
- 6) հալիմ, էցոյ :

* Լըբուր խօսի մեջ շապ պիտի ըլլայ, Բայը Ժօրի պիտի պիտի
պրիլի : Լըբու 167 :

8 :

(Թ)է որ կարենաս քալելնէ, ես և դուն կամաց կա-
մաց 1) քալինք : Լս ու իմ եղբայրս քիչ մը 2) մեկ-
զմեկու հետ կովեցանք 3) : Լսու իմ հայրս ծովուն քօ-
վը 4) կըպարտեինք : Վաղը դուն ու քու տղաքդ եկէք :
Ղուն ու քու եղբայրդ մահու արժանի 5) էք : Ղուն
ու ան մարդը մեկտեղ 6) էիք :

Լայեր ինքեղելըսեն, պէն զէ սեն էալաշ էալաշ 1) ինքեղէն: Պէն զէ պերսպերէն պերեղելի՞նք էլէ պերսպ 2) գալիս էլէրէ 3): Պէն զէ զէրէրէն րէնիւ գըլըււնիւ 4) ինքեղըսըս-գ: Լալըն ուն զէ սենին էլլալըսըս ինքեղել: Սեն զէ սենին գալըսըս էօլէ-ձէ մասալալալըսըս 5) սընըլ: Սեն զէ օ ալալ պերսպեր 6) ինքեղել:

1) Աս սահաւ սահաւ: 2) փորը ինչ: 3) գժտիմ, տեցայ: 4) ընդ էղը ծալուն: 5) արժանի մահաւ: 6) ՚ի միասին:

* Ընդէն Բային անուան Բային Հասարակօրէն սեռալան պէս րի Գրիլ:

Ը:

Հիւանդ եղայ, ու բըժիշկները 1) իմանալով եկան իս տեսնելու համար: Տղան մենծնալով՝ ուսումնասէր 2) եղաւ: Մովսէս հրեշտակը տեսնելով՝ շատ զարմացաւ՝ անոնք ալ ան քաղքէն ելլելով՝ փոխան: Ըրեխն 3) ելլելու ատենը մեռաւ: Մարդուն մեռնելու ատենը հոգին անօր հետ 4) չիմեռնիր: Հագուստին 5) փոխվելու 6) ատենը ես փոխվեցայ մի: Ինչ ընեմ, վասն զի իմին սորվելու ատենս շատ կընեղիմ կօր 7): Ըրեխն ծագելու ատենը գաղանները 8) իրենց որջերը 9) կերթան:

Հասարակօրէն, զէ հէրէնէր 1) րոյս-րոյ պէնիլէօր-ձէ էլին ինքեղելը: Չօճո-գ պէօյի-ի-րոյ՝ էլէ՞՞ Բալըր 2) օլլաւ: Մնչուս Բըլայըլը ինքեղալ՝ չօ Բասաճճի-րոյ չէրոյ: Օնըրրոս օ չէհըրքէն չէրոյ՝ գալըսըս: Կէ-նէլին 3) րօղլոս-րոս զալըլէ կօլլի-: Ինասանն կօլլի-րէ- զալըլէ ճանըրոս պերսպեր 4) կօլլի-: Ըսողալըն 5) րէլէլըրէն 6) զալըլէ պէն րէլէլըրէն (Փալի էլ-րէն): Ելէ կօլլի-ն, պէնի կօլլի-րէն զալըլէ (ճանըլ) չօ սըլըլըլօր: 7) Կէ-նէլին րօղլոս-րոս ճանըլըրը 8) ինքի էլ-ալըլը-րըն 9) ինքեղելը:

1) Բժիշկ, բժշկաւ: 2) ուսումնասէր, սիրի: 3) լարե, աւ: 4) ընդ նմա: 5) հանդերձ. ի: 6) փոխեմ, էջի: 7) կարճամը-տիմ, էջայ: 8) գաղան, աւ: 9) որջ, ոյ:

* Տարակապարին գերակապարին ու սարգապատան անցեալ
 լին երբորդ գեհը սեռական անուն բայի ունեւորով
 երեք գեհի գեղ ալ իրենի:
 Երեւ 168. և 159:

է:

Ես աս շարթի՛ բան մը կերած չունիմ: Ես հիչ մարդ
 տեսած չունիմ: Ես ծնանելէս մինչև աս օրս հիչ սոր-
 ված չունիմ: Ես հիչ աղէկ բան մը գործած չունիմ:
 Ես միտքս դրած էի հաստեղէն երթալ: 1) Գուն ինչ
 բան ըրիր 2): Թէ որ ատ մեանելու արժանի բան մը ըրած
 է նէ, մեանի: Վիլիպպոսին կանչելէն առաջ, 3) Թղե-
 նիին տակը քեզ տեսայ: Կորոզին 4) Խօսելէն առաջ
 իս պիտի ուրանաս: 5) Ընոնց քուն մտնալէն 6) առաջ
 տանիքը ելաւ:

Պէն պո- հաջիւս¹ պեր շէյ եւեթիմ կամ եւթիյն էօր:
 Պէնիմ հիչ ինսան իւօրթի-յիմ էօր: Պէն քօզպո-ղոսմարան
 պո- իւ-նեթիւ հիչ եօյրեւեթիւ իմ, կամ եօյրեւեթիւմ էօր:
 Պէնիմ հիչ պեր էյն էչ իւօրթի-յիմ էօր: Պէն պո-նարան
 իլի-թիյն Փիւրի-թիւ Գօնու-չո-պոս, Սէն Դիւիչ լիթիմ 2): Լչիւր
 օ եօլե-թիւ թապոսհոգ պեր շէյ եւեթիւ իմ, եօլե-ն: Փիւ-
 լիպոսոսան շաղքմասնարան էլէրէ 3), սէն ինճիւր պաճընըն
 Կիպիւթի իւօրթի-մ: Լօրօլ-ն 4) եօլե-նիւթիւն էլէրէ պէնի
 ինգետար էթիւթիւն 5): Օնլարըն ույգոյս իլիթիւթիւն 6)
 էլէրէ քոստ չգոր:

1) Երգայական, յայտ էօթնեկիս. 2) գործ գործել. 3)
 մինչև 4) հաւ, ու. 5) ուրանամ, ացայ 6) ի քուն մտնել:

* Պիտաղարի բայ արականով: Երեւ 168:

ը:

Պէտք է ինճի հօովմ ալ տեմնել: Պէտք է քեզի աս-
 տուած սիրել: Լարի է անոր հնազանդ ըլլալ: Չի-
 վայլեր 1) մեզի ծերերուն անհնազանդ ըլլալ: Չիվայլեր
 ձեզի իս մինակ 2) Թող տալ:

Պաննա բոճայը քառ կէօրմէր շաղբմարը : Սաննա տըտեղ
 սեղմէր զտճկոյ տիւր : ()նա էրտիպտ արը մե-լե-ն օլմար : Ին-
 տիտըլարտ մե-լե-ն օլմարտ արեղէ ետգըշըր 1) (շէյ) արեյնէ
 տիւր : Պլեմի էալընըլ 2) պրագմագ սեղէ ճաղը արեյնէ արե՛ :

1) Ոչ է արժան . 2) առանձին :

ԳՂՈՒԽ Ի :

* Որո՞նք , քառի . քիսին հարցման պատասխանը սեռական տիւ-
 րի է-արգմանի : Երէն 169 :

իւ :

Երկինքին ու երկրին տէրը աստուած է : Թագաւորին
 տղան մեռաւ : Երեկն ծագելը 1) մարդը ուրախ կընէ :
 Խնձորի ծառին 2) տերեւը լայն է : Երկինքին Թռչուն-
 ները ծառերուն շուքին տակը կըբնակին 5) : Երանտախ-
 աին 4) պատճառը երբեմն օդին 5) արըլըլըն 6) է : Սար-
 գիկներուն առնը կարճ 7) է :

Կէօյնի մէ եերին սահաղը Ելլահ արը : Փարիշա-
 հըն օղը-ն Եօրի-ն : Կիւնեշին քօղխաը 1) ինսանը շաղ-
 եպիւր : Իշխա աղաճընըն 2) էտիբաղը ենէ արը : Կէօյնի
 գո-շաղը տղաճարըն ինօլլեանին տիտիտի սագին օղաբ-
 լար 3) Էաճանըն 5) պօղա-լաըն 6) պօղը ինքի էալա-
 նոն 4) սեղիտի տիւր : Ինսանըլարըն զագլը գրատ 7) արը :

1) Ճագումն , ծագման . 2) ինձորենի , այ . 3) բնակիմ :
 Եղայ . 4) Եանտախա , տի . 5) օդ . ոյ . 6) ապահանութիւն , թեան .
 7) սուղ :

* Յարիպոստիլը քառիլե-րեն լեզու-ն մը շարտ անգամ սարտ-
 ին իւրիւն , որ սեռական տիտի է-արգմանի : Երէն 174 :

իւ :

Որոտման 1) ձայնը ահաւոր 2) է : Գերեզմանը օղ-
 քոյ 3) տեղ է : Գատաստանին 4) օրը սարսափելի 5) է :

Վերջով ուրիշ մարդու երես ածած չեմ : Ղիսուն 6) դէշ
Տօղը 7) չի քաշվիր 8) : Ղեվաճերի 9) վաճառական էր :

Կիւրէն 1) սէսի էօրֆիւն 2) Կիւր : Սեւոր
Եսա 3) էէրի Կիւր : Երբեք 4) Կիւնիւ էօրֆիւն 5)
Կիւր : Սէնիւն Գայրը Եսան էիւն Կիւրէնի : 1 է 6)
Եօգոստ 7) չէրէլէր 8) : Ղեվաճեր 9) Կիւնիւն Եսան :

1) Որոտուն, որոտան, 2) ահաւոր, ի աւ, 3) սուգ,
ագոյ, 4) դատաստան, աւ, 5) ահեղ, 6) դի, ոյ, 7) վահահա-
տութիւն, թեան, 8) անտանելի է, 9) ակն պատուական, տկան
պատուականի, տկանք, պատուականք, ականց պատուականց :

ԳՂՈՒԽ Գ :

Ա իւրջահուլ զարտիան : Երէս 175 :

ն :

Մեր մարմինը զգեստի կարօտութիւն 1) ունի : Ըօ-
րս ու մօրս չիպատեցի, 2) քեզնի պիտի պատմեմ :
Չեր ճնողացը 3) հնազանդ եղէք 4) : Ինձի հրաման 5)
սուր : Ընոնց հրամանց 6) երթալ : Ընոր հրեշտակ երե-
ցաւ 7) : Տէրը ծառայներուն 8) տրվաւ : Կեղութեան
համբերութիւն ըրէք :

Թեւեթիւ Էսպատա Տեօհրաճըլը 1) զարբը : Փէրի-
րիէ վէ զարբիէն նազը Էլ-Էրի 2) (տէ), սանն ին նազը
Էրիճէի : Սիւնն ավալարընը 3) Էլ-Էլն Օլանուղ 4) :
Պանն Էլէն 5) վեր : (Նլարս Էլ-Էրի Էր Էլ-Էր 6) : (Նա-
ճըլը Էլ-Էրի 7) : Սահաղը Էլ-Էրի Էլ-Էրըն 8)
վերի : Սգընըն սուր Էրինի :

1) Կարօտութիւն, թեան, 2) պատմեմ, եցի, 3) ճնողք,
այ, 4) հնազանդ լինիմ, եղէ, 5) հրաման, աւ, 6) հրա-
մանց, եցի, 7) երեթմ, Եսայ, 8) ծառայ, իւ :

Ա իւրջահուլ զարտիան, որնոր յոլը յարտացոյնն սանի :

ն :

Որդիս քու հօրդ խրատներուն մտիկ ըրէ 1) : Ար-
պետի հրամանին 2) հնազանդ եղիր : Կիսուս ծովուն

ալիքներուն 3) հրամայեց, ու անոր հրամանին հնազանդեցան:

()'ստ-մ ահննն զի-տե-րննն եօյն-արէ-րննն գո-ւա-լ
 սա 1) : Ս-սրտննն լե-հոյն-հէ-րննն 2) Ռ-լի-ւ օլ : Իստ
 ար-ի-իլնն ար-լու-ար-լու 3) ե-մը ե-լի-ի, վէ օնոան ե-մրննն Ռ-
 լի-ւ օլ-ստ-լար :

1) Լսեմ . 2) պատուիրան աւ . 3) ալիք , եաց :

* Աստուծոյ յարմարիտի նախադրուլ : Երեւ 176:

7 :

Եղբարս անոնց հետ (մէկտեղ) ժամ գնաց : Ինոնք
 ծովին քէնարը 1) իջան, ու նաւը մտնելով՝ մէկ կղզի
 մը եկան : Ինձի հետ (մէկ տեղ) տուն եկուր ու հաց
 կեր 2) : Գողը տունը կրմտնէ գողնալու համար : Կա-
 թիլ 3) մը գինի բերանս չիմտաւ : Սարգ երեսը 4) կը-
 նայի, ու աստուած սիրաբ կընայի :

Գարբաշտ օնուր ըլլա (պերտուկեր) ինչուեյե ինչոյն :
 ()նուր արեւիկ բնաւրնա 1) երբեւէր, վէ ինչի ինչոյ՝ պի-
 տորայս երեւելուէր : Պիւնի ինչ (պերտուկեր) եվէ ինչ, վէ
 ե-մը ե-մ 2) շարտու եվէ ինչի շարտու ինչն : Պի-ր ար-
 լու 3) շարտու աղպընս ինչի-ի : Ինստն ե-լ-լու-նն 4) , վէ
 ալլա՛ ե-լ-լու-ննն պագար :

1) Ճովեղը , եղեր , երբ . 2) հաց ուտել . 3) կաթիլ . 4) ե-
 րեսը , սաց :

* Աստուծոյ յարմարիտի , որ բոլը յարկայոցիչ ունենայ :

7 :

Իրիկվան դէմ 1) ան մարդուն տունը մտանք : (Թող
 չի արվաւ 2) անոր իր հօրը տունը երթալ : Իմ հօրս
 տունը եկաւ , ու անոնց բարե տալով 3) նստաւ : Երբոր
 ժամուն գուրը հասաւ 4) , ժողովուրդը անոր զիմացը
 ելաւ 5) : Խոնարհները երկինքին 6) արքայութիւնը
 կրմտնեն :

Ագառան իսպախ 1) օտարաբնի կնիքն իրարից : Պարագ-
մարտ 2) օճառ սեղանի որտարտարն ինչն ինչն : Պարագմարտ
իկարիքն ինչն ինչն , ինչ օճառն սեղանի ինչն 3) օճառ-
արտ : Վերջն ինչն գառնա-ստանն ինչն ինչն 4) , ճե-
ստանն օճառն գառնա-ստանն ինչն 5) : Այլուք ինչն ինչն ինչն
իսպախ 6) ճեղքն ինչն ինչն ինչն :

1) Ընդ Երեկո . 2) սը տալ թոյլ . 3) սղջոյն տալ . 4) Իբրև
Եհաս . 5) ընդ առաջ Էլանեղ . 6) Երկինք . Երկինց :

Նախորդիս գրութի առ նախորդիս : Երեւ 176 . 177 :

Է :

Երրորդ եղբարքս ինչի եկան , անոնց պատմեցի : Ե առ
բարձանք ունիմ 1) շատ տարիքն 2) ձեզի գալ : Ես
ձեզի եկայ , դուք ալ ինչի եկէք :

Նկատման ի գառնա-ստանն պանա ինչն ինչն , օճառ-
արտ նախորդ ինչն : Չօք սեղանի ինչն 1) սեղ ինչն :
ինչն տարիքն ինչն 2) : Պարագմարտ սեղ ինչն , սեղ ինչն պանա
ինչն ինչն :

1) Ի բաղաւժ ամաց , 2) անձուկ ունիմ :

ԳՎ ՈՒՎՍ . Գ :

Օճառ , գառն . քիմի , հարցունը հարցունան որիքի լատարմանի :
Երեւ 177 :

iii :

Սովիւները ոչխարները չնն մի 1) արածեր 2) : Ես
զքեզ չիտեսայ մի : Սեր քաղաքը չարեց մի 3) : Ըն
իս չիկանչեց 4) մի : Ըն զքեզ չիտարկեց 5) մի : Ըս-
տուած իր սիրելիները 6) չիտարձեր 7) մի : Ըն մարդը
կրտսնանակոր : Ըստղները կրնան մի համբել : Իմ եղբարս
Պողոսը կրճանչեաք մի , ողջ է մի 8) : Ըս ոճ ըրալ :
Ինչն գողցար առ ամանները 9) :

Չօպանլար Գօյունլարը կէ-տմեղէն 2) Տի 1) : Պէն սեհի կէօրմեղէն Տի : Պէղէն շէհերիմեղէն է-տմեղէն 3) : Օ պէնի շտղէրմարը 4) Տի : Օ սեհի էօլլամարը 5) Տի : Լլլաճ թեհի սեղիլէ-տմեղէն 6) Լեհրճէ-տմեղէն 7) Տի : Օ տարմար կէօրմեղէն-տարմար : Լլլարը պարը սայապիլէրմեղէն : Պօղլսոսա պէնի գարիտալլարը Լլլարմարմարը, սաղ Տի արը 8) : Պոսոսա թիմ կէնի : Պոս գարիտարը սեհի Տի շտղարը 9) :

1) Մի տաճի . հարցական մակբայը . որ աշխարհագար ալ երբեմն կը բանեցընենք . գրաբառ կը սոյն ոչ . ոչ ապարեն , ու են առաջ պիտի գրվի : Նոյն Մի մասնիկը , երբօր տարակուսե-լով կը հարցընի . ինչպէս վարը Թիւ 8 , անտեւն գրաբար կը Թարգմանիլի , արդէօր . կամ միայն հարցական նշան մը կը գրուի : 2) արածեմ . էջի . 3) հրճիգ առնեմ , արարի . 4) կոչեմ . էջի . 5) առաքեմ , էջի . 6) սիրելի , էջ . 7) վարձեմ , էջի . 8) ողջ կց . 9) անօթ . այ :

Իննորդ սե-տի , որնոր թոյլ յապիպոս-ցիլ Տի սանէնայ :

ք :

Վաղքին դրները բացին : Մեզը 1) արևին ճա-ռագայլթը կը գոցէ 2) : Ո՛վ կրնայ համրել ծովին առ-զը 3) , անձրևին 4) կաթիլները ու երկինքին աստղնե-րը : Ոչ որ մարդուն սիրտը կը ճանչնայ : Տղա , հօրդ ու մօրդ խրատը մի մերժեր 6) :

Եհերիմ գարիտարմար աչարար : Տի-ման 1) սփէ-լլարմար շալլարմար մանի օլլար 2) : Տեհիղէն գոսոսոս 3) , է-տղէ մարման 4) դոսոսոսը , վէ կէօյնի էլլարը պարմար թիմ սայա-պիլէր : Էիլ թեհի ինսոսնի է-տղէնիլի Լլլարմար : Օղլ-է փեղիլիլիլի վէ վալիլիլիլի կօլարմանիա պերտա կէ-տի 6) :

1) Մեզ , մեզի . 2) ծածկեմ , էջի . 3) առաջ , այ . 4) անձ-րեւ , այ . 5) Թուեմ , էջի . 6) մերժեմ , էջի :

Իննորդ սե-տի , որ թոյլ սանէնայ վէ-րժահուլլար պարման :

դ :

Վու տունդ մեզի ցուցուր : Պարարդ 1) ինձի հա-տոն 2) : Իմ այդիս 3) . ուրիշ մշակներու 4) տամ : Վրիս-

տոս ինքը զինքը յայտնեց 5) աշկերտներուն : Լճն բանը անոնց կարգաւ պատմեց :

Սեննի էլինի որչաք իհասարակ : Պօրճոննու 1) որոնս էօրէ 2) : Պարզէր 3) որոշիւ էրինճիւնէրէ 4) վէրէյնի : Հրէսոսս իննիսինն շայլարարս որչոյն էլիսի 5) : Հէր շէյն սըրսսըյըա 6) օնլարս նազը էլիսի :

1) Պարօր , տուց . 2) հատուցանեմ , ուցի . 3) այգի , էպ . 4) մշակ , աւ . 5) յայտնեմ եցի . 6) կարգաւ :

Խնարիք սեօնի , որ ինչ ունի նախարէն գրական :

7 :

1) Յուպը ձեօքը առաւ , ու քաղաքը գնաց : Ձեօ վնները երկինքը վերցուց 2) : Եկուր զքեզ եզիպտոս երկեմ : Երբոր տղան մենճցաւ 3) , անիկա դասատունը 4) տրլաւ :

Ձըպըղ 1) էլինի ալար , վէ շէհիբէ էլիսի : Ելլէննի իէօյէ Գարարար 2) : Սէլ սենի իսըս էօլլայնի : Ելլէլլանն ի շճոնի որչոյնիսի 3) , օնու մէրլէպի 4) վէրսի :

1) Յուպ . ցպոյ . 2) ամբարճամ , արճի . 3) զարգանամ , ացոյ 4) գարոյ , ի , աւ :

* Լնորոշ հայցումն : Երէս 178 :

8 :

Բլխուն տակը բարձ 1) դրաւ : Երբ լաթեր հա գած էր : Կօշիկդ 2) ստքդ հագիր 3) : Բեզն հեա (մէկ տեղ) քիչ հաց սնա , ու ջուր ամանով 4) : Հաց չիկերաւ , ու ջուր չիկամեց : Սիղին մէկ մեծ քար մը կա պեցին , ու ծօլը նետեցին 5) : Ետուած առաքեալներուն ձեօքը որչափ հրաշքներ գործեց : Երկիրը առանց սերմի ու ջուրի պտուղ չիկրնար բերել : Ինչ որ քու թշնամիդ 7) անօթի է 8) նէ , անոր հաց տուր , ու թէ որ ծարված է նէ 9) անոր ջուր տուր :

Պաշննի որչաք էնտար 1) Գօրոս : Ելինի ուրոս

պատար կնիմնիշ իրի: Ճիպմանի 2) այտղանա կնիմն 3): Սե-
նին իլէ (պերտպեր) ալ երմէր, ղէ գտաղլա 4) սոս ուլ:
Լեւեթ եւեթիլ ղէ սոս կշմիլ: Պօղաղլան պեր պեօյե-
լուշ պտղաղլաղլաղլ ղէ որեմիլէ տլարաղլա 5): Ըլաւ հեղա-
րեմաղլաղլան ելիլէ նեգաղլաղլա ճաճկաղլաղլաղլ իշմիլ: Լեւ
լուհաւ ղէ սոս օլմայլանճաճ 6) ճայլէ կեղիլեթեղ: Լայլ
սեմիլն որեղմանն 7) աճլգլաղլ ըստ, 8) երմէր ղէր օնտ, ղէ
եղեր սոսաղլաղլ ըստ 9), սոս ղէր օնտ:

- 1) Բարձ. 2) Կշիկ, Կշիւ. 3) աղանիմ, աղայ. 4) աման.
այ. 5) արկանեմ, արկի. 6) առանց սերման և ջրայ. 7) Թշնա-
մի. ւայ. 8) քաղցնում, յեայ. 9) ճարաւի լինիլ:

Երկնիկի Խօսեր:

Պ:

Ըստուած մաղղը այնպիսի պատիւ հաննց, մինչև 1)
անոր անձնիշխանութիւն 2) պարգևելով խրատ ալ կու-
տայ, ու կը յօժարեցընէ 3) իր հրամաններուն մօտիկ
ընելու 4), բայց 5) անձնիշխանութիւնը անկեց ետ շա-
ներ 6), ու կրնայ հրամաններուն մօտիկ ընել կամ չը-
նել 7), ու դորձքին կէօրէ իր վարձը կրնդունի:

Մեկ կշր մը աղօթք ընելու ասուն հիչ աստուծմ
չիխնդրեց 8) աչքին լոյս, հապա միայն 9) համբերու-
թիւն խնդրեց:

Շագ լուսալէ ինսանը օ (ճերլեղալ) իղլէլէ եւեղիշպիլ-
րի, իլ լուս 1) իրտիլէ հասեմնի 2) օնտ պտղաղլաղլաղլ իեմ-
րի եմիլնի ճեղլա օլմաղլա 4) եօյլալ ղէրիլ ղէ հաղլաղլաղլ-
րիլիլ 5). պոս ճիւղէ ելին 5) (պեմն) տալեթն իրտիլէ
հեօթեմնի կեմիլնիլն իիլաճ ելլաղլ 6), ղէ ալաղլաղլ ե-
թիլլիլնիլն պիլնիլաղլ լուս որեթեթեթ 7) գտաղլաղլ որը, ղէ
թեղնի կէօրէ իճրեղլէն աղլա:

Քեօրսան պիլիլնիլն որաղլա ելիլիլն ղագլլէ հիչ ալաղլ-
րան որեղլաղլ 8) իեմիլն կեօղլիլնիլն այտղաղլաղլաղլաղլ
Փոգաղլ 9) ստղը որեղլաղլ:

- 1) Մինչև. 2) անձնիշխանութիւն, Թեան. 3) յօժարեցու-
ցանեմ, ջուցի. 4) անսամ, սայիլ. 5) բայց. 6) հանեմ, նի. 7)
չանսաղ. 8) խնդրեմ, եղի. 9) ալ միայն:

ԳՎՈՒԽ Ե :

* Ուսկից, ինչ բանէն դաճի. քիմանէն, նէ շէյտէն հարց-
ման պատասխանը Բացասական պէտք լաւագոյնով :

Երէս 180 :

ւ :

Հատ փատելէն 1) որդեր 2) կրգոյանան 3) : Նոյ
ու իր տունը ջրհեղեղէն 4) ապրեցաւ 5) : Հատսու
ըլլալով 6) մեղքէն չես խալըսիր 7) : Մեզը արևին
ճառագայթէն 8) կըցրուի 9) : Հիչ սուտ խօսք բերնէս
չելաւ : Սնվսէս խորայէլը եզիպտոսէն ազատեց : Ըս մեղ-
րէս 10) քիչ մը կերայ : Ըստուած զիս ամէն փտանդ-
ներէն 11) խալըսեց : Լուսինը իր լոյսը արևէն կառնէ :

Չօք չէ-բի-մե-թի-ն 1) գորգուր 2) փեյրահ օլու-բ-
լար 3) : Նոյ վէ սենիթի դարելիսի սու լու-Ֆանընգան 4)
գոր-բի-լու-լու- 5) : Չօք սե-ոյ-լե-մե-յի-լե 6) կի-նա-հարան գոր-բ-
լու-լու-լու-լու 7) : Տե-ման կի-նե-շի-ն շա-գր-ի-դան 8) դաղը-
լը 9) : Հիչ Էալան սե-օղ աղլը-լու-լու շե-գ-մարը : Սնվսէս
խորայէլի մարդան գոր-բի-լու-լու : Հու պալըան 10) պիւր աղ
Է-թի-լի : Ըլլան պի-նի Կեր Է-հ-լե-լե-լե-լու-լու 11) գոր-բի-լու-լու :
Ըս սենիթի բարդընը կի-նե-շի-ն ուլը :

1) Նեխու-թի-ն. թեան : 2) որդն. դան . 3) գոյանամ,
ացայ . 4) ջրհեղեղ . աւ 5) ապրիմ , եցայ . 6) շատախօս լինե-
լով 7) զերծանիմ , ծայ . 8) ճառագայթ . իւ . 9) ցրուիմ ե-
ցայ . 10) մեղք . եր . երբ . 11) փտանդք . ից :

բ :

Արրոր քունէն արթըննասնէ 1) , ամէն բանէն ա-
ռաջ քու բերանդ աստուած փառաւորէ : Թիէ որ ծո-
վէն ջուր առնուսնէ , հիչ անոր պակտութիւնը չերևնար :
Միայն դժօխթիս տանջանքներէն 2) չիվախնանք , հապա
ուելի 3) աստուծոյ տեսութենէ զրկըվելէն 4) : Ով որ
աղէկին տեղ գէշ կըհատուցանէ , չար 5) անոր տունէն
չիպակսի 6) : Մըջիւնները 7) ցորենին 8) հատը 9) որ-

ըէն կը հասնեն, ու կը չորցընեն: Անասունները աղէկը գէշէն մտածելով 12) չեն կրնար զատել 13):

Վերջումն յայտնաբերան 1), հէր շէյրէն էլէրէ սէնէն աղպէն ալահը իհիշամլաւն: Այլը պէնէպրէն ու ալըրան, հիչ օնուն էրսիլէն իհօրէննիւ: Ասլէ ճիհէննէնն իսէննէնէնէն 2) Գօրգոյալը, ասա իստէն սա 3) ալահը իհօրէննիւ մահրուս օլապան 4): Վիսիէ էյլէն էէրէնէն էէնէն էրս էրէրսէ, էէնէն 5) օնուն էէննիւ էրսիլէնն 6): Վարըննալը 7) պոյպոյ 8) լուսէն օննի 9) էննապան չէգարըրը, ին գոսրոսրըրը 10): Այլանը 11) էյլէն էէննիւ պէննիւ էէննիւ 12) այլըր էրէնիւ 13):

1) Զարթնում, թէպ. 2) տանջանք, անայ. 3) մտածանք. 4) զրկիմ, եպայ. 5) չար. 6) պակասիմ, եպայ. 7) մըջնն, մըջման. 8) ցորեան, էնոյ. 9) հաս, ոյ. 10) ցամաքեցուցանեմ, եպույի. 11) անասուն, ասնոյ. 12) խորհրդաւ. 13) ընտրեմ, էյի:

Յիշ թանով. Գառնի. Կարյան պարտանանը Գործ ծիպան պիտի լարգոմնի: Արէն 180:

ն:

Գարունը 1) աշխարհքը կը զարգարէ խոտերով, ու ծաղիկներով 2): Աս իմ ձեռքովս քեզի գրեցի: Ու որ ստակ 3) կըսիրէ, ստակով չիկշտանար: Առանով 4) անոր ձեռքները կապեցին: Ստանային նախանձովը 5) մահը աշխարհք մտաւ: Ոչ աչքը տեսնելով կը կշտանայ 6), ու ոչ ականջը 7) ըսելով կը լեցվի: Մի խնայեր 8) տղագ խրատել 9), ինչու որ եթէ անիկայ չուպուխով 10) ձեռնելու ըլլաս 11) չիմնանիր: Ապա որ 12) կերակուրներով գոհ ըլլալը 13) մեր կեանքը կերկընցընէ 14):

Ինչ պահար 1) պէննիւն օլըրըրը ինչ չէնիլէր էն 2) քօնապը: Պէն էլէն էլէն ասնա էրսիլը: Վիսիէն աննէն 3) սէլէր, աննէն էլէն քօյալ: Ինչիլէ 4) օնուն էլէնէննիւ պարըրը: Այլաննն գրագաննէնըրը 5) էօլէն պէննիւն ինչիւ: Ան ինչ իհօրէննիւ քօյար 6). Կէր

Գուրափ 7) Եղիաթիւնիւն ասուար : Ի շէլարունը նասիհալէլամա 9) Էսիբիկէմ 8) : չէնիթի Էյէր չուպուպուլա 10) օնու Կէօյէր-
«էն 11) Էօլէլու : Գարիէր 12) Էիթիլիլ Գանիսիլ օլ-
ժափ 13) Էօլիլ-Էլուլէ «-լարլար 14) :

1) Գարուն, գարնան . 2) ծաղիկ, ծաղկան . 3) արծաթ .
ոյ . 4) չուան, աւ . 5) նախանձ, ու ու . 6) յագիմ, Էյսյ .
7) ունին, կան . 8) խնայեմ, Էյի . 9) խրատեմ, Էյի . 10) գաւա-
զան, աւ . 11) հարկանեմ, հարի . 12) չալիաւոր . 13) շատա-
նամ, այսյ . 14) երկարեմ, Էյի :

Երկնիկ Խօսիւր :

Ի՞նչ :

Մէկը իր Եղբօրմէն զարնրվեցաւ 1) , ու իր վեր-
քը 2) ձեռքօղը բռնելով , որ 3) արիւնը չիվաղէ 4) ,
զնաց իր զարնողէն 5) թողութիւն խնդրելու :

Ինչպէս որ մրջիւնը համբերութեամբ գործքը կը լմն-
ցնէ 6) , այնպէս ալ դու ինչ որ սկըսիս , ձանձրանա-
լով 7) թող չիտաս :

Պէրէսի չէնիթի Գարապաշէնիան ձուրուլուրու 1) , վէ
չէնիթի Էարասունը 2) Էլիլիլ Էուլուլու , չի 3) Գանիլ Թփմ-
«ն , Էլիլիլի չէնիթի ձուրուլուրու Թփլ 5) Կիլիլիլ (Էլիլ) :

Եսաւը չի Գարապաշէն ասպրաւ Էլիլիլ Կիլիլիլ 6) ,
Էօյէլիլիլ նիթի պաշարսան օսանիայու 7) պրափայա-
«նն :

1) Եսայիմ , Էյսյ 2) խոյ , ոյ . 3) զի , 4) հոսիմ , Էյսյ . 5)
Թողութիւն . Թեան . 6) ՚ի գլուխ հանեմ . 7) ձանձրութիւն ,
Թեան :

* Ուր տեղ , Կոմի . Նէրէտէ հարցման պարասիանը ներ-
գայտիան Կիլիլ Էարափմիլիլ : Երեւ 182 , 183 :

Ի՞նչ :

Սուրբերը 1) Երկինքը հրեշտակներուն² հետ մէկ տեղ
Վիշա կուրախանան : Կայէն իր Եղբայրը գաշաի 3) վը-
րայ մեռցուց : Սուրիշ քրիստոնէներուն 4) հետ մէկ տեղ
Էլիլները պահվաած էին : Հնդկաստան 5) մարդ մը

Ճերմակ 6) չիծնաւ : Աղէովպաս յիսուսը ճամբան 7) տե-
սաւ : Անրկոս աւետարանը հսովմ գրեց : Իր խուցը 8)
աղօթք կրնէր : Թէ որ ես մեռնելու ըլլամ, իս աս գե-
րեզմանը 9) (գերեզմանին մէջը) թաղեցէք : Նոյնը
ձեռքը ծոցը 10) կը պահէ, ու բերանը տանելու կը դան-
դաղէ 11) :

Այլեւեւ 1) ինչոյի մեղայեղութիւնը 2) բլա (պէրտպէր)
դայնս սեղեկելու : Այլեւ յեղի գարիտընը օլտա 3)
էօլիւր-րիւր : Պաշտոն բերիտընը 4) (պէրտպէր) դայ-
լարտա ինչեւնիւնէր իրի : Հեղիտառնա 5) յեղի պէրտ-
6) դայտառն : Աղէովպաս յիսուսաւ էօլտա 7) ինչոյի :
Անրկոս աւետարանը բօմարտ էպարտ : Վեղի օրտառն-
դա 8) դայտառն էօլտառն : Ինչէր պէն էօլտառն, պէն
պո- մեղարտ 9) (մեղարտն ինչեղի) ինչօլտառն : Թէն-
պէր էլիւնի գօյնտառն 10) ստիլար, վէ աղպէնս ինչօլտառ-
նիւն էնչիւնի : 11)

1) Առ-բբ, սրբայ . 2) հրեշտակ, կաւ . 3) դաշտ, իւ . 4) թե-
րխատնեայ . նէի, իւ . 5) հնգկատան, աւ . 6) սպիտակ, աւ .
7) ճանապարհ, հաւ . 8) խուց . խցիւ . 9) գերեզման, աւ .
10) ծոց, դ . 11) դանդաղամ, էցայ :

Երկնիկ խօսիւր :

Ք :

Այլ կը ճամբան ընկած փայտ 1) դտաւ, ու տունը
բերաւ : Արտէ անոր մայրը, թէն 3) հովէն 2) կօտրած
գանայիր. տեղը գիր : Ան ալ տարաւ դրաւ, ուսկից
որ 4) առած էր նէ :

Արագներուն 5) պատճառը 6) տեսակ տեսակ 7)
է : Արբեմն մարդ ինչ որ ցօրեկը 8) կը մտածէ միտքին
մէջ, նոյնը քնանալու տունը 9) երազը կը տեսնէ : Ար-
բեմն ալ որնոր հիւ մտացած չունի 10) երազին մէջ
կը տեսնէ :

Պիլիկի էօլտառն փեղիւն-ը օրտառն 1) դայտառն վէ էլի-
նիւնիւնի : Տէր օնտ տնտար, ինչիւնչիւնտարտան 2) գըրընըն

դասին 5) պաւլոսը լայն, (կենե) եկրինե գոմարը լայն : 6) որո կեօնի-ըն-պ գոթոս ներե-տեմ թե 4) սընը լայն :

Տե-շե-րե 5) սե-դե-դե 6) լե-ըն-ըն-ըն 7) րե-ըն : Պաղը րե-Տո նե թե ինսան կե-նորե-ը 8) Ֆե-րե-ն-րե րե-ըն-ըն-ըն, օնոս ո-յո-դո-ըն-ըն լոգըն 9) րե-ըն-ն-րե կեօրե-ըն : Պաղը րե-Տո որո նե թե հեշ րե-ըն-ն-րե-ըն-ըն-ըն 10) րե-ըն-ն-րե կեօրե-ըն :

- 1) Փայտ, իւ . 2) հորմ, 3) թե կ, 4) ուստի, 5) երազ, պ . 6) պատճառ, աւ . 7) սյլ կ սյլ . 8) յերեկ . 9) ի քան . 10) դմաւ, ածեմ :

ԳՆՈՒԽ Զ :

* Արուն վրայ, րածի . քիմոնե կօթիւրիւ . կամ քիմին իւ-գերինե, հարցման պարասնանը պարասնան ոլեպե լարգամնի : Երե ո 184 :

ն :

Քու եղբորդ վրայ (համար) գեշ մի խօսիր : կարծե-ցի 1) որ քու եղբորդ համար ըսիր : Իմ անունիս համար ինչ կը հարցընես կոր : Ամանց համար ըսցի, որ գործ մը չեն գործեր կոր, այլ պարաս 2) կը պարտին կոր : Ըստուած արեւին արգարու թեան վրայ վկայ եղաւ 5) : Ըղեկ մար-դը մեկուն վրայ գեշ չիմասներ : Սուրբերը փառաց 4) համար չեին հոգար 5) :

Անին գարսաշնորան կօնի-ըն-ըն-ըն սեօնի-ըն : Օտան կը-րե 1) թե սեանին գարսաշնորան կօնի-ըն-ըն-ըն րե-րե : Ըր-ըն-ըն կօնի-ըն-ըն (սորըն) նե սօրարսան : Պաղը լայն-րան կօնի-ըն-ըն ինչ-րե թե, էշ էշ-ե-մե-յե-պ ուշ 2) կե-ըն-ըն-ըն : Ըր-ըն-ըն աղեկը լայն-րան կօնի-ըն-ըն-ըն օր-որո 3) : Ըրե թե-նե հեշ ոլե րե-ն-ըն-ըն կօնի-ըն-ըն-ըն-ըն-ըն-ըն-ըն : Ըր-ըն-ըն-ըն ինչ-ըն 4) էնն լայն-ըն-ըն-ըն օր-մաղ 5) լայն :

- 1) կարծեմ, եցի . 2) հետաքրքիր 3) վկայեմ, եցի . 4) փառք, ապ . 5) հոգամ, ապ :

Ըս Բայերս ալ կախել, ունիլ, կախուլ, և այլն պատմա-
խան ինքիք կատելն : Երէս 185 :

ի :

Ընդհանր վայտին վրայ կախեցին 1) : Իմ ձեռքէս
բռնեց, իս տունը խօթեց 2) : Սարէն 3) բռնած լեռ-
նէն վար 4) կրքաշէր 5) : Ընոր նոր լաթէն բռնեց 6) ,
ու պատուեց : Թէ որ առիւծ վրաս գալու ըլլար 7) , փո-
ղէն 8) կրքանէի 9) , ու կրքաննէի : Սիշտ աստուծակ
դոհայի :

(Ոնտ օրոհանարան (օրոհան իսպիւնի) աստուծոյ 1) :
Պէնիմ էրէմիան ար-լուսի պէնի էլէ սօգիս 2) : Սալեմ-
արան 3) ար-լուսի արողարան աշուղա 4) սիւրի-բէյոյոյո-
արան 5) : (Ոնտ էլիէ արողարան ար-լուսի 6) էլ
էրէմի : Ընդ աստուծ իսպիւնի էլիէ իսի 7) , պողպատ-
արան 8) ար-լուսի 9) , էլ էօրի-բէյոյոյոյ : Տայիս
աստուծոյ շէ-թի-ր էլի :

1) կախում, էջի . 2) մուծանում, մուծի . 3) հերք, բայ .
4) ընդ զառ ՚ի վայր լեզին . 5) քարշէմ, էջի . 6) բռնան հալ-
կանում, հարի . 7) յառնում ՚ի վերայ . 8) փող, իւ . 9) ունիմ :

Երկնիկ խօսեր :

ի :

Թէ որ մեկուն վրայ լսած ըլլաս, որ քու վրայ
դէշ խօսեր է, ու անիկա քեզի գալու ըլլայ, մի ցըցընել
անոր որ իր բաժը լսած ես, ու քու երեսդ տրտում 1)
չիտեսնէ, հապա ուրախութեամբ 2) անիկայ ընդունէ,
ու ան ասեմը քու աղօթքդ աստուծոյ հաճոյ կըլլայ 3) :

Ընդ արեւելիս Եօթի-բէյոյոյ ինչիսի ինչի, ինչ
պէն էօթի-բէյոյոյ ինչի-բէյոյոյ, էլ օ սոնտ էլիէ, էօթ-
պիւրի օնտ, ինչ օնտի արեւելիս ինչիսի, էլ անիսի էօթ-
պիւրի-բէյոյոյ 1) էօթի-բէյոյոյ, էլի օնտ շաղկապ 2)
Գոպոս էլի, էլ օ սոնտ անիսի ար-լուսի աստուծոյ խօսի-
օրու 3) :

1) Տերեալ . 2) ուրախութիւն . 3) ընդունելի լինում :

Պարտաւան հարկ պէտէ լարգամովն անորչ արեւն ա-
րեղձարանսը : Երէս 185 :

ւն :

Պէտք 'ի կէս զիշեր 1) քաղաքը մտաւ : Յանկարծ դէպ
'ի կէսօր 2) երկինքը միմնցաւ : Սահամը դէպ 'ի իննին
տուն եկաւ : Ըն ատեններս ներոն հալածանք հանեց :

Հրէայները անոր չորս զին առին, 3) ու կրսնն,
մինչև ցերը 4) սրտերնիս կրմաշես 5) : Թշնամիները
քաղրին բոլորախիքը պատնէշ 6) պատեցին 7) : Լուսի-
նը 8) աշխարհքիս չորս զին կրպարախ 9) : Պօղոսին վի-
զը 10) փատարվելով 11) անիկա կրգագնէին 12) :

Ես ինչեղևն 1) շէհէրէ կերպ : Ընտանաւորան
եօյլն լագոր 2) ինչ գորարար : Սահալ գորարար լարա-
րագ եղև ինչ : () լագընլարագ ներոն հալածանք շէտը-
ար : Ես հոտիւնը օտան արտա լարափունը արարար 3) լի
պէտիւնը 4) պէտի լարեյիպի լի-արեհեհի սին 5) :
Տի-շտար շէհէրն ելարափունը թի-եղև ելև 6) արարար-
լար 7) : Ըն արե-նեանն ելարափունը արարար 9) : Պօղոսան
արարար 10) սարըլար 11) եօյիլը իտի 12) :

1) հասարակ գեշեր . 2) միջօր . 3) շուրջ լինիմ , շուրջ ե-
ղև , 4) մինչև ցերը 5) թափել զպիս . 6) պատնէշ , լշաւ 7) պա-
տեմ , եցի 8) լուսին , լուսնոյ . 9) շուրջ գամ . 10) պարանոց ,
աւ . 11) անկանիմ , անկոյ . 12) համբուրեմ եցի :

Ըս լայիւրս ալ անցանել , արկանել , ծիծաղիլ , նա այլն
պարտաւան ինքիւ իստանէն : Երէս 186 :

ը :

Լամը առաւ հագաւ : Ընոր կարմիր քղամիթ 1)
հագուցին : Ըգամ աստուծոյ պատուիրանը չիբոնեց : Ոչ
ը կրհամարձակի 2) թագաւորին խօսքը չիբոնել : Ընօ-
րէն 3) մարգիկները երգումնին 4) շնն պահեր : Լմ
Թշնամիներս վրաս կրկնտան 5) :

Որոտարար ալի ինչիտի : Օնա գրաւը թերտի 1)
2 *

կէրտէրտիւնէր : Արամ աւանդն լեւնայիկնի լեռ-լեռս որը : Վիւն
սե ճեւարիւն էլեւն 2) փոսիշտուրն սեօպեւնորէն կէշեւ :
Պիւնասուս 3) սպեւիւն էլեւնիւնի 4) լեռ-լեռսպար : Տիւն
մանլարս էստիւնի կէւնիւն 5) :

1) Վրամիդ . 2) իշխեմ , եջի . 3) սեօրէն , ինա . 4) եր-
դումն , երդման . 5) ծիծաղեմ , եյայ :

* Բացայայտիչ : Արեւ 187 . 188 :

ւն :

Պարապ կենալը 1) ու փափկութիւնը 2) , ամէն գէշ 3)
աստերուն պատճառը , մի սիրեր : Անդոս դեար ամէն
տարի 4) եզիպտոսին երկիրը 5) կըջրէ : Յիսուս մինչև
հերովդէս թագաւորին մեռնիլը Ազիպտոս մնաց : Ասայի
մարգարէին ըսածը 6) կատարեցաւ 7) : Պետրոսին ու
պօղոսին , իմ բարեկամներուս բարե ըրէք 8) : Արեւնե-
րը Պիղատոս գատաւորին 9) մատնեցին յիսուսը : Վրիւ
գոր եղբայրս ձեզի կըյանձնեմ 10) : Ասովմ քաղքէն
գարձաւ , ու հօրս տունը եկաւ :

Պօշ արարմայր 1) ձե պէժ սեժայը 2) , հեր պէլ 3)
խոյլարըն սեպեպէնի , սեվի : Անլ շայը հեր ելլ 4) իւ-
սը լեօրթարըն 5) սուլար : Յիսուս՝ հերովդէս փոսիշտուրն
էօրէնմեյեպէս յուրորս գալարը Ասայի փեյղամպէրին տեպե-
ղի 6) լեւնիլ օրդուս 7) : Պետրոս ձե պօղոս պէնիմ արար-
լարմ սեւամ կարիիւն 8) : Աւանորիւնը յիսուսու Պիղա-
տոս Հարիմ 9) համապարապար : Վրիւգոր գարդալըն սեպէ
սըլարըն եպերիմ 10) : Բօմս շեհերիւնպէն կէրէ արեւնե-
պէրիւնի կէլիկ կէլի :

1) Գատարկութիւն , թեան . 2) փափկութիւն , թեան .
3) Ֆասակար . 4) ամի ամի . 5) երկիր , կրի . 6) բան . 7) լիւն .
8) ողջոյն տամ . 9) գատաւոր , աւ . 10) յանձն առնեմ :

Արեւիկի իսուսեր :

ի :

Սեր նախահարըրը քաշած 1) արամու թիւններէն 'ի

զատ, 2) անով ալ վշտացան 3), որ կայէն անդրանի-
կը 4) իր պզտի եղբայրը մեռցուց :

Ղաւիթ (Թագաւորը եփրատ գետին տիրելով 5),
ադրասազար (Թագաւորին զօրքը ետ քշեց 6), ու յաղթը-
ված 7) աղգերուն աւարէն 8) շատ ոսկի ու արծաթ
պատրաստեց իր սողովման տղուն :

Պէղէմ իւր ավաւարտը շէտիւնքի 1) պէտքէս գա-
սեղէնքի բարեմ հասարկ 2), օնոնն ինչն փե գասեղէնքի
էր 3) թէ, իայէն իւր եղբայր 4) թէնքի թէնքի գարա-
շէնը եօլքի-բարի :

Ղաւիթ զարիշտէ եղբորս շայտ հիւստ ետեպ 5) ար-
բասազար զարիշտէն աւելիքն ինքիւնքի, 6) զի եկնէն 7)
Պէղէնքի ետեղնաւնքան 8) սողովման թէնքի օղտնա թէնք
էն արեւն զի ինքիւն հասարկար :

1) Արեւալ, կրեւոյ, 2) ի վերայ, 3) վշտանամ, ացոյ, 4) անդ-
րանիկ, անկի, աւ, 5) տիրեմ, էջի, 6) վանեմ, էջի, 7) պար,
տեալ, տեւոյ, 8) աւար, աւ :

ՂԱՎԻԹ Ի Է :

* Լյախան Բայ սեռախան խնդիրով : Լըբն 190 :

ա :

Լյախան տղայ մը ունէր անունը պետրոս (պետրոս անու-
նով) : Լյախան յանցանք ունիմ : Լյախան եղբայր ու-
նիմ : Ինչ որ իմն է՝ ամենն ալ քուկդ է, և ինչ որ
քուկդ է, ան իմն է : Վաղարմը երկու հոգի կային,
մէկը հարուստ մէկալը աղքատ : Հարուստը շատ ոչխար-
ներ ունէր, ու աղքատը բան մը չուներ :

(Նոսն Պէտրոս նամ պէր օղտնա զար բար : Պէղէմ նէ
գասարհաւնք զար : Պէղէմ պէշ գարարշտ զար արը : Եւ
թէ պէղէմ իսե, հեղեմիսե սեղնն արը, զի նէ թէ սեղնն իսե,
պէղէմ արը : Պէր շէնքիսե թէ թէնք զարբարար, պէր սեղն-
նք :

ինն, վէ օ պերի Գոսարի: Օղնիկննն չօ Գոյունարը լար-
արը. Գոսարիինն պեր շէյն Եօղունար:

Պատմութիւնն:

Ք:

Արկու հօգի շատ ատեն 1) մեկտեղ կընստէին, ու ա-
մենեին մեկգմկու հետ չէին կուսած 2): Ա՛էկ օր մը
մեկը կըսէ մեկալին, մենք ալ մեկգմկու հետ կուս-
եննք 3): Ա՛ն ալ կըսէ անօր, կուս ինչպէս կըլայ չեմ
գիտեր: Ա՛ն ալ կըսէ, իչտէ ես մեջ տեղը 4) աղիւս 5)
մը կըղնեմ, ու կըսեմ որ ատ իմս է. դուն ալ կըսես
որ չէ՛ իմս է, ու կուսը ասկէց կըսկսի: Արբօր աս բտա-
(աս ըսելէն ետքը) աղիւսը ատաւ մեջ տեղը դրաւ: Ա՛է,
կը կըսէ, աս իմս է, երկրորդն ալ բարկութեամբ կըսէ,
չէ իմս է. մեկալը հեղութեամբ 6) կըսէ, թէ որ քուկի
է, ան, ու աս տեղաց դնաւ:

Ի՛նչ ի՛նչ չօ լափը 1) պերիտի սագին՝ պերիպերի
իւն ասլա գալլա ելիւնիշ 2) ի՛նչ, պեր ինն պերիտի քեթ
օ պերիին. ի՛նչ պերիտի պերիպերիպ իւն գալլա սե-
լն 3): () պերի քեթ, գալլա նասըլ օղունարնն պերիլն,
օրտ քեթ, իչտի պեն օրլայտ 4) պեր լոսլա 5) Գոյուն-
արի ի՛նչ, շա պերիլն քեթ, սեմարի քեթին, Եօ պերիլն քեթ,
վէ գալլա պունարան պաշար: Պատմա պերիտիտի սօղը
լոսլայը ասլո օրլայտ Գոյուննն, օ պերի քեթ. պոս պեր-
նիլն քեթ. այագարըլ Եօլն իւն ճոսլոյ վերիք, Եօլ՝ պերիլն
քեթ. օպերի քեթին սես իւն 6), եյեր սեմին իսե ուլ քեթ
պունարան ի՛նչ, քեթ:

1) Դամանակս բարձրան. 2) կաղեմ, էցի. 3) կուս ատ-
նել. 4) ի միջի. 5) աղիւս, ոյ. 6) հեղութիւն, թեան:

ԳՎՈՒԿ Բ:

Անասնատկան Բայերուան Էրէնա ուղղտական Իւմայլէ, Տէլլա ա-
նան Բային է, ու Տէլլալլ Խնդրէր: Երէնա 192:

Քիլիստոսիաները 1) մարդս պղտի աշխարհք կըսեն: Չիթենին 2) հումերէն էլէա կըսվի: Անոր անունը Հովհ-
հաննէս գրին 3) : Իմաստունները մեր մարմինը բժշկի
կարօտ 4) ըսին, ինչպէս հողինիս ալ խրատի կարօտ
ստեղծըվեցաւ: Սնտղ 5) մարդը աղէկ խարճ ընելը 6)
պնդութիւն 7) կըկարծէ: Արեին մանալու ատենը լուս-
նոյ լոյսը աւելի պայծառ 8) կըտեսնենք: Երբոր գեղը
կըմանայ, իշու քուռակ մը կըգտնայ կապած:

Գեյլէսօֆլար 1) պէնի տիւթէ ինչի-ի պիւնէա պիւ-
պիլէր: Օլէնին աղանը 2) ուրուճտ էլէա պիւնիլ: () անն
ապրելը Հովհաննէս Գօթաուար: Աճըլլար Բենիթիլէ Կե-
թիւ Էհրաճ 4) պիպիլէր, նիճէ ճանրալլ պա նասնհալա
Էհրաճ Էտրապըլլ: Սիւարի-Ֆ 5) ինսէ Գաբէր հարճ
Էլիէյի 6) նէթիւլի 7) պանն Էպիլ: Ալանէլին Էրպիլի ղա-
Գըլլ այլն սլըղլէն պահա շէֆաֆլլ 8) Էտրիւրիւլ: Վիւոյի
ղարորըլլէրպա պիլ պալլը սըլի պալլարաւնալլ:

1) Իմաստասեր, սիրի, աւ. 2) Չիթենի, էոյ. 3) կուէմ,
էջի. 4) կարօտ, 5) շապլ, 6) բարւոք մատակարարութիւն.
7) պնդութիւն, թեան. 8) պայծառացեալ:

* Գնէլլա ու ծանկէլլա Բայերը սեռատկան Ինայլին:
Երէնա 192:

բ:

Ան Եղը 1) իրեք հարիւր զուրուշի 2) կընար 3) ծա-
խել: Երկու հարիւր զուրուշի հոյ անոնց բաւական չէ:
Մեկ զուրուշի փազար չըրիլ մի 4) ինճի հետ: Իննսուն
զուրուշի անիկա գնեց:

() Էտղը 1) ինչ էիւլ զարուշոյ 2) սալիսալ Գա-

պիւղ իրի՛ն Յիսի եկեալ զուրուշուս երմե՛ր օնըստս եկեկիշմիւր :
Պիւր զուրուշուս պիւնի՛ն իլե զազար կիւմիսին մի 4) : () նո-
որօքսանն զուրուշուս սաւլին տարուր :

(1) Իւղ , ոյ . 2) գահեկան , ի , պւ . 3) մարթ եր . 4) սակ
արկանեմ :

* Վանի՛ տարվան հարցման պատասխանը ռեուսիտն պիտի
լեարգմանիլ : Արեւ 195 :

ի

Տասնըմեկ տարվան էր : Աս տասներկու տարվան եմ :
Տասներկու տարվան տղայ մը տեսայ : Արբոր տասնըհինգ
տարվան էր , անոր հայրը մեռաւ : Պօղոս ան առնն տաս-
նըվեց տարվան էր : Վասնըհինգ տարվան էր : Ղաւիթ
թագաւոր ըլլալու առննը երեսուն տարվան էր : Սօվ-
սէս մեռնելու առննը հարիւր քսան տարվան էր : Սո-
ղովմոն տասներկու տարվան իր հօրը աթորը 1) նըս-
տաւ 2) :

() ն պիւր եաշնիտայ ըստ : Պիւն օնիլի եաշնիտայ ըմ :
() նիլի եաշնիտայ պիւր չօճօւլ իկօրտիւմ : () նպիշ եաշնիտայ
իւնն օնան պապասը եօրտիւմ : Պօղոս օ պաման օնալիւր եա-
շնիտայ ըստ : Անիլի պիշ եաշնիտայ ըստ : Ղաւիթ զարի-
շուհ օլրուսիւ զափլի օլեուս եաշնիտայ ըստ : Սնիւնս եօ-
րիւնիւ զափլի եկեալ երմի եաշնիտայ ըստ : Սողովմոն օնիլի
եաշնիտայ (իւնն) իւնիլի զիւրիլիլիլի լեահարնա 1) իւնիլի 2) :

1) Աթու , ոյ . 2) նստիմ , տայ :

* Որչափ առնն , նե՛ գատար վաղըթ հարցման պատասխա-
նը հայցախան պիտի լեարգմանիլ : Արեւ 195 :

ի

Իրեք օր պահվառեցան : Աօթը օր հարսնիք ըրաւ 1) :
Իրեք տարի սով եղաւ : Վեց ամիս հոն նստաւ : Իս
տասնըհինգ օր բանտը դրին 2) : Բոլոր օրը 3) (աւտըվը-
նէ մինչև իրիկուն) կիւր կըննն : Շատ տարի իր տղըն

Հետ չիխօսեցաւ : Եւ յիստեցաւ : Եւ յիստեցաւ 4) կնոջ տունը պահպանեցան : Իրերք օր իրերք գիշեր ոչ հաց կերած էր , և ոչ ջուր խմած : Գուրք աս գիշեր դրան քովը կեցէք :

Իսկ ինն սագլանիս : Եւ ինն ինն քիչն ինն ինն 1) : Իսկ ելլա գլխաւ օլլա : Եւ ինն այ օլլա օլլա : Պէտէ օլլա ինն հոգիս օլլա 2) : Պէտէ ինն 3) (սագլանիս սագլանիս) գագլա ինն ինն : Չօր ելլա ինն օլլա ինն ինն ինն ինն : Եւ ինն ինն ինն ինն ինն 4) գագլանիս սագլանիս : Իսկ ինն ինն ինն ինն , նի ինն ինն , ինն նի սագլանիս : Սիս ինն ինն ինն ինն ինն ինն ինն ինն ինն :

1) Հարանիս առնել . 2) արկանեմ . 3) զօրն ողջոյն . 4) պահաւ , այ :

Կ :

() օր մը անոնց քովը կեցանք 1) : Եւ ինն օր հոն կեցանք 2) : Ինն օր մը օր եղբարնեբուն հետ հոն մնաց : Եւ օրը անոր քովը կեցաւ 3) :

Պէտէ ինն օլլա ինն ինն ինն օլլա 1) : Եւ ինն ինն օլլա ինն ինն ինն օլլա 2) : Պէտէ գագլ ինն գագլա ինն ինն ինն ինն օլլա ինն ինն ինն ինն օլլա : () ինն օլլա ինն ինն ինն ինն օլլա 3) :

1) Եմ , եղե . 2) կամ Կայի . 3) ագանիմ , ագայ :

* Եւ ինն , նի զաման հարցման պարտաւորանք նիւրոյսիս օլլա ինն ինն ինն ինն 195 :

Կ :

Եւ մէն մարդ պղտիկութեան ատենը 1) դիրաւ կը կրթը ինն : Եւ երու թեան ատենը անոր աչքերը չէին տեսներ 2) : Եւ արաչէս թագաւորին օրը հայաստան 3) չի գործած երկր 4) չի կար : Գարնան ու աշնան ատենը 5) աւարվանց ու իրիկվան դեմ մեզ շատ կը լայ 6) : Չմեք օրը ինն կը կարծընան 7) , ամառը կը կըննան 8) : Եւնան ատենը ծառերուն 9) տերեւները կիյնան 10) : Գարնան

ատենը բարեխառն 11) անձրևներով երկիրը կրկանաչ- նայ 12) : Ամէն օր , ամէն շաբաթ 13) , ամէն ամիս 14) ամէն տարի 15) զքեզ քննէ , թէ որ առաքինութիւ- նը 16) ըրիր 17) : Հրեայներու շաբաթ օրը գործել չեկայլեր :

Հէր շէշ շօճագլուղանիս 1) Գօլայ Լեւրդիէ օ- լուր : Ինկէնյարըղլանիս ծնունն կեօզերէ կեօրմեզ օլլուր 2) : Լրդաշէս իտարիշահրն կեանիանարե երթնիստանիս 3) իշէ- նիլմեթէշ Լօճիբագ 4) Եօղուարու : Իլլադադար վէ սօն պա- հարիս 5) սապահ վէ ագշաթ իտարի- շօգ որեֆտ զուս օ- լուր 6) : Վլլշէն՝ կեանիէր Գլուսուլլը 7) , վէ Եօզըն ու- զուլլը 8) : Սօն պահարիս տղանլուրըն 9) Ետիբագլուրը պեօրիլուր 10) : Իլլադադար վազմիլը սելիլն 11) Ետիլուր- լուրըն Եէր Եէշիլիլ 12) : Հէր կեան , հէր հաֆիս 13) , հէր այ 14) հէր Ելլ 15) շէնդիլն Լեֆուիլ Ելլ , վէ պագ շի հանիլլ Ֆուլիլլիլ 16) Գապանիլլ սլն 17) : Լադադարի- լիլ ճուստ երկեանի իշէմիլ ճայիլ պեյիլ պիլ :

1) Մանկութիւն , Թեան . 2) վատիմ , Եցայ . 3) աշխարհ հայոց . 4) անգործ երկիր . 5) աշնանցիկ և գարնանային եղանակք . 6) մեքք յաճախէն . 7) կարծիմ , Եցայ . 8) երկարիմ , Եցայ . 9) ծառ , ոյ . 10) Թօթափիմ , Եցայ . 11) բարեխառն , 12) գալարիմ , Եցայ . 13) շաբաթ , ու . 14) ամիս , ամսոյ . յամն նայն ամսոջ . 15) ամ , ամի , աւ . 16) . առաքինութիւն , Թեան . 17) ուղղեմ , Եջի :

Պարմալիւն :

Մէկ շատ հարուստ 1) երկրագործ մշակ 2) մը բաղձա- լով իր օրհնատը աղոցը սորվեցընել , կրտէր անանց : Տղաք դիտէք ևս ինչպէս հարստացայ 3) , և թէ որ դուք ալ ինձի մօտք կրնէքնէ , շատ կըհարստանար : Անանք ալ կրտննանոր , հայր կաղաչենք քեզի , որ մեզի սորվեցընես : Ան ալ հնարք կըմտածէր 4) , որ ծոյլ չըլան 5) , ու կրտննանց , տղաք , տարվան մէջ օր մը կայ , ու թէ որ մէկը ան օրը գործքի մէջ հանդիպելու ըլլայ 6) , շատ կըհարստանայ : Ես իմին ծերութենէս 7) որ օր ըլլալը 8) մտցայ , բայց դուք մի հեղգար . բոլոր տարին գործեցէր , չըլլայ թէ ան օրհնած օրը անցնի 9) , ու գործ-

քի մէջ չհագանքովիք, և բոլոր տարւոյն 10) ձեր ջանքը 11) ու վիշտը 12) պարայ երթայ 13):

Պէր չօք զէնկէն 1) Էրննճի 2) Էվարարարննա զէննա հալեւնը Էօյրեւեմէր Լալէսիյէր Գէր Էրի օնւարա. () զո-լա-րը Էր Գէրէր-Էնիւզ Գէն նաարը զէնկէն օլոո-մ 3) . Ղէ Էյեր Գրննա Գո-լա-ր Գոարասնը սիւրի չօք զէնկէն օլո-րոո-նուզ : () Նար ճի-ղապ Ղէրէրէր՝ Գէրէր, բնձա Էրիւրիւզ, յի Գէրէր Էօյրեւեմէն : () Գո Էրիւզ օլո-րո-լա-ր 5) Գէրի Գէնի Գր-լէ-նի-րի-րի-րի- (4) , Գէր օնւարա . օլո-լա-րը Էրընի Էյէն-Գէր Գրի Էրնի Գրարը , Ղէ Էյեր Գրի Գրի օ Էրնի Էյ Էյէն-Գրի Գո-լո-նո-րո-լա-ր 6) չօք Էրնա օլո-ր : Պէն Էնիւզ Գրըլ-Գոն 7) Կանիւ Էրնի օլո-րո-լա-րննա 8) Գոն-Էրո-լ . լա-րիւ սիւ հաճախը օլո-րո-լա-րը , Գր-Էրնի սիւ Էրըլը օլո-րո-լա-ր յի օ Գր-Գրի Էրնի Էրըլ Էրընի 9) , Ղէ սիւ Էյ Էյէնիւ Գո-լո-նո-րո-լա-ր Գր-Էրնի Էրընի 10) , Ղէ Գրիւրիւզ Էրիւր 11) Ղէ Գր-Գր-Էր-Էր 12) Գոլա Էրնի օլո-րո-լա-ր 13) :

- 1) Մեծատուն : տան . 2) մշակ Էրկրագործ . 3) հարստա-նամ , այց . 4) հնարս հնարեմ . 5) հեղգամ , այց 6) հանդիս-պիմ , հանդիպեցայ 7) ծերութիւն , թեան . 8) պատկերաւուր . 9) զանց արասե զձեօք . 10) ողջոյն ամին , 11) ջանք . 12) վիշտք . վշտայ . 13) քնդունայն լինել :

ԳՎ ՈՒՍ Թ :

Երբոր Խօսք Գարածո-մ Գրընիւր- Էրայ , Էայր Բնդ նախ-Գրիւրը Գրիւրն Էրիւրի Էր-Գր : Երեւ 196 :

ւն :

Սրեր իր Ճառագայթը բոլոր աշխարհք կրծագէ 1) : Էւետարանը ամէն տեղ (չորս դին) առաքեալներուն ձեռօքը քարոզվեցաւ 2) : Տրդատ Թագաւորին առնը Ժամեր շինվեցան 3) հայաստանին ամէն դիրքը : Էնոր քաջութեան 4) անուր գաւառին 5) ամէն դին կրգատ-վըվեր :

Անհեղ ժենտի շափափունը պիւնեանն հեր լարափը-
նա վերեր 1) : Հեղաղի-նարըն էն էն էն էն շերեֆ հեր
լարափա զաղ օլը-նարա 2) : Տրտար փարիշաւն զափ-
լընար էրմեի-արանն հեր լարափընար ժենեիէր էափը-
արաւ 3) : () նաւն էշդեհեղեղն 4) նաւը էյալէլէն 5)
տեօրտ լարափընար նափը օլը-նարա-արա :

- 1) Տաղեմ, էջի. 2) քարոզեմ, էջի. 3) շնեմ, էջի.
4) քաջութիւն, Թեան, 5) դաւառ, աւ :

* Ան լարափը, որնէ՛ մէկ տեղաց սարէլ տեղ անցնել ինն-
շանալէն, էրեւոյ աշխարհալար կամ դաճկելէն լա-
յառախան հալը ինտերը ընդ նախարը
արախան պիտի լարգմանի :

Երեւ 197 :

ի :

Քաղքին դրնէն ելան : Որ 1) ճամբէն դնաց : Ով որ
ծովէն անցնել կուզէ, նաւի պէտք ունի 2) : Ոչ իմ
ըլայ, ոչ քուկդ ըլայ, մեջ տեղաց 3) կարեցէք 4) :
Գաւիթ պատուհանէն 5) ինջաւ, ու փախաւ գնաց ու
ապրեցաւ : Մեզի ճամբայ ցուցուց ու ըսաւ, աւ ճամբէն
դացէք, ու ոչ աջ 6), և ոչ ահեակ խտորեցէք 7) :
Երբոր քաղքին դառ 'ի վերէն 8) կելլէին կոր, քանի մը
հօգի տեսան, որ 9) կուզային ջուր հանելու :

Եհիբին գափառանարան չեփըլար : Հանիւ 1) էօւ
դան իննտի : Քիմի տեղեկարէն կելլէ՛ խարիւր, գայըլա
իտիկաւը զարաւր 2) : Ան պիտի, զէ նէ օնան օլը-նա,
օլը-նաւնարան 3) ժենեիէլ 4) : Գաւիթ փեմճիբիտի 5)
ենտի, զէ գուլար իննտի զէ գորլեա-լարա : Պիղէ էօւ
կեօտիբիտ պէր, պաւ էօլրան ինտիկա, նէ սաղա 6)
զէ նէ սօլա հալընը 7) : Սեպտանի շէհիբին էօլը-նա-ն-
դան 8) չեփայօլարարաւ, պէր գալ ժենէ կեօտի-լէր,
թէ 9) սա չեփարմայա կելլօլարարա :

- 1) Որ, 2) պէտա ունիմ. 3) մեջ, միջի. 4) կարեմ, բեյի.
5) պատուհան, աւ, 6) աջ ոյ, 7) խտորիմ, էջոյ. 8) զառ-ի
վեր. 9) որք :

Երկնի խոսք :

7 :

Աստուած առաջուց գիտէ ամեն վնասները 1), բայց անոր առաջուց գիտնալը 2) չարեաց պատճառ չէ : Ինչպէս թէ որ մէկը տեսնէ իր ընկերը որ սկրզտա 3) տեղերէն կերթայ կանցնի կոր, ու ըսէ որ պիտի իյնայ 4), ինքը պատճառ չըլար ընկերին իյնալուն : Կամ թէ որ մէկը տեսնէ իր ընկերը, որ աւազակ եղած 5) տեղէն կանցնիկոր, ու ըսէ, որ գլխուն գէշ պիտի գայ 6), ինքը չըլար վնասին պատճառը : Աւ թէ որչափ վնասներ աստուած կըխափանէ 7), ան ամենուն յայանի չէ :

Ալլահ էլէրփէն 4եր շեփերէրէ 1) պիլըր, տմտ օնտան էլէրփէն պիլըրէն շեփէլի «եղեղե պիլըր : Ասալը շի էյեր պիլըրէն շեփիտէ այագփաշընը իեօրսէ, շի գայլան 3) էերփէն իփիյօր, վէ պիսէ շի պի-շէճէլի 4), շեփիտէն «եղեղ օլմալ այագփաշընըն պի-շէփէնի : Ատիօր էյեր պիլըրէն շեփիտէ այագփաշընը իեօրսէ, շի հայրտա փիյրտոն օլման 5) էերփէն իէլիյօր, վէ պիսէ շի պաշընտ պիլալ իէլէճէլի 6) շեփիտէն օլմալ շեփիտէ «եղեղե : Ա ե Դիգփապըր շեփերէրէ ալլահ Ֆէն էրիեր 7), օ հերիշէ պիյան պիլըր պիլըր :

1) Անտ, ու : 2) կանխագիտութիւն, թեան : 3) սկրզտա 4) գլորիմ, էյայ : 5) աւազակուտ 6) եղեան գտանել : 7) արգելում : գելը :

«Ա. Բայեր» ալ, ուրախանալ, նախանձիլ, զարմանալ եւ այլն ընդ նախորդով պրախան խնդիր ինչպէն :

Երկն 198 :

7 :

Սարր մարտիրոսներուն 1) ճգնութեանը 2) վրայ հրեշտակները երկինքը կուրախանան : Հեթանոսները 3) քրիստոնէներուն համբերութեանը վրայ շատ զարմացան 4) : Պէտք է աստուծոյ խորունկ 5) իմաստութեանը վրայ զարմանալ : Բարիները իրենց ընկերներուն յառաջ

երթալուն համար չեն նախանձիր, մանաւանդ կրկնեցան, ու կուրախանան, ու անոնց բարկը իրենց կրսեպեն 6) :

Այնչ շէհիբիբին 1) չէտիբիբին 2) ի-ղէրինէ կէօյրե մէլտիբիբը սեմէնիբիբը : Փոս-թիբիբիբիբը 3) սրե-տիանըսըն սոպրըղընըն ի-ղէրինէ լե-տմի-տը չէօտիբիբը 4) : Ալահընդիբիբին 5) իլեմիտիբիբին ի-ղէրինէ լե-տմի-տը չէօտիբիբը լալլընըսըն որըն : Իշիբիբը սեմիտի տյոգոսըսընըն իլեբի կիլեմիտիբիբին ի-ղէրինէ սըսիանիալար, ղէ իլե մե-տի-տը օլ-տը սեմէնիբիբը, ղէ օնըրտ օլտի եյլեղէ կէմիտիբիբին (օլ-տը-շ) սոյալըր 6) :

1) Մարտիրոս, աւ. 2) Ճգնութիւն, թեան. 3) Հեթանոս, աղ. 4) հրաշանամ, սցսց. 5) խորին 6) համարիմ, էյսս :

Պատմութիւն :

Է :

Գիշեր մը գողերը 1) ծերի մը տուն մտան, անոր օտան կողոպտելու 2) համար, ու ամէն բաները առին գացին, ու մնաց մինակ 3) բրիչ 4) մը : Գտերը անիկայ ձեռքը առած անոնց ետեէն 5) վաղեց 6), ու ամուր 7) կրկանչեր 8) ու կրսեր, առ ալ ձեղի հետ (մէկտեղ) առէր, ինչու որ ափ խուցս մնացեր է : Գողերը զարմա-նալով անոր անյիշաչարու ձեանը 9) վրայ, անոր ամէն բանը իր խուցը դարձուցին :

Պիք լեւոտըմ հրաշարար 1) կեճի ղաօրըն պիք ինի-լե-տընէնէ կիլեմի կիլե-տիբիբը օնու-ն օրասընը պօշմլ-տագ 2) (կէ-լե-ն) ղէ հեր շէյի լըւոյ կիլե-տիբիբը, ղէ սալը 3) պիք գաղմու 4) գաղար : ինի-լե-տը օնու-ն ելինէ լըւոյ օնըսընըն արգասըն-որան 5) գօշարագ 6) ղէ ի-սսեի սեմիբ 7) շաղըրոյ 8) պիք իրի պանու-որոս սեղին իլե պերապեր լըւընը, պըրտ պո-սթմիտ գաղմու : Լըրըղըր լե-տմի-տը չէօտի օնու-ն 9) սոֆ-տիբիտիբիբին, հեր շէյիինէ լե-տըրտը օրասընը չէմիլե-տիբիբին :

1) Ալաղուկ, աւ. 2) կողոպտեմ, էյի. 3) միայն. 4) բրիչ, բըչաւ. 5) զինի. 6) ընթանամ, սցսց. 7) ուճղին. 8) ձայնեմ, էյի. 9) անյիշաչարու թիւն, թեան :

ԳԼՈՒԽ Ժ :

Պարսկան ու Բաղդադական անունները քան նախորդող
Լեւոնը հայրական հողով երեւիք իողէն : Արեւ 199 :

ւն :

Ս եղբէն անուշ 1) ինչ բան կայ : Արարատ ամէն լեւ-
նէն բարձր է : Վեղմէ աւելի խելացի 2) մարդ չիկայ :
Հին զինին նորէն անուշ է : Հովհաննէս ամէն մարդա-
բէներէն մեծ էր : () ձին թունէն 3) դառն է : Ասիա՝ եւ-
րոպայէն աւելի ընդարձակ է 4) : Ոսկին ամէն մետաղնե-
րէն աւելի ծանր է : Ուղար վիզէն սղտիկ է : Արեւէն
աւելի ուժով 5) ինչ կայ :

Պարսկան Լաւը 1) նե՞ վար : Արարատ հէր Կողար-
րան եւստէի որը : Սէնորէն զեարե իլէրար 2) ինսան Եօր
Կուր : Լչիլէ շարադ եւնէրէն Լաւը որը : Հովհաննէս
ճիթի թէյլամդերլերիւնի որեօյնը ի-որի- : Արան զեհերին-
րէն 3) (որեւեք) աճը որը : Ասիա եւրոպայի որեօյնի 4)
որը : Ալլըն հէր մարեւելերորէն աղբը որը : Տեղէ Ֆէլե
րէն իւղի-ի որը : Արանորան գո-վէլէլէ 5) նե՞ վար :

1) Քաղցրագոյն , 2) խնամանագոյն , 3) Թոյն , ոյ , 4) ըն-
դարձակագոյն , 5) հզորագոյն :

Պատմութիւն :

ի :

Մ էլը պղտիկ տղու մը հարցուց , ու կըսէ . աղէկ է 1)
մի խօսկոյ , թէ 2) լսելը : Պատասխան տրվաւ աղան ու
կըսէ . թէ որ անօգուտ 3) են խօսքերը թող տուր 4) ,
թէ որ օգտակար 5) են , քիչ խօսէ : Այլ թէև 6)
աղէկ ալ ըլլաննէ , շատ խօսքը 7) մի երկնցընէր . ինչու
որ լսելը աղէկ խօսքերէն տահա աղէկ է :

Պէրէսի որը իւղի-ի չօճուրտ սորայ . լագըրը ելլէ

Տի, Եօգոս 2) սուս օլմաֆ Իը Էյի Կիբ 1) : Չօճուֆ ճու-
զասպընիսս Կեբ . էյեբ Ֆանիֆեֆե 3) սեօհպեթ Իսե (Կիբ
Լեարաֆա) պրասֆ 4) . (Եօգ էյեբ Ֆանիֆեթ 5) Իսե սպ սեօյ-
լե . Ֆաֆաթ 6) էյիֆե օլաս սեօհպեթ 7) չօ ս-
պալմիսս , Կլիս սուս օլմաֆ Էյի սեօհպեթֆիս Կե էյի Կիբ :

1) Բարուճ Է . 2) Եթե . 3) անօգուա . 4) Թողում . 5) օգ-
տակար . 6) սյլ Թեպեան . 7) խօսք , խօսիչ :

Պ :

Կրբոր մինակ ըլլաս , Ժամանակէն առաջ սեղան
մի դներ կերակրոյ համար , ու հարցընելէն առաջ բան
մը մի զրուցեր . և երբոր կը հարցընեն , լայելուչ 1) պա-
տասխան տուր , ու ամէն բանէն աւելի զգոյշ կեցիր 2) ,
որ խեղացի մարդու 3) պէս չխպարծենաս 4) ան բանին
վրայ , որնոր աղէկ չես գիտեր 5) :

Սե պատմի Եալմեբլ օլուրասն , Լասան Էլին վաֆ-
Լեմիսան Էլերէ սոֆրս Գօմա , վէ սօրմարոն Էլերէ Կիբ շէյ
սեօյլեֆ . վէ սօրմարոնֆա , Եօգըլլեֆ 1) ճնապոյ
վեր . վէ Գեբ շէյֆիս Կեֆաթ սոֆըն 2) (օլմայս Գի) էյի
Կիբեֆիֆե Ֆարֆեֆե Իֆեֆե 3) Էլեֆարս Գիսե 3) Էլեֆ
Կիբօլլեֆիֆե Էլեֆեֆե 4) :

1) Վայելուչ բանիւ . 2) զգոյշ լինիմ . 3) որ . 4) մեծօր-
նեմ , եջի . 5) յայն ինչ , զոր բարեօր ոչ գիտես :

* Սիսլանի նոխարաս ուժականները հասարակօրէն իլհասա-
յայնիս Էլեֆից Գոյալաններուն հետ : Երես 202 :

Պ :

Ով որ իր թշնամիներուն աղէկութիւն կրնէ 1) , մեծ
վարձքի 2) արժանի կըլլայ : Ստիկոսները 3) մեկ պղտի
4) նեղութիւնէ 5) մը կանճրկին 6) , լմե որ մեր թշնա-
միները յաղթենք , մեծ խնաուժով մեր քաղաքը կը դառ-
նանք : Սարայ թագուհին երուսաղէմ ևկաւ ծանր 7) զօր-
քով 8) : Սուրբ խաչին նշանը սատանաները կը հա-
լածէ 9) :

Քիչից ինչպիսի Կե-Ղամուրանս էյլն էրերսէ 1),
 պէոյնի ի-ճրելիէ 2) լայնք օլո-ր : Ղարգաթ 3) ինտելեթ
 ալ 4) պէր սգելեթի 5) ճեասարեկելիքի ինտելեթ 6) : Լյեթ
 պիպէն Կե-Ղամուրանս էնէնէրսէ, չօր սեղեմիէ պիպէն շե-
 ճիլիթի պիպէն : Սալայ սալեմնը մեղալիցէ 7) ս-
 սիլիթ 8) էլէ Գ-Լ-Ս-Ն-Շիլիթի ինտելեթ : Սալեթ հալնն նշանը
 շեյլեմուրանս Կեթ Կեթ 9) :

- 1) Բարիս առնեմ . 2) Ղարճք, ճուց, 3) Երկնոս . 4) Գորթ .
 5) Վեշաթ, վշտաց . 6) Լքանիլ լուծանիլ . 7) Ճանր, ծանու .
 8) զօր, ու . 9) Տալածեմ, եջի :

Պատմութիւն :

Կ :

Մարդ մը հարցուց սուրբ ճգնաւորի 1) մը, ու կրսէ,
 ինչ բնեմ, քիչ մը 2) աշխատիմ նէ, սիրտս կրնեղա-
 նայ 3), ու կրթուինամ 4) : Կրսէ անոր ծերը, թէ որ
 բնութիւնդ 5) յաղթել կուզեսնէ, սուրբը քեզի օրի-
 նակ 6) առ, ինչու որ աստուծոյ մեծ ոգորմութեանը յու-
 սին ապաւինելով՝ 7) ամէն դժուար 8) փորձութիւնն
 բուն համբերեցին, ու ետքը աստուած անոնք մեծ-
 ցուց 9) : Ըրդ՝ մեզի ալ պէտք է անոնց գործքերուն 10)
 նմանող ըլլալ 11) : Ընոր համար անոնց քաջածնե-
 րը 12) գրվեցան, որ անոնք կարգանք, ու մենք ալ մեր
 պզտի նեղութիւններուն համբերել սորվինք :

Պիլիթի սորոս- պիթ ալից ինչից 1), վէ Կեթ, ճիլ
 Կեթից, պիթ ալ 2) շալալալալ ինտելեթ ճանր սգելեթ 3)
 վէ ինտելեթի 4) : Տեթ օնս ինտելեթ, էյեթ լապիլեթի 5)
 Կեթից, ինտելեթ, ալիլեթի օնս Կեթիցի 6) ալ, պե-
 ռա ալիլեթի պիլիթի ինտելեթի օնս-Կեթից սալեթու-
 լաթ 7), Կեթ ինտելեթ 8) ինտելեթի սալալ Կեթիցի, վէ օնս
 ռա ալիլ օնսալալ պիլիթ-Կեթից 9) : Ինտելեթի պիլ օնս-
 ռան օնսալեթի 10) Կեթից զլաթ 11) Փարս Կեթ : (Օնս
 ինտելեթի օնսալալ ինտելեթի 12) լապիլեթ օնսալալ, ինտելեթ
 օնսալալ օնսալալ, պիլալ ալ պիթ սալեթիլեթիլեթի սալալ Կեթ-
 ից Կեթիցիլեթիլեթի :

- 1) Ճգնաւոր, աւ. 2) փոքր ինչ. 3) սիրտ իմ լուծաւի. 4) Թուլանամ, աջայ. 5) բնութիւն, Թեան, 6) օրինակ, աւ. 7) ապաւինիլ ի յայս. 8) դժնդակ. 9) մեծացուցանեմ, ցուցի. 10) գործք, ծոց. 11) նմանող լինիմ, նմանող եղև. 12) չարակրութիւն, Թեան:

* Ստանալուն տեսնելը բացասական ինքիք խազէն:
Երէս 205:

Մ:

Աչ որ անոնցմէ համարձակեցաւ 1) ինձի հետ խօսիլ: Մարդիկներէն հիչ մէկը (հիչ մէկ մարդ մը) առանց աշխատելու բան չիկրնար սօրվիլ: Հոն մարդիկներէն հիչ մէկը (մարդ մը) չիտեսայ: Ներերէն մէկը (ծեր մը) ժամը մտած աղօթք կրնէրկոր 2): Չեղմէ մէկը իս պիտի մտանէ: Օ ինուորններէն մէկը (զինուոր մը) տեղով 3) քրիստոսին կողը 4) խոցեց: Չեզմէ ոմանք չեն հաւտար: Կռապաշտներէն 5) շատերը (չատ կռապաշտներ) հաւտացին: Հարուստներէն 6) որը (որ հարուստը) աս աշխարհքս անհոգութեամբ 7) անցուց: Կենդանիներէն 8) կէսը 9) (գաղղ կենդանիներ), ինչպէս 10) որ խարը, ու գառը, մարդիկներուն համար եղան:

Պէնիմ ինչ լաճըրաբ ելեմէյի օնըրպան հիչ պիւ թիմե ճեասրելե ելեմէյի 1): Ինան ելլապըրընդան հիչ պիւրե զահեմեմիլ ինչ լաճըր ելեմէյի գատիւր րեյիլ րիւ: (Երտաս հիչ պիւ թիմե կեօրմեյիմ: Ինիկայարըն պիւրե թիւլեյի կիւրիլ իդարելեի րոտուր ոտաս 2): Ինչիկըրի պիւրե պիւնի համապայտածագ րըր: Ելեմէյի պիւրե րիւտասան պեօյիմիլ 4) իւրըր րըս 5) ետրալարը: Իկըլեր րեմ պապըրըր իման կեկերմեպեր: Փոլեմէյիմիլըրի 6) չոպա ինանըրըր: Հոնիլ լարիլեմ սահիլի 6) շո ճիւտիլ հաճելեմիլ 7) կեչիլի: Հոյժանմալարըն 8) պիւր պեօլեմիլ 9), ետնի 10) գոյուն, գուպա, պիւնի արիլ ինչ ետրալարըր:

- 1) Համարձակիմ, Եջայ. 2) կալ յաղօթս. 3) տեղ, տեղաւ. 4) կող, իւ. 5) կռապաշտ, իւ. 6) փարթամ, ի. աւ. 7) անհոգութեամբ. 8) կենդանիք, նեայ. 9) կէսը. 10) որպէս:

Պատմութիւնն ։

Է ։

Ղգնաւորին մէկը հարցուց պամբոյ հօր 1) ու կրտէ .
 ինչո՞ւ համար սատանաները մեղի թող չեն իտար աղէկը
 ընել . կրտէ անոր ծերը , տախկա մի ըսեր . (մէ չէ՞ 2)
 աստուած սուտ կըհանես 3) . մանաւանդ ըսէ , ես չեմ
 ուզեր աղէկը ընել , կամ ողորմութիւն տալ . ինչու որ
 քրիստոսին մահը թշնամիներնուս ամէն ուժը 4) խոր-
 տակեց 5) ։

Քիչ-շիւղիւրիւնն ուրիշ սորոսու պանթոյ վեպիւրե 1) , վե
 պիւր . նիչին շեյլեանլար ուրիշ էյե ամեւ էշեմէր գոյվերմեւ
 լէր . պիւր օնո ինլեյար . օնո- պեմեյեմն , մարեմ բէ 2) ալ
 լահը էալան չեգարմը օլո-ր սո-ն 3) . վե էլեւ պեյեմն
 բէ , ուրիշ բեմիւր էյե ամեւ էշեմէր էմիօր սորոսու վեւ-
 մե իսպեմեմ . զերտ հոպեմէն իսանըն էօլեմ- պեշմանլար
 մըլլան ուլ-լեմն գո-վեմնի 4) էգրանարար 5) ։

Եհարց ցհայրն պամբոյ . 2) Թէ ոչ . 3) սուտ առնել .
 4) զօրութիւն , Թեան . 5) խորտակեմ , էջի ։

* Ինչ մասնական անունին գործածութեան էլանալը ։
 Երեւ 147 . 207 ։

Ը ։

Օքեղ բանի տեղ մի գներ 1) . ու ուր որ 2) ըլլանէ ,
 հանգիստ 3) կըգտնես ։ Կտորները 4) ժողվեցէք 5) , որ
 բան մը չիկորսովի 6) ։ (մէ որ մէկը քեզի բան մը հար-
 ցընելու ըլլայ . վայելուչ պատասխան տուր ։ (մէ որ աղ-
 քատաց 7) բան մը տալու ըլլաս , մի հոգար 8) որ շատ
 տրվի ։ (մէ որ մէկը քու վրագ գեշ բան մը խօսելու ըլլայ ,
 չիկուտիս անոր հետ ։ Իան մը չուծիմ , ու ամէն բան
 ունիմ ։ Եշխարհք բան մը չբերինք , ու բան մ'ալ պիտի
 չխտանինք ։ Իչոտէ ես երուսաղէմ կերթամ , հոն ինչ
 որ 9) գլուխս պիտի գայ նէ 10) չեմ գիտեր ։ Չեզի
 ինչ որ 11) կրտէ , ըրէք ։ Ինչ որ պիտի բնես , շուտ ըրէ ։

Վրէնդինի ուր շէյ եկերնի գո՛մա 1), զէ ներեպի
 ղի 2) օլտան բահալըգ 3) պոլլաբոն : Փարլալարը 4)
 պեղ շէրնիզ 5), ղի ուր շէյ զայ օլտան 6) : Լյեր սանս
 ղիսի ուր շէյ սօրարս, ետըլըգ ճոլապ ղէր : Լյեր
 Փոգարեւերե 7) ուր շէյ ղերերսեհ, շօ ղերոն պեյ
 գոլտանլու ելեյեյեհ 8) : Լյեր ղիսի սեմպեհ եօլեւերե
 բեօլեւ ուր շէյ սեօյլըբսի, օնոյոլտ նիլտ ելեյե : շիչ
 ուր շէյն եօ, ղի հեր շէյն ղար : շիչ ուր շէյ պեմեոյո
 կեկերմեպի, ղի նե պե կեօլեւերմեյե գարիբ ել : Լյեր ուր
 գոլտանշերի կիպերն, ղի օրտոս նեի 9) պաշմա կե-
 ղեճեպսի 10) ուրմե : Սիլը նե ղի 11) պերսի կիպեիլ
 Վերի եպեճեպսի ղար լտս, շալոգ եյլ :

1) Մի ինչ համարիբ, 2) ուր ե, 3) հանգիստ, գտեան,
 4) կտոր, պ, 5) ժողովեմ, եյի, 6) կորնիմ, 7) աղքատ, աւ,
 8) մի հոգացիմ միտք բ, 9) որ ինչ, 10) ընդ իս անց անցանե-
 ւոյ իցե, 11) զոր ինչ :

Թ :

Մէկ քանի օրէն ետքը մեռաւ : Թի որ մեկը քա-
 նի մը օր 1) կաշխատի, ու ետքը կըզագրի 2), անիկա
 չիկրնար քերականութիւնը սօրվիլ : Վիշմը 3) մեկզմե-
 կէ հեռու կրնակելին : Մեզի քիշմը կերակուր պատ-
 րասեցէք : Վիչ մը կրակը ինտօր 4) անտաներ կայ-
 րէ : Սի որ աղեկ միտք կըզնէ, տահա շատ բան կըր-
 նայ իմանալ : Մէկ ճգնաւոր մը աս սքանչելի կարգը ու-
 ներ, որ եթէ մեկը իրմէ բան մը ուզելու ըլլար, ինքը
 չէր ելար ու չէր խտար. հապա կըսեր, գնա՛ ան, որչափ
 որ քեզի պէտք է նէ. ու թէ որ մեկը բան մը բերելու
 ըլլար, կըսեր, որդիս՝ հոն իր տեղը 5) դիր :

Պեր գալ կեմպեհ սօնլու եօլեւ : Լյեր ուր ղիսի
 ուր գալ կեմ 1) շալըպ ղի սօնլու ղալ կեկերսե 2),
 եւե սարժը եօլեյեիլ : Պեր ալ 3) ուրեղերեյեիլ
 սալո սալո օլտարը լարը : Պիլը ուր ալ ելեյե հա-
 պը կիպեիլ : Պիլ ալ սիեչ նաւը 4) օրմանլարը ետար :
 Վիս ղի եյեճե Փիլիբ գօր, պահա շօ շէյ աղտոյապեւիլ :
 Վիշմին ուրեիլ ուրեյ ուր եյն սալեիլ ղար լտս. ղի եյեր

պիտան օհրան պիտ շէյ իստեան իտի, բեհարին գաւգըդ վեր-
ժեպիտի, ես իլլա տեք իտի. ինո ուլ նեգտարտը թե սանա
իտիւլայլաս. վէ էյէր թեմե պիտ շէյ ինիւրսե իտի, տեքիտի,
օղուլ, օրայտ բեհարի էեքիլն 5) գօ:

1) Չաւուրս ինչ. 2) դադարիմ, էցոյ. 3) սակաւ ինչ.
4) որպիսի. 5) անգր ի տեղ-օջ իւրում:

ԳՎՈՒԽ ԺԸ:

« Ըստ հակեայնէրը, աստի, անտի, աստ, անդ, ցոսցայնի
դերանանիէրոս տեղ իլլանին: Երէս 208:

ա:

Րորովամին սողովանին տղուն օրէն պերի 1) հրէայնե-
րուն թագաւորու թիւնը երկուք բաժնը վեցաւ 2): Երիւ-
նը ան վերքէն կը վազէր, ու կառքին 4) ծոցը 5) կը բեր-
նէր: Ընտք ան քաղքէն ելան, ու եղիպտոս փարաւոն
թագաւորին եկան: Տուրիա ու ճամբու ընկեր 6) հրեշ-
տակը գետին քօվը նստան: Երբոր տուրիա գետին քօ-
վը 7) լըվացվելու իջաւ. ան գետէն ձուկ մը վա-
զեց 8), ու կուղէր անի կը բլել: Մոսեսէն խրկըված լըր-
տեսները 9) իրենց եղբարց սիրաը վախցուցին 10), անոր
համար ան անապատին մէջ սատկեցան: Եւտ բան աս
աշխարհքիս մէջ ծածկը վինէ ալ, բայց աստուծմէ չե-
ծածկը վիր:

Ըօթում սողովանան օղուանն ինիւնարէն պիտի 1),
եանարիւլէրն փարիւլայլուլէ ինիւ պեղնարիւ 2): Վասն
օ եարարան 3) ագըդ՝ սասարանըն 4) ինիւ 5) արուս-
բայօրարոս: Օնըր օ շէհիբիւն գաւգըդ՝ իսլաւ ֆարան
փարիւլայլուլ ինիւլիւլ: Տոբիա վէ ժեւայլուլ էօլլալը 6) չայն
եանընար օլնարարուլար: Սեպուման թե արօթիս չայն
եան 7) եայգանմագ ինիւ կնար իսե. օ չայրան պիտ պալու
էն-բէյն-շ ետիւլ 8) օնո- եո-արմագ իտիւր իտի: Սնը-
նիարիւն էօլլանան շաշարար 9) գարարալարընըն էն-բէյնի

Գօրգոթ-Երոտ-Լար 10), օրհան իշնն օ շէօրտե իեղերտի-
 լէր 11): Ըօր շէյ պոտ արեանեապոտ իեղեհնսէ պիլէ, պոտ
 ճիւղէ տըստհոտն իեղէ Գաւաճապ :

1) Յաւաւրց անտի. 2) բաժանիմ, Էցայ. 3) վերք, վերաց.
 4) կառք, սայ. 5) ծոց, ոյ. 6) ուղղեկից. 7) Էղը գետայ.
 8) վաղեմ, Էցի. 9) լրտես, աւ. 10) զանգիտեցուցանեմ,
 Էցուցի. 11) սրտակիմ, Էցայ :

* Ար յարաբերական դերանուններ լի որ անուն Բայի ըլլայ
 ուղղական իւրրիլ: Երեւ 210:

ի:

Ով որ մինչև ետքը 1) համբերէ, ան կարրի: Ով որ
 աղքատներուն կողորմի 2), կարօտ չըլար 3), իսկ ով
 որ անօնցմէ աչքը կրգարծընէ, մեծ կարօտութեան մեջ
 կըլայ: Ով որ աղքատը կանարգէ 4), կըմեղանչէ. ով
 որ աղքատին ողորմութիւն կընէ, երանելի է: Կազա-
 ըթ ըսված քաղաքը բնակեցաւ. (բնակեցաւ ան քաղա-
 քը, որնոր նազարէթ կըսվեր): Ընոր հետ ըլլողները
 ամէնը մեռան. (ամէնն ալ որոնք որ անոր հետն էին,
 մեռան): Լերովդէս բեթղէհէմը եղած ամէն տղաքը
 կտորեց 5): Կաւը եղողները (որոնք որ նախն մէջն
 էին) անոր հաւատացին. ու ոչ ոք զիտցաւ, թէ ան ով
 էր: Շրազը 6) ամէն տունը եղողներուն լոյս կուտայ:
 Ոմանք կան, որոնք չեն հաւտար: Կազաուկ բան մը շի-
 կայ, որ շիյայանըվի: Չեռքինդ ինչ է. (ինչ է ան, որնոր
 ձեռք է: Ըլէքսիանոս երբեմն երբեմն 7) աղքատայ
 հետ խանըրվելով, որոնք որ եկեղեցւոյ դուռն էին,
 ժամը մանողներէն ողորմութիւն կըխնդրէր, (ողորմու-
 թիւն կըխնդրէր անոցմէ որոնք որ ժամ կըմոնային):

Քիթի ոսնունտոր 1) ստոր երեւսէ, օ Եռչար:
 Քիթի Փոգորելէրէ Բերհամեթ Երեւ 2), (Փոգորելէրէ
 Բերհամեթ Երեւն) Կհամճ օրմոյ 3). Վէ լագին օնարդան
 իեղեհնէ շէվերէն (Քիթի իեղեհնէն օնարդան շէվերէր), ըօր
 Կհամճըթ իշննի օղար: Ուագըրը հօրըցան 4) իննտ
 իշէր. Փոգըր Բերհամեթ Երեւն մալըլարա պոտ: Կոտ

զարեի՛ն Կեանքի՛ն շնորհից՝ սագին օրոք: () նաև նաև ղե-
 րադէր օրանլար հե՛նսիտե՛ եօրիւնլէր: անօրեա՛ն Բե՛նլէ-
 հե՛նսիտե՛ օրան հե՛ր շոճոճաբար Գրքար 5): Այնօրեա՛ն օրան-
 լէր օնա ինանարլար, զի ինան ղե՛րլէտի՛ն օնան ին՛ օրոքա-
 ղոնա: (շե՛գ 6) հե՛ր հի՛տե՛ օրանլարա շե՛ճա՛ զի՛նլէր:
 Պարլարլար զար արլ ինանաճալար: Այլև ղե՛ր շե՛ր եօ՛-
 րաբ ին րոյոնլաւն: (շե՛նսիտե՛ն ին րի՛ր: (շե՛նսիտե՛նս
 պարլար արլ 7) ինլէն Գաճոնսնան եանլնարա՛ն օրան
 ճոճաբարլէր ին Գարլարլար, ինլէն ին Կեանքի՛ն սարա-
 Գա արլլէրլէր:

- 1) 'T սղաւ. 2) սղարլիմ', էյայ. 3) կարօտանամ', այայ. 4) անարգեմ', էյի. 5) կարօրեմ'. 6) Չրագ, աւ. 7) էրբէք էրբէք:

ԼԵՐԻՆԻԷԻ ԽՕՄ:

7.

Լճէն կենդանիներուն մէջ, որոնք որ մարդու հա-
 մար ստեղծրվեցան, շան պէս չիկայ որ իր տէրը սիրէ .
 գիշեր ու ցերեկ 1) կրպահպանէ 2), ու տէրը անիկա
 ծեծէնէ 5) ալ, շունը անկէց չիզատլիր 4), ու երբոր
 որսի կելլէ 5), թէ որ ահաւոր առիւծ մը ախրօջը գի-
 մայը ելլէ 6), ինքը զինքը իր ախրօջը անդ մահուան
 վտանգի մէջ կըլնէ 7):

Ինան ինն ետրարլարլար ճիւճլէ հայճոնալլարլարն իա-
 պէյնիտե՛, ինօրե՛ն ինպէ՛ պի՛ր հայճոն եօ՛ր րաբ ին ինտի՛ն
 սահարպլար սե՛լն. ինճէ զի ինտի՛ն 1) պի՛ր ինլէ Կարլար 2).
 զի սահարպլար օնոն րե՛յոն 5) պի՛ր, օ օնարան այրլարլար 4).
 զի ալա շե՛գարլար 5) զարլարլար եօրճիլարլար սարան սահարպլարլար
 րաար ինլէ 6), սահարպլարլարն եկրի՛ն ինտի՛ն ինլէն ինլէն
 զի ինտի՛ն Գօր 7):

- 1) Չայգ և զեբրեկ. 2) պահել զպահպանութիւն. 3) հար-
 կանեմ', հարի. 4) հեռանամ', այայ. 5) յօրս էլանել. 6) պա-
 տահիմ', հեյայ. 7) 'ի մահ մահել զանճն:

* Թե որ ինքիս սեռի ըլլայ, նոյնպէս հասարակ խանութն
 Իւօրի հոյցական իւրիւն:

Դ:

Տեսածնիս ու ըսածնիս ձեզի կըրպատմենք: Քու ըսածդ
 էս ալ կրնամ ըսել: Չեր ինձի գրած նամակնիդ կար-
 դացի: Չիզիացած բանս ինտոր ըսեմ: Տարածդ ինչ է:
 Իրեք բան կայ որ ինձի կարելի չէ 1) իմանալ: Բըս-
 ծը միտքը ինկաւ: Ըն խօսքը, որնոր երեկ չէ մեկալ
 օրը 2) ըսիր, չիկրցայ իմանալ, ինչու որ միտքս ուրիշ
 տեղ 3) էր: Բան մը չիկայ, որնոր աստուած չիզիանայ:
 Բան մը չունիս, որնոր աստուածմէ առած չըլլաս:

Աւօրտիւնդն-Տեղն-Չէ իշխարիդնիս սեղէ նագը ետե-
 ընդ: Անին պէտքնիս պէտքիս պէտքնիս: Անն պան
 Ետպարտընը մեքոստոս օգոստոս: Պիւնիսն շէն նա-
 սը պէն: Անիւն-բարի-յինն նէ պիւ: Իւն շէն շէն շէ
 պանս մեքնիս պէնը պիւ 1) աղնամագ: Իշխարիդնիս տնոր
 Իշխարիդնիս 2) պէտքնիս սեղն- աղնայտոստ, պիւ
 Փէրիս պանն Ենոր 3) էր: Պիւ շէն Եօք, շէ ալ
 ըստ պիւնիս: Պիւ շէն Եօք օտոս, շէ ալսահասն ալսո-
 ըն օլտոսն:

- 1) Անհնար է. 2) յեռանդն. 3) այլուր:

* Թե որ հասարակ ինքիս ըլլայ, հարցան իւօրի տնի հո-
 լը ինոյ Գրիւն: Լըրէս 210:

Ե:

Անորն, որ ամենէն տկար է, շատ աշխատիլ կըսիրէ,
 որուն գործքը 1) ամեն մարդու ետար 2) է: ան մարդ
 մը կար, որուն ձեռքը չորցած 3) էր: Երբայն թեան
 փառքը ընդու չիկրնար պատմել, որուն սուրբերը ար-
 ժանի կըլլան 4): Իմաստութիւնը աստուածմէ ինզրել
 պէտք է կրսէ սողման, ուսկից որ ինքն ալ իմաստա-
 ցաւ 5): Ընօրէնները ինտուսով մեղքը կըգործեն, որոնց

մէ արդարները կըզոտան 6) : Ան գիշերը, որնոր յիսուս
բռնըվեցաւ 7) , մէկ գեղ մը եկաւ , որուն անունը գեթ-
սէմանի էր : Ան ճամբէն ուսկից որ եկաւ 8) ետ դարձաւ :

Արը , թէ հեղինակն զեւրոպէս զայնքէ արը , շալըշայը
սեղէր , թէ օնուն էմէյն 1) հէր թեշէ ետրար 2) արը : () ն-
րա ոչիւր ապա՛ զարըար , թէ ելն գորոմոն 3) ուրո-
ճէլ ճեմնէլէնէն իհրիշտիւնը հոգիւ էպիտիւզ , օնա թէ ապիւ-
լէր շայլէ օլարար 4) : Իլնիկ ալաւհամն արէլէնի ի-
րիկա արը արը սօղօն , թէ թեմպիսի ար օնրան իլնիար օլ-
րոն 5) : Պրնոմոնս թեմսէլէր սեղնէնիլն իննաւ իշէրլէր , թէ
որոլնիլն օնլարրոն իննիլնիլն 6) : Անիլն իննիլն յիսուս
Լոս-Լոս-լոս-լոս-լոս , 7) ոչիւր թեոյե իլնիլն , թէ արը գեթ-
սէմանի էր : () իլնիլնիլն եօլրոն 8) իլնիլն արօնիլն :

Գործ , ոյ . 2) պիտանի . 3) դօսացեալ . 4) արժանանամ ,
այոյ . 5) իմաստանամ , այոյ . 6) զարհուրիմ , էցայ . 7) մատ-
նիմ , էցայ . 8) ընդ նոյն ճանապարհ , ընդ որ եկն :

Պարոմ-Լիւն :

Կ :

Թուարանութիւնը 1) փիւնիկեցիք 2) գտան , ինչու որ
վաճառական էին , ու թուարանութեան հարկաւորու-
թիւն ունէին : Արաժշտութիւնը 3) յոյները 4) գտան ,
վասն զի որիէոս ազգաւ յոյն 5) էր , որուն համար որ
կրօնն , թէ առաջ գտած ըլլայ երաժշտութիւնը : Աստղա-
բաշխութիւնը 6) քաղդէացիք գտան , ինչու երկիրը միշտ
առանց ամպի 7) ու մարուր 8) ըլլալով , աստղներուն
շարժմանը 9) դիւրաւ կրցան իմանալ : Իսկ երկրաչա-
փութիւնը 10) եգիպտացիք գտան , ինչու որ նեղոս գե-
տին առատանալու 11) , ու ցանած արտերուն 12) սահ-
մանները 13) շիտթելու 14) տանն , եգիպտացեոց մեջ
իրենց սահմաններուն վրայ կռիւ ու արիւն 15) կըլար-
մինչև գտան չափ մը , որով իւրաքանչիւր ցանած ար-
տերուն սահմանները կըզտնային , ուսկից յառաջ եկաւ
երկրաչափութիւնը :

Իւրի բաժանելը 1) Ֆեմիլիւնէր 2) պո-լի-տ-լու-ր, պէր-ս
 պո-լի-տ-լու-ր, ինչ հիւսապա իրախաւարը զարարը:
 Սի-սի-սի 5) բո-մ-լուր 4) պո-լի-տ-լու-ր, պէր-ս օրժի-սս միւրե-
 լի բո-մ 5) իրի, օնորան եօթի-րի- նազը օլ-նո-ր, ինչ
 ինչ ինչիւր մի-սի-սի պո-լի-տ-լու-ր օլ-նո-ր: Իւրի նի-սի-սի 6) ինչ
 պո-լի-տ-լու-ր մի-սի-սի կի-րի-լու-ր, պէր-ս պո-լի-տ-լու-ր 7)
 ինչ պէր-ս 8) հա-լի-տ-լու-ր, ել-լու-ր, հա-լու-ր, հա-լու-ր
 լի-սի 9) Գո-լի-տ-լու-ր պի-լի-տ-լու-ր: Իւրի հի-սի-սի 10) պի-
 մո-լու-ր պո-լի-տ-լու-ր, պէր-ս նի-սի շո-լի-տ-լու-ր 11)
 ինչ կի-սի լու-ր, 12) սի-սի-տ-լու-ր 13) պի-լի-տ-լու-ր ինչ
 ինչի-սի 14 զո-լու-ր, ինչի-սի ինչի-սի սի-սի-տ-լու-ր
 ի-սի-սի ճի-սի ինչ Գո-լի-տ-լու-ր 15) կի-սի-տ-լու-ր, լու-ր
 պի-լու-ր եօթի-րի- ինչի-սի կի-րի-լու-ր, ինչ օն-նո-լու-ր սի-սի-տ-լու-ր ճի-
 զո-լու-ր պո-լի-տ-լու-ր, ինչ սի-սի-տ-լու-ր ինչի-սի ինչի-սի
 սի-սի-տ-լու-ր ինչի-սի:

- 1) Ֆո-լու-ր, Ֆեմիլիւն, թեան . 2) փի-սի-սի-սի . 3) Երաժիշ-
 տու-թիւն, թեան . 4) յոյն, յոյն, յու-նայ . 5) յոյն ազգա-
 6) աստեղաբաշխու-թիւն, թեան . 7) անասն . 8) ջի-սի . 9) շո-
 ժու-ր, շարժման . 10) Երկրաչափու-թիւն, թեան . 11) աստա-
 նամ, այց . 12) արաւփու-ր, այ . 13) սահման, աւ . 14) խա-
 նակեմ, էջի . 15) սպանու-ման, սպանման :

ԳԼՈՒԽ ԺԳ :

Գիտութիւն յօգերը մշտն կախան պերանասին պի-լ ինչի-սի:
 Երեւ 215 :

ն :

Ս նք որ քրիստոնեայ ննք, շատ անգամ հեթանոս-
 ներէն վար կրգանքի-նք 1): Ս նք որ մեղաւոր ննք,
 փոյթ ունենանք 2) աստուծոյ բարկու-թիւնը մեզմէ անցը-
 նել 3): Ինչպէս որ սկսանք, այնպէս ալ լինցընենք:
 Լսածնիս ինչ պիտի ըլլայ 4): (Գու-ն) որ զիս ստեղծե-
 ցիր, ինչի ողորմէ: Ինչպէս որ (գու-ն) ըսիր նէ, այնպէս
 ընենք: Իրաւը ինչի-սի, թէ ինչ որ (գու-ր) կրտէք,
 անկէց բան մը չեմ գիտեր, բայց անոնք ամենին անօր

չէին հաւատար: Ինչ որ (գուք) կրսէք, գործով ցուցուցէք:

Պէզ ղ հրէախնայն ըզ, ըօր րեօմ զոտխնէրեզէրրեհն պեխնէր պոտնոտնոտն 1): Պէզ ղ իննոտնոտն ըզ գոտնէրէ երեւն 2) ալուհն եօզնէնն պիտիին ինչիւրիէն 3): Ետտն ղ (պէզ) պաշտարողստ, եօյլէ րե լեհիւրէ երեւն: Ինչիւրիէնն ինչ օլուտն 4): (Սէն) ղ պիտի ետտնէր, պտն, պտն մերհոտնէն եյլէ: Ետտն ղ (սէն) րեպիտնն, եօյլէ երեւն: Տօրնոտնոտն 5) րեյօրոտնոտն, ղ հնչ պիտ շնչ պիտն, ինչ (սէզ) րեյօրոտնոտն, լախն օնլար օնոտննայօրոտնոտն: Սէն (սէզ) րեյօրոտնոտն, տնէլէլէ ինչօտնիւրիւր:

1) Յեանեալ գտանիւ, 2) փութամ, սցսց, 3) անցուցանեմ, ցուցի, 4) զնչն իրր իցն, 5) ճմարիս, արաի, արաի:

* Երկրորդ ցոցոցան պերտնոտնի րեզ իւրիւն: Երեւ 216:

ի:

Ընած տունս մեծ է: Եւ ջրհորը խորունկ 1) է: Եւ կերաները յիսուսին եկան ու կրսնն, (աս) տեղս անապատ 2) է, ու (աս) օրս ալ իրիկվան դեմ է, 3) ժողովուրդը արծրիկ, որ երթան իրենց կերակուր գննն: Եւ տղագ օրուն տղան է: Բրուն հրամանաւր ատ տունը կրչինէրիւր: Եւ պատուհանը բաց, որնոր դէպ ՚ի արեւելք կրնայի 4): Եւ լաթը տղուդ է, թէ չէ: Եւ մատնիդ 5), գինգը 6) ու գաւաղանը օրուն է: Եւ քաղաքը մրափր, ու քեզի պատմիւրի, ինչ որ պիտի ընենն:

Պոտ ետտնողն ել պեօյնի րեւր: Պոտ գոտնոտն րեւր 1) րեւր: Եւ պիտիւրէրէ ետտնողնոտն իտոյս ղէ րեւրէր, երեւիւր շեօլ 2) րեւր, ղէ իննիւրիւր ագշամ իտոտն րեւր րեւր 3), շոտ ճեօտնոտնէր եօլու, ղ իննիւրիւր երեւի տնէրն ալուրոտն: Եւ ոտնոտն ղիտն օլուտն րոտն: Իրիւրիւր ինչիւրիւր շոտ ելէ ետտնողնոտն: Եւ իննիւրիւր լաթնոտն րոտն 4) ղիւնիւրիւրն ալ: Եւ ետտնող օլուտն

նախ մտադար, (Դ - Ի - Գ - Դ - Ե) 5), Գ - Դ - Ե 6) վե պեյնեկե
օրիֆի պիբ: (Դ - Զ - Է - Ը - Թ - Կ) 6), վե նե թե երեւելիանեան, ստեան
նեղալ լուսնոր:

- 1) խոր . 2) անապատ , ի , աւ . 3) տարածամիտ , մեյոյ .
- 4) որ հայի ընդ արևելս . 5) մատանի , ւոյ . 6) գինգ :

* Երբոր սրբայտիան պերանուանելուս պեղ իւրբվէն:
Երեւ 217:

Կ :

Սամբերնիս հիւանդ ըլլալը ամենեկին չուզեր : Սարմիննիս
չատ տեսակ 1) հիւանդութիւնով օր է օր 2) կրակա-
բանայ : Ընդջ աղաս՝ 3) ուր ես արդեօք , անունդ կայ ,
ու դուն չես երևնար : Զոն մեր հայոց աղգէն մարդ մը
չիտեսայ : Երբ պիտի ըլլայ ինձի մարմինէս արձըկ-
վել 4) : Ինչպէս որ եմ նե , բայ 5) գլխովս , ու բո-
պիկ 6) ստրովս այնպէս երթանք :

Երբեմնեղ հասարտ օլմասնը հիչ իտեմեղ : Թեմեմե-
թեղ չօր Լարդ 1) հասարտըլլալս ինանիկն ինանե 2) ինքանըր :
Սեվիլիլ - օլլալ , ամապա նեբիպե սին , արան վար . վե սեմ
իւօրիմեյօրստան : Օրտաա երթեմեմ թիւեկիթիլլան թեմե
իւօրիթիթ : Ելե՞ պաման օլմաթ պանա Լեմիթ օրեմ այրըմաթ
4) : Եսասը թե ինեմ , ալլաթ 5) պալըմա , վե շըպլաթ 6)
այաղըմա , եօյլե իթելեմ :

- 1) Բաղմապատիկ . 2) օր ըստ օրե . 3) ո՞ք աղցրիկ սրգեակ .
- 4) արձակիլ . 5) անծածակ . 6) բոկ :

Պատմութիւն :

Կ :

Մարդ մը բաղձալով կրօնաւոր ըլլալ , մեկ ծերու մը
գնաց , ու իր խորհուրդը անոր յայանեց : Արօե անօր
ծերը , թե որ կուզես կրօնաւոր ըլլալ , դնա՞ ունեցածդ
ցրուէ 1) , ու եկուր քու օտադ նստէ : Ըն ալ շուտ մը
գնաց , ու ծերին խրատին կէօրե իր ամէն բանը աղքատ-

ներուն բաշխեց 2), բայց իրեն համար 3) հարիւր զու-
րուշ պահեց, ու եկաւ օտան նստաւ: Մէկ քանի օրէն
ետքը խորհուրդները կըսեն իրեն, օտայիգ 4) դուռը
հինցած է, անիկայ նորոգէ 5), ու եկաւ պատմեց ծերին
որ օտային դուռը միտքէս կանցնի կոր 6) նորոգել: Աը-
սէ անոր ծերը, քեզի չըսի որ, քու ունեցածդ ցրուէ,
(նայէ որ) ան մնացածն ալ բաշխես, ան ալ ըրաւ հրա-
մայածը, բայց անկից ալ տասը զուրուշ պահեց: Վիչ
մը ատենէն ետքը 7) դարձեալ խորհուրդները կըսեն
անոր, օտայիս թալանը 8) հին ու փտտած 9) է, պէտք է
որ ասիկայ շինես, ու գնաց ան ալ ծերին պատմեց:
Աըսէ անոր ծերը, թէ որ ուրիշ ստակ ունիս նէ, ան ալ
ցրուէ, որ հանգչիս 10): Գնաց ու ան տասը զուրուշն
ալ ցրուեց, ու ան օրէն 11) իր խորհուրդները զինքը
հանդիսա թողուցին 12):

Պէրեմէ բահեղ օլմագ արդէն-նէ ելէ պէր ինկեյարս ին-
քիող սըրընը մչար: Տէր օնս ինկեյարս, էյէր էսպէրսէն
բահեղ օլմագ, ինկ շարիէնիէնի րաղըլ 1), ղէ ինկ օրան-
րա օլմար: () րա սգապինճէ իրիւղ ղէ ինկեյարն նա-
սահալննս ինքի հեր շէյինի ֆոգարէլէրէ րաղըրը 2):
Փագալէ շէնիթի էսպէրսաը ինն 3), էն-ը դարս-ը սագ-
ըյըրը ինկըր օրասընրա օլմարս: Պէր գաշ ին-նրէն սօն-
ըրս մըլմահապասը րիւր շէնիթիէն, օրանն 4) գաղոսոս էս-
ին րիւր, մերհաթէլէ էրիսէն 5): ղէ ինկեղ ինկեյարս նագը
էլրիթ, ղի օրանըն գաղոսոս-հոս էնիթիէն էսթիմագ Ֆիթիթ-
րիէն ինկըր 6): Տէր օնս ինկեյարս, սանս րիթիթի մ ղի
ղարիէլէնի րաղըլ. էմիթ օ գարանըրա (պագ ղի) րաղը-
րաթըն, օ րա պոսոս-րրոս-ըրանոս էրա էլրիթ սմս, էինն
օնրան րա օն գոսոս-ը սագըրը: Պէր աղ ղագըլրանն
սօնըրս 7) րիւշէնճէնի ինկըր րիւր շէնիթիէն, օրանն
լաղանը 8) էսիթիշ ղէ շէրիթիշ 9), ղաճեղ րիւր ղի օնս-
էսթիմըն: Ալրիթ օն-րա նագըլ էլրիթ ինկեյարս: Տէր
օնս ինկեյարս, էյէր րահս պաշիս սճէն ղարըս, օնս-
րա րաղըլ, ղի բահալննս 10): Ա ղի իրիւղ օ օն դո-
թոս-ըր րա րաղըրննս, օ ին-նրէն սօնըրս 11) մըլմահա-
ըլարըլ շէնիթիէն բահալէլ էլրիթ 12):

Պատմութիւնն :

ք :

Ղզնաւորներէն մկր յանցանք բրած էր, անոր համար ժողովեցան, ու սուրբ մակարն ալ կանչեցին, ան ալ չուզեց դալ. դարձեալ խապար խրկեցին 1), ու կրսնն, թէ ամէնն ալ քեզի կրսպասենկոր 2): Ան ալ անոնց ուզածին կէօրէ ելաւ, ծակ 3) փսիաթ մը 4) առաւ, ու անիկա աւազով լեցուց, կոնքկին վրայ դրաւ 5), ու այնպէս եկաւ: Ամէնն ալ անոր դիմացը ելան, ու երբոր անիկայ ան կերպարանքով 6) տեսան, կրսնն, առ ինչ բան է: Արսէ անոնց, ասոնք իմ մեղքերս են, որոնք իմ ետեւէս 7) կը վազեն 8), բայց ես չեմ տեսներ ու ես եկայ այսօր ուրիշներուն մեղքերը դառել: Քեօր կուզենք որ մեր յանցանքները մեզի թողվի, մենք ալ ուրիշներուն յանցանքը թող տանք: Անոնք երբօր աս լսեցին, բան մը չիկրցան ըսել, ու ամէն մարդ իր 9) տեղը դնաց:

Բիշէլէրնի տէրն Գաղաթիւ իշէնիշ խոն, օնուն իշնն Լօն օլոսոյ տղեղ մոխրը քա շաղքորուար, լառնն օ ինննն խսէննիտիտիտիտ, Լեւարտ հապէր Էօլայուդ 1) փեփիլէր ի, հեփիտիտ սանա պէտէլօլուար 2): () քա օնուրնն քապիլէննի իեօրն Գաղաթիւ տէր փեփիլ 3) պէտէլ 4) արար, զի օնու գաճալու քապիլուար սըլլեննա արար 5). զի տէօլէճի իլլիլ: Հեփիտիտ օնուն Գաղաթիւնն շէփիլլէլլայուն, օնուն օ շէփիլլէ 6) իեօրիտիտ, փեփիլլէր. քա նիլ օլաճափ: Տէր օնուար, քա պէննի իննննարար սըլլ, ի պէննիլ արարսըսա 7) սփարուար 8), լառնն պէն իեօրիտ, քա ճիլլէ տէն քա ինն իլլիլիլ քաշլալարենն իննննննն լեփիլլէ իլլիլլէ: Իշիլ իտիլլէնն, ի պիլլիլ Գաղաթիւլուարարար տիլլ օլաճալուար, պիլլիլ քաշլալարենն Գաղաթիւլուարարարար իլլիլլէլլէլլ: () քա քաճալուար իլլիլլէլլէլլէլլ, հիլլ տէր ճաղապա Գաղաթիւ օլալալալալ, հիլլ իլլէլլ 9) իննննննն իլլիլլէլլ:

1) Աղջ առնեմ, աղջ արարի. 2) մնամ. 3) ծակ. 4) փը-

սիադ . 5) դնել ՚ի վերայ թիկանց . 6) կերպարանք , անայ 7) զինի
իմ . 8) սորեմ , եցի . 9) սյր իւրաքանչիւր :

* Հարկանեմ , զարկանեմ բայերը նախորդն սեռային
իմարիւր կասանէն : Արեւ 220 :

Պատմութիւն :

Կ :

Եզրայր մը երբոր վանքը կըրնակէր , ամէն մէկ փոքր
բանի համար 1) շուտ մը կըբարկանար 2) : Ողորմելին 3)
իր բռնած անկարգ ճամբէն 4) ձանձրացած 5) , խո-
րունկ կըմտածէր 6) թէ ինչպէս ան ախտէն ազատի :
Երգ՝ վանքէն ելաւ , հետու անապատ մը դնաց ու այրի
7) մը մէջ հանգարտեցաւ 8) : ()ր մը պնակը 9) ջրով
լեցուց , ու քովը դրաւ չիդրաւ թափեցաւ : Ղարձեալ
լեցուց , ու ան ալ թէրս դարձաւ 10) թափեցաւ , եր-
բորդ անգամ լեցուց , ու երբոր դարձեալ թափեցաւ նէ ,
բարկացաւ , ու պնակը առաւ քարի զարկաւ ու կտորեց :
Քիչ մը ետքը երբոր բարկութիւնը անցաւ , խելքը
զլուխը եկաւ 11) , ու իմացաւ որ մինակ կենալը չիկրնար
մարդուն դէշ ախտերը դադրեցընել 12) . հասցա մարդ
ուր որ ըլլայ , պէտք է որ համբերութիւն ունենայ 13) :
Լսկէց կտքը վանք դարձաւ , ու զինքը կըկրթէր 14)
ամէն նեղութիւններու համբերել :

(Բանիւր) պիտաբանութիւնն պիտի մանասորոքս սագին
օրոտորս վառելէ , հէր պիտ մահալարը մարտի կնքելիէ 1)
Եւս կօճիւնի շէտարարը 2) : Պագրը 3) սեմի կօլուս
Ետալիէլիկի 4) Եւսիկ 5) արիւնի արիւնիւնիւնի 6)
Քի , նիճէ օ խոյոանորոտն վազ կէլէ պիլէ : Իմի մանաս-
որոքսն շէտար արառի շէտէ արիւնի պիտ մաղարս 7)
Ելիկի Եւսիկան միւնիկի 8) : Պոս ճիւսիկ Եւսիկի
պիլիկի շանաղի 9) սոյոլուս արառարապ սեմի կօ-
նիկս թորիկն՝ տիկիկ արիւնիկի : Տեօնիկ Եւսիկար արու-
արառանձս , օ րոս արիւնիկի 10) արիւնիկի : Իւնիւնիկի-
արիւնիկի արառարապ Եւսիկի արիւնիկի , կօճիկի

որքան շունտղը վէ լեռնա զնորոպ գրքորը : Պէր ալ զմգընլե-
 րանն սօնալու խրքալը ինչնոյ ինչնոյնն ինչնոյնն 11) պիւրի ,
 ինչ լեռնհո արորտո՛ ինչնոյնն ինչնոյնն ինչնոյնն ինչնոյնն զալ
 ինչնոյնն 12) զլ ինչնոյնն ինչնոյնն ինչնոյնն օրսո ստալը տե-
 շն գտալանն 13) ինչնոյնն արոր : Պոննալն սօնալու ինչնոյնն
 արորնն արորնն , զլ ինչնոյնն ստալը ինչնոյնն արորն
 ինչնոյնն 14) :

- 1) Ալան ամենայն դոյզն իրաց . 2) շարժիլ 'ի բարկու թիւն .
- 3) եղիւի . 4) անկարգ գնացք , անկարգ գնացից . 5) ճանճրա-
 ցեալ . 6) վարանել յանձն . 7) սլր . իւ . 8) հանդարտիմ , եցայ .
- 9) պնակ , աւ . 10) թաւալիմ , եցայ . 11) 'ի միտս գամ . 12) գա-
 դարեցուցանեմ , եցուցի . 13) յանձին ունել . 14) կրթեմ , եցի :

ԳՆՈՒԽ ԺԳ :

* Ինչնոյնն ինչնոյնն ինչնոյնն ինչնոյնն ստալը ստալը ստալը
 ինչնոյնն : Երեւ 221 :

ւ :

Ուրիւնն զիչելու 1) ատնը մեզը կրփարատի 2) :
 Սարգուն ծերացած ատնը աչքին ցո՛քը 3) կրկորի 4) :
 Լմպերուն 5) ցօղելու 6) ատնը (երբոր ամպերը կըցօ-
 ղեն) կանանչները կըմեծնան 7) : Գարկու թեանդ ելլելու
 ատնը 8) , բերանդ մի բանար :

Իւրիւնն ինչնոյնն 1) արեանն արողը 2) : Ին-
 աննն ինչնոյնն ինչնոյնն ինչնոյնն գոմէլի 3) ինչնոյնն
 ինչնոյնն 4) : Պոննալն ինչնոյնն 5) ինչնոյնն ինչնոյնն 6) ինչնոյնն
 ինչնոյնն 7) : Երբեքն չե՛րբեքն զմգընլ 8) արողընն սոյնն :

- 1) Ելեմ , եցի . 2) վարատիմ , եցայ . 3) տեսութիւն
 աչաց . 4) վատիմ , եցայ . 5) ամպ , ց . 6) ցօղեմ , եցի . 7)
 անիմ , եցայ . 8) շարժիմ , եցայ :

Պարտալիւն :

ւ :

Յիսուսին հրէաստան 1) ծնանելու ատնը , թագաւոր
 էր հայոց զրայ 2) արգար , որնոր արշակունի ազգէն 3)

խմաստուն ու խելացի 4) մարդ մըն էր : Պէտք եղաւ 5) անոր պարսից երկիրը երթալ , արտաշէս պարսից թագաւորը ու անոր եղբայրները խաղաղացընելու 6) (Համար) ինչու որ մեկզմեկու հետ թագաւորութեան համար ալբըմած էին 7) : Աւ անտեղս վրան ցաւ մը եկաւ 8) , որնոր բժիշկները չիկրցան օդնել :

Իստ եփեհորենին Էտհոսարխարանյաս 1) Գօղղուսուդու լազըլէ՛ Լէֆուսը , ինչ արշախաննի պէտքէնէնէնորէն 3) , Գօղղուսու նի ղէ ինչիտար 4) Գիլը ինչիտար միլլէլէն Էրմեհիլէ փարիշահը լազը սիւրէր իրի 2) : Արգը օրտու 5) օնու ինչ Էմիսարանի ինչիտար , Գօղղուսու փարիշահը արտաշէսին , ղէ օնուս գարտաշահը ինչիտար խաղաղացընելու պարտաւ 6) , ղէն փարիշահը լազը ինչիտար Գիլը Գիլը ինչիտար լազը լազը 7) : Ալ օրտու Գիլը Գիլը ինչիտար օրտու 8) , ինչ Գիլը ինչիտար Էտհոսար ինչիտար Գարտաշահը օրտարտար :

- 1) Հրեաստան , նի . 2) Թագաւորել ՚ի վերայ հայոց . 3) յարշախուսի աղգէ . 4) խմաստուն եւ հանճարեղ . 5) դէպ եղև . 6) խաղաղացուցանեմ՝ , ցաւցի . 7) գժտիմ՝ , եցայ . 8) պատահեաց նմա ցաւս :

* Երբ Գեղ առ ՚ի նորիցը աներտուսնին վրայ շէտըմէր : Երբն 222 :

7 :

Չուկ բոնելու 1) կերթամիոր : Ընոր տունը գացին , անիկա բնտուելու համար 2) : Արդ մը կրքնտընեմ , անոր հետ խօսելու համար , ու ղեմ դասեր : Հրեշտակներ եկած էին , հոգին երկիրը տանելու համար : Վրիտատոսին ծնանելէն ետքը ամէն ազգերէն 3) կուգան բեթղեհէմին սյրը 4) ու մուրը 5) տեսնելու , ու անոնց երկրպագութիւն ընելու համար : Յետու երկու երիտասարդ 6) խըրկեց , ան երկիրները գաղտուկ լրանսելու 7) համար :

Պարզ ալլանայա 1) Ինչիտարտ : () Կոնն Էմիլէն Էրմեհիլէ , օնու արտաշէս ինչիտար 2) : Պիլը արտաշէս արտաշէս , օնուս արտաշէս լազը լազը Էրմեհիլէ ինչիտար , ղէ պարտաշտարտ : Սե-

լայւելաբ կեւեղէր իրի, ճամբնը կեօյե կեօխեարմէ իշնն :
 Լըրիսորոսան քօղքոսաղանիսան սօնդրա 4եր միջեկեպէն 3)
 Բեկեկեկեկե մաղարասանը 4) վե եեկեկեկե 5) կեօրմեյե վե
 օնըարա սեճրե գըւմաղա կեկերէր : Հետոս իրի րեկեգան
 լը 6), Եօլապը օ սեկեկերե կեկե շաշապըմաղ 7) (իշնն) :

1) Չուկն սրաւ . 2) խնդրեմ , եցի . 3) ազգ , գի , աւ .
 4) այր , ըի . 5) մաուր , մնոյ . 6) երիտասարդ , աւ . 7) լսու-
 սեմ , եցի :

Լեգարին պարմուլեան շարանակուլեանը :

7 :

Լն ատենները յիսուս հրէաստան բժշկութիւններ կը
 ներ 1) առանց դեղի, ու արգար ասիկայ լսելով իր սուր-
 հանդակը 2), ու ալ ուրիշ փառաւոր մարդիկներ ալ մէկ
 տեղ խրկեց, ու յիսուսին այսպէս գրեց : «Լըգար ար-
 շամին 3) տղան, փրկիչ և բարերար յիսուսին, որ երու-
 սաղեմացիներուն աշխարհքը երեցար, բարև : Կսելով
 քու վրադ, ու քուկին ըրած հրաշներուդ վրայ 4), աս
 երկուքէն մէկը միտքս դրի 5), որ կամ աստուած ես
 երկինքէն իջած ու ատի կընես, և կամ աստուծոյ որ-
 դին ես : Կաւ լսեցի որ հրէաները քեզմէ կըարանջան 6),
 պղտիկ ու գեղեցիկ քաղաք մը ունիմ, ու երկուքներ-
 նուս ալ կըբաւէ, կաղաչեմ դալ ու մեզի հետ բնակիլ .
 (որ դաս, ու մեզի հետ բնակիս) : Կըբոր արգարին 8)
 հրեշտակները 7) երուսաղէմ ան, ան ատենվան պա-
 տահեցան, երբոր յիսուս աւանակով երուսաղէմ կեր-
 թար կոր, ու փիլիպպոսին ու անդրէասին մօտեցան, ու
 անոնց արգարին թուղթը տրվին, անոնք ալ թուղթը
 ընծաներով 9) մէկ տեղ յիսուսին տրվին :

() ասիւրէր իսա եֆեմիլիս Եսոսաթիսաթիս իլամալ
 հայալ վերէր իրի 1), ասեգար պանուս եշիպեղ պեր Լագըմ
 բաղլեկեկե թեճանեկե իլե պերապեր թեճիլ շալըրանը 2)
 հաղլեկե իսայա Եօլապը պո Լապը Եպարապ : «Լեգար
 վեկիլի արշամ 3) գուրեթարմը վե կըլիպար իսայա, թե

Գո-լսո-շէրէժ այսընկերութիւնս պէշտոն օրնո-շ սոսն, սէլմի : Սկնարեան զէ սէնին էլնարդէն Տր-ճն-պէլնընկերութիւնն էօլի-րի- (4) էշէրիոյ Փէրիթիոյ պո- իրիյէ Գարար զէրիթ 5), ին սէն ինօյրեան էնիշ էո- ուլլոհ սըն, ին պո- էշէրէ լո-լսոյօր- սոսն, էախօսո ուլլոհ էձլլար : Պարեհո- էշէլնարդէն ինօրէ Տրէլնէն էաճո-րի սէնարեան էօլի-րի- Կոշնո-լն րիշիլ րիւր- շէր 6) . ուր ի-շէ-լ զէ ին-պէլ շէհէրէ զար, ին էրիթիւն րի էէլէշէր . բնճո էրիւրի ինընդ ուրի ին օլմոգ (ին ին- շէնդ ուրի ին օլլարն), : Լէգարըն 8) էլշէլէրէ 7) Գո-լ- սո-շէրէժ զարընճո, օ սոհոլնէ րասո ինարիւր, ին հարըն- լէն էսո էշէրէն Գո-լսո-շէրէժ զարընդո-րո-րո-, զէ զէլնար- պոսս զէ սնարընէսո էոգլարընդ ուրի-սննն օնլա- րո զէրիւրէր, զէ օնլար րո հարիւրէր 9) էլն ուրիւրիւր իսոյո սո-նարո-լար :

- 1) Բժշկութիւնս կատարել . 2) սուրհանգակ, աւ . 3) ար- շամ, սյ . 4) նշանք, նաց . 5) հաստատեմ 'ի միաս . 6) տրարն- ջեմ . էջի . 7) հրէշտակ, աւ . 8) արգար, ու . 9) բնճայ, իւ .

* Ըստ սնգամ զի շարլասպոլ րիմո-ր Բայն րիւղ սնէ- րի-ոյն իւրիւն . Լըրէ- 223 :

Է.

Պաղաչեմ որ անողորմ չըլլաք : Չըլլայ 1) որ առ բա- նը բնես : Ըրրահամ ձեռքը երկնցուց 2) որ սուրը առ- նէ, ու իր տղան մօրթէ 3) : Լս իմ ձեռքէս եկածին չարի 4) աշխատեցայ, որ աստուծոյ պատուիրանները պահեմ : Վաճուկ 5) խորհուրդ ըրին 6) որ անիկոյ՞ ծովը նեաէն : Կուզեմ որ ամենքնիդ ալ աշխատիք 7) , ինչու որ ամէն չարիքը դատարկութիւնը սորվըցուց :

Լսալլարըն ին Բերհոմէլնիւզ օրնայսարնը : Օրնայս ին 1) օ շէրէ էրիւրի : Ըրրահամ էլննն ուլլար 2), ին Գլլըն ուլլարն, զէ ինարի օլլարնոս ոլլարըն 3) : Պէն էրիւրեան ինարիւր Գարար 4) շարընըն, ին ուլլարնն էլնարիւր- շէրիւնն լո-լսոյլ : Սիւլն 5) Տր-շալէրէ 6) էլնարիւր ին օնո- րիւրիւր ուլլար : Լսարիւրի ին հէննիւր րի շարընն- նը 7), զէնն հէր ինընն ոլլար րո-լմոգ էօրիւրի :

1) Բաւ լիցի . 2) ձգեմ , եցի . 3) զենում , զենի . 4) բաւ կարի իմում 5) Ի ծածուկ . 6) խորհիմ , եցա . 7) Ի գործս վաստակել :

Լեզուարին պատմութեան շարունակութիւնը :

Ն :

Յիսուս Տրամայեց թովմասին 1) պատասխանը գրել (որ պատասխանը գրէ) այսպէս : «Լըրանի անոր , որ իս չէ տեսեր , ու կաւտայ . քիչ մը ատեն գործքի մը 2) Տամար հոս խրկրվեցայ , ետքը կելլեմ անոր , որնոր իս խրկեց , ու ան ատեն առաքեալներէս մէկը քեզի կըխորհեմ , որ քեզի ու քեզի հետ ըլլողներուն կեանք տայ» : Լս թղթին հետ սուրբ դաստառակի 3) վրայ առանց ձեռքի քաշված 4) իր պատկերն 5) ալ խրկեց : Յիսուսին յարութիւն աննէն ետքը երբոր արգար թաղէոս առաքեալին ուսհա գալը 6) լըսեց , իսկոյն անիկայ կանչեց . ու ներս մտնալուն պէս թաղաւորը աթուէն 7) ինջաւ , ու անոր երկրպագութիւն ըրաւ . ու թաղէոս քրիստոսի անունով անոր վրայ ձեռք դրաւ , ու թաղաւորը , ու շատ ժողովուրդ մկրտեց , անոնց ժամեր շինեց , ու իր տեղը Լգգէն եպիսկոպոս ձեռնադրեց 8) :

Վարդէլի իսս էր էլիսի Լուսայա 1) ճոպապընը Լուսայա (սի ճոպապընը Լուսայան) պու Լուսայ : Սն-Լուսայ օնա , սի պէնի իւրիւրիւր պիւր վէ ինտներ , ճիւղի վագըլ պիւր մաւահալի սահարա 2) իշէն պուրայա Եօլանըւրը , սօնանիսա չեգարը օնա սի պէնի Եօլարը . վէ օ վագըլ հե վարիօնըրըրմառն պիւրիսի սանա Եօլարը , սի սանա վէ սենի իլէ պուրաւանաըրա հայալ վէրանն : Վս նաւի իլէ պիւրապիւր ապէլ պիւլ 3) Եպիսիսի Եպիսիս չեպըրը 4) Եպիսի Լուսայիսի 5) Եօլարը : Վարդէլի իսսըն պիւրիւրանիսի սօնալու Լուսայա հե վարիսանա սարհա շիսիսի իլէրիսի 6) ալգար պուրայապընա , սնիսի պալիլ Ելիսի օնա , վէ իլէրի իլէրիսի վապիշահ Լուսայանիս 7) Եպիս օնա սեճի գըւրը , վէ Լուսայա հարդէլի իսսըն իսի իլէ Ելիսի գոյապ , վապիշահը վէ պիւր Լուսայ ճեօմահալը վալիլիլ Ելիսի , վէ

օնլարտ ղեկնելէր Եսայի, զի ղեկնորինն Եերինն Երբեկէ
 շէննորինն զիսգօփոսու Էթիկ 8) :

1) Թովմաս, Թովմացի. 2) մատակարարութի ինչ. 3) դաս-
 տառակ, կի. 4) անձեռագործ. 5) պատկեր, աւ. 6) գալուստ,
 լուսեան 7) գահայր, հոյկ. 8) ձեռնագրեմ, Եջի :

ԳՆՈՒԽ ԺԿ :

* Եալ ընդունելու լինանը Բայն ոյժ ունի՝ Երբուր աներեւոս-
 լին գործիականն ոյժը Կոնենայ : Երեւ 227 :

ա :

Արակը 1) պղտիկէն սկսելով կըմեծնայ, ու ամէն բան
 կայրէ : Ղամբէն շեղելով 2) չէինք գիտեր ուր 3) կեր-
 թայինք : Չեռքէն բանելով՝ տուն տարին : Աերար-
 հուն 4) հանելով՝ գլխուն տակը 5) դրաւ, ու քնացաւ :

Ընեշ 1) ղեկնիպէն պաշտայող՝ ունայր, զի հեր
 շէյն Եոգոր : Եօլրան (Եօլու) շաշարող՝ 2) ունեղէրի,
 ղեկնէրի 3) կիսեյօրուր : Ելինորինն Լուսնուր՝ Էլի կե-
 լիւրիկէր : Եալունձասընը 4) չեգարող՝ պաշտընն պի-
 ունի 5) գօրու, զի ույոսարու :

1) Հրդեհ, հի. 2) մալրիմ, Եցայ 3) յո. 4) վերարկու, կուի-
 կուաւ. 5) դնել ընդ, սնարիւք :

Պարտաւիտի :

ի :

Սարդ մը անդաստան ունէր, ու իր ծուլութեամբը
 ամրցաւ 1), փուշով լեցուն 2) անտասի 3) մը պէս :
 Եարը ուղեց մարբէլ, կըսէ իր աղուն, դնա՛ աղաս ան-
 դաստանը մարբէ 4) : ան ալ դնաց, երբոր անչափ շատ
 փուշերը տեսաւ սիրտը նեղելով անձրկեցաւ 5), ու կը-
 սէ, երբ ես անիկա պիտի մարբեմ, ու հոն պառկած 6)

մինչև իրիկուն 7) քնացաւ : Ատքը տղուն հայրը գնաց տեսնելու համար որ ան ինչ գործեր է, ու գտաւ որ հիչ չէր աշխատած, ու կըսէ, աս ինչ է տղաս, դուն հիչ բան մը չես գործեր, կըսէ տղան հօրը, երբոր կուգամ կըտեսնեմ ասչափ շատ փուշերը, ինձի վախ կուգայ 8), ու վախէն թմրած 9) մինչև իրիկուն կըքնանամ : Արտէ անոր հայրը տղաս ամէն օր մաքրելով քեզի անկողին շինէ 10), ու հոն քնացիր, ու բանդ կըյաջողի 11) : Տղան ալ հօրը ըսածին պէս ըրաւ, ու քիչ օրվան մէջ ան անդաստանը մաքրելեցաւ, ու ցորեն ցանելով պտուղը 12) առին :

Պէր արամն լաւըսալ շարուրը, զէ բեռնի լեւնդէլ լէյնիտեմ զեւէլէշի 1) լեւնի էլէ օրու 2) օրման կէպէ : Սօլլա լեւնդէլէտ արդէլէտեւնիլէ փէր բեռնի էլէ ըսարնա, զոր օղլամ լաւըսալ լեւնդէլ 4) . օրա կէլիտ, զէ նեպտման օ գարար լեւնիլէլէլէ կէօրիլէլէաէ ճանը սըգըլլալ ուճոփ բեռնիլէլէ կէլի 5) . զէ փէր, նեպտման պէն օնու լեւնդէլէլէճէլէլէ, զէ օրարա էտն կէլի 6) արշամարա 7) սոյոսարա : Սօնըս չօճոսղան պտպար կէլիտ կէօրիլէլէ բեռն էլ էլէլէլէ, զէ պուլլա բէ հիչ ըսըլլամըլլալ, փէր, պուճէլ փէր օղլաւ, սեւ հիչ պէր շէյ էլէլէլէլէլէ . փէր չօճոսիլ զեւէլէլէլէլէ, բէ պտման կէլի պու գարար լեւնիլէլէլէ կէօրիլէլէ, պտնա էւրիտ կէլի 8), զէ գօրգոսման սոյոսը 9) արշամարա սոյոսարա : Տէր օն պտպար, օղլամ հիչ կէլի լեւնդէլէլէլէ սանա էտլա գ էտն 10), զէ օրարա սոյոս, զէ էլէն բարա կէլի 11) : Ալլալար փտ պտպարնն նեօղլանէ կէօրիլէլէլէլէ պլ կէլի էլէնիտ օ լաւըս լեւնդէլէլէլէ, զէ պոսոյալ էրիպ' մըլէլէլէլէ 12) արըլլալ :

1) Արդանամ, այց . 2) փշաղի . 3) անտառ, ի, ալ . 4) արբեմ, եջի . 5) կարճամտեալ վճատեցաւ . 6) անկանիմ, անկայ . 7) մինչև ցերեկ . 8) զարհուրիմ, եյայ . 9) յահէ անախ թմրեալ . 10) գործեմ . 11) յաջողիլ գործոյ . 12) արդիւնք, արգեանց :

* Եզր ընդհանելու-լեւանը հայտն թայի հետ: Երեւ 227:

7:

Յուզան յիսուսը պիտի մատնեի: Երբոր առաքելանց երկինքը կարմրցած 1) կըտեսնէք, կըսէք որ անձրև պիտի ըլլայ, ու այնպէս կըլլայ: Քրիստոս մեռածները ու կենդանիները դատելու համար պիտի գայ: Այնպէս ապրի իր թէ վաղը պիտի մեռնիս: Մեռնելու օրդ միտքդ բեր 2), ինչու որ երբոր ըլլայ պիտի մեռնիս: Ամէն գործքերուդ համար պատասխան պիտի տաս 3):

Յուզան հոսը լեւի խայր համապայտածող ըստ: Եկանման թի կէօյիս գրգայրմը 1) կէօրիւրսնիւնիւղ պէր-սինիզ թի էապիսուս օլաճագ (կէլէճէի), լէ էօյլէ օլուր: Լըրիսպոս էօլէ-լէրի լէ պէրիլէրի շէրահալէլուսող (կէլն) կէլէճէի: (էօլէ-լէրի լէ պէրիլէրի շէրահալէի իլնն): Եօյլէ էաշոս սանթի էաքլն էօլէճէիսին: Եօլէ-լէ կէլնիւնիւնիւն աքլնն կէլէի 2), պէրս նէլլանմանթի օլապ էօլէճէիսին: Լէր սինիլն իլնն ճիւղապ լէրիճէիսին 3):

1) Կարմրացեալ. 2) յիշեմ, եջի. 3) համարս տալ.

* Եզր ընդհանելու-լեւան պիւղ իւրրիլէ ուրիշ թայի հը, որ նայն ընդհանելու-լեւան ուժը ունի: Երեւ 228:

7:

Քեզի բան մը ըսելիք 2) ունիմ 1) (քեզի բան մը պիտի ըսես): Ինձի ինչ ըսելիք ունիս (ինձի ինչ պիտի ըսես): Երբոր պիտի 3) մեռնի, իր բարեկամներէն շատերը, անոր քովը կեցեր էին: Ինձի ինչ պէտք է աս կեանքս, երբոր մեղօք պիտի ապրիմ նէ 4):

Սանս պէր շէյ սէօյլէյէճէյի 2) լաք 1), (սանս պէր շէյ սէօյլէյէճէյի): Պանս նէ պէյէճէյի լաք. (պանս նէ պէյէճէյի): (Եկանման թի էօլէճէյի 3) թէնօրէ քոսլէլարնիսան շօղու օնուան էանընիսս քոսլէլարնիսան:

Պալատի քանակն էր քարե, ներսնային ինքնակ ըն-
կաշայածաղճի (4) :

1) Ունիմ . 2) ստեղ . 3) հանդերձեալ էր մեռանել . 4) հա-
սանէ ինձ կեալ :

Պատմութիւն :

է .

Մինգամ մը 1) հայրն մակար եղիպտոս դացած էր , և
երրոր խուցը եկաւ նէ , հոն մարդ մը գտաւ , որ խուցը
կըթալէր 2) , ու կարասիքը 3) իր գրաստինն վրայ
կըրեռնաւորէր 4) : Ներքը երրոր տեսանէ անիկայ ,
սկսաւ անոր օտար մարդու մը պէս օգնել , ու բռնաւոր-
րելէն ետքը 5) հանդարտութեամբ 6) ճամբայ դրաւ 7)
անիկայ ու կրտէր , աշխարհքս բան մը չիբերինք , ու
մեղի հետ բան մ'ալ պիտի չիհաննը , աստուած տըվաւ
ու աստուած առաւ :

Պիլի Գեօ 1) հախար Գեօնը մարտ ինքնը իտի , զի
նեղաման թի օրասընա ինքնի իսէ , օրասա պիլի ասամ պաւ-
րոս թի օրասընը պօշալըպ 2) լեճէն լեճէն 3) պէյլե-
րինին ի-պէրինէ եւ-բէրիյօրոսպոս 4) : Ինքնիյար պո-նոս
իօրի-նիճէ , պիլի ետպանճը թիսէ ինքնի պոշալըպ օնա ետը-
պը ինքնի , զի եւ-բէրի-բիլի 5) հապի-բիլի 6) եօլա
Գօպոս 7) օնա զի պիլի իտի , պի-նեայեա պիլի շէյ ինքնի-
պիլի , զի հիլ պիլի շէյ պիլի պո-բոպան պիլի ինքնի ինքնի-
նիլի պիլիլի , լեանըլը զիլի , զի լեանըլը պիլի :

1) Երբեմն . 2) կողպտեմ . եցի . 3) կարասի . ւոյ 4) հա-
նեալ դնել . 5) բարձեալ . 6) հանդարտութիւն , թեան . 7) յու-
ղարկեմ , եցի :

ԳՒ ՈՒԿՕ Ժ.Օ.:

* Անհրեւոմէնէ կամ ընդոմեւելլեման այժ ունեցող անուանելըը սեռատկան ինդերը կուզեն: Արեւո 229:

Ա:

Արախախըրը 1) մոռնալը 2) աստուծոյ ու մարդիկներուն ատելի է: Սարախրոսներուն արիւն (Թախելը 3) կոպապատու (Թեան մուծը 4) աշխարքէս փարատեց 5): Ամեն մարդութիւններու մէջ աներեւութենէ 6) ալ գէշը չիկայ, ինչու որ ամեն շարեաց պատճառ 7) է: Անասունները մարդուն ծառայելու 8) համար եղան: Աստուած ստեղծեց ծաղիկները մարդիկներուն զրօսանաց 9) ու բժշկութեանը համար: Վրիստոս աշխարհք եկաւ կորսրված ոչխարը 10) բնտուելու համար 11):

Այլեկէ 1) ունուլմասը 2) ալլահա վէ ինսանոն նեմագողուլ շէյ րէր: (Էհրուլէրէն գան րեօգէսէ 3) զոմէ զերեւելէն գորտիլլըլլը 4) րիմեւորտի նեղեղիլ էլի 5): Անի խոյլարըն իշնի րի զերվարըլլըլլգորտի 6) րոս պեարի սեօլիլաիլա եօգորտար, շեմիլ Գեր սեօլիլալիլալի սեղեղ 7) օլուր: Այլմանալլար ինսանլար հըլլելիլիլի 8) (Գեղմելիլ իշնի) ետրտարըլլար: Աագ Լաալիլ շէլիլիլիլ րիմիլ րարմիլ սեփաալիլ 9) վէ հոյալիլ իշնի զար էլիլիլ: Արիսորոս գոյոլ օլմաշ գոյանոս արամալ իշնի 11) րիմեւայալիլիլ:

1) Արախախըր, տեաց. 2) անյիշատակութիւն, Թեան. 3) հեղումն, հեղման. 4) խաւար, աւ. 5) փարատեմ, էջի. 6) լրբութիւն Թեան. 7) ծնող, դի, աւ. 8) սպասաւորութիւն, Թեան. 9) զրօսանք, նաց. 10) ոչխար, ըի, աւ. 11) ինդերը:

Պատմութիւն:

Ը:

Շատ իմաստուն ու սուրբ միայնակեաց մը չգտաւ իրեն բնակելու տուն մը: Ան ուրիշ ձեր մ'ալ կար,

որնոր զատ 1) սենեակ մը ունէր, երբոր իմացաւ որ
 օտար 2) միայնակեացք խուցի մը կարօտ էր, անիկայ իր
 սենեակը հրամցուց 3) : Շատերը կուգային անիկայ տես-
 նելու համար 4), ու անոր պէտք եղածները 5) առատ 6)
 կրբերէին : Ան ծերը, որնոր ամբը տէրն էր սրտին մէջ
 ռև պահելով անոր վրայ 7) խրկեց իր աշկերտը, ու կրսե-
 ադ տեղէդ գնաս, տունս ինձի պէտք է, թէ որ ուզե-
 լով 8) շես երթար նէ, գաւազանով դուրս կըննմ'
 զքեզ ջոռով 9) : Ղնաց աշկերտը ու կրսե անոր . իմ
 ծերս իս քեզի խրկեց ու կրսե, որ այսօրս ինչպէս ես .
 ան ալ կրսե, ըսես որ ինձի համար ազօթք ընէ, ինչու
 որ իմ ստամոքսս 10) ծանրացաւ : Այլաւ եղբայրը ու կը-
 սէ, ուրիշ խուց կըրնարուէկոր, ու շուտով կելլէ անկից,
 բայց կազաչէ որ շնորհք ընէք 11) մինչև կիրակի օրը :

Չօք ինձիսար Ձէ ազէլ բահելուն պէրէ սագին օլտճոգ
 պիր հանէ պուլտայրնճո, օ մահալպէ պուլտանան ինիկյա-
 ընն այրըճո 1) օրտար օլտայ Ձէ պելիյիլէ շէ եճ նոպէ 2)
 բահելուն օրտայո իգորնպար զար, շէնարի օրտարնա պուլտա-
 դուր 3) : Չօգլարը պուլտահել իկօրիլի 4) իկելիլէ
 իրի, Ձէ շէնարիլի լուլլ օլտար 5) պօլ պօլ 6) իկիկիլի-
 լէր իրի : Օրտանն սահել ինիկյար էրիլիլիարի հայրճ
 զիյարոհ էրիլիլի 7) շայրարիլի օ բահել իօլտայր պիր .
 օրտա պանա լուլլ արը, շէգ ինի օ էրիլիլի, էրիլ իարիլ-
 լիլիլի 8) իկիլիլի օլտպանն, ճիլլիլի 9) շայրարը սենի
 պուլարը էրիլիլի : Շայրարը իկիլի պիր օնա, ինիկյարը
 պիլի սանա էօլտարը Ձէ պիր, շի պիլիլի-ն նոպը պրի . օ րտ
 պիր . պիլիլի ինիլի րտա էլիլիլի, շէնարի իրիլ 10) ազը-
 լանիլիլի արը : Տիօնիլի շայրար ինիկյարա Ձէ պիր, պաշա
 օրտ արտայօր, օրտանն շիլիլի շէգամագ, լուլիլի ընճո էրիլիլի,
 շի զոպար ինիլիլի-ն էրիլիլի սոպար էրիլիլիլի 11) :

1) Առանձին . 2) օտար, ըի . 3) հիւրընկալում, էջի . 4) ի
 տես . 5) պէտք . 6) առատապէս, 7) ռիտը ընդ ումէք . 8) կա-
 մաւ . 9) ակամայ . 10) ստամոքս, ի, աւ . 11) ներքեմ, էջի :

* Տայանսանիէրը ան Բային պէս խնդիր Բնութեան Կառնուն, որ Բային որ ուժը ունինիկ: Երէս 239:

ք:

Քու աշխարհքէ ելելը 1) միտքդ բեր: Առին կողմը եղած 2) ճամբան զարթ ըրին 3), ինչու որ անտեղաց էր հրեաստան մանալու ճամբան 4), ու արգելելը դիւրին էր, ինչու որ նեղ էին, ու երկու հոգի կրնային պահել 5): Հիսուս եզրագոտէն դառնալէն 6) ետքը նազարէթ բնակեցաւ: Վրիտոս մեղի իր արքայութիւնը հանդիսախոստացաւ: Սարգարէները քրիստոսի աշխարհք գալը, ու հեթանոսաց հաւատքի դառնալը 7) առաջուց զիտցան: Մարտիրոսները աւելի զարմանալի էին 8) տանջանքներու համբերելով 9), քան թէ հրաշք գործելով 10):

Սէնին պիւնիկոսան այրուածաղէնը 1) Ֆէրինէ կէտէր: Տալ լեարաֆրանսի օլան 2) կէտի պաղի կէտիւէր 3), չէնիսի ետհոստիստանոս կիւնիէր 4) օ լեարաֆրանս օլուո գարըլը գոմասը գօլայ ըսը, հարաճի որսը օլուոլուանիսն էրէ գէշէ որե գօրոյաղիւէրէր էրէ 5): Իսոս եֆէնիսիս ճըսըրոսան պեօնիսիս 6) ոսնըլո նաղարէլիս սագին օլուոս: Արիսոս սեմիսի ճէնիկէլիս պիւլը ըստլուլը զոտ կէտի: Փեղաճիւրէր Արիսոսան պիւնիկոսան կէտիւէրէն, զէ փոլիկէրէլիս իմանո կէտիւէրէրէն 7) ելիւէրէրէ պիւնիս պիւլիւէրէր: Ը կիսիւրէր զիսիս լեասճիոլ չէրիւրէրէրէրէ 8) սիսանիւրէրէ սաղար կէտիւրէրէ 9), նեյլիս ճիւնիսաղի կէտիւրէրէրէ 10):

1) Ելք, Երկ. 2) Ըստնային կողմն, Ըստնային կողման. 3) կալնուճ, կալայ. 4) մուտք, մտից. 5) պահեճ, Եցի. 6) ու 7) գարճ, ճի. 8) զարմանալի լինել, 9) համբերութիւն, թեան, 10) սրանչելազարծութիւն, թեան:

Ահրէ ծերին պարտութեան շարունակութիւնը:

դ:

Երբոր կիրակի օրը եկաւ ու չիզնաց, ան ատեն ծերը առաւ իր ցուպը ձեռքը, ու կիրթար անիկայ հանելու:

ու վնասելու 1) : կրսէ անոր աշկերտը, ես առաջ 2) երթամ, որ հոն օտար մարդ մը չըլլայ : Վազնց եկաւ աշկերտը ծերին, ու կրսէ, իմ ծերս կուգայ կոր քեզի այցելութիւն ընելու համար 3) : Ընկիւյ երբոր ծերին ցուցուցած սերը լսեց նէ, անոր դիմացը ելաւ 4), ու երեսին վրայ 5) անոր երկրպագութիւն ըրաւ, ու կրսէ, զհամբ չըլլայ 6) (հրամանոցը), ես կուգամ քեզի : Երբոր ասիկա տեսաւ ծերը, գուժը շարժեցաւ 7), գաւազանը ձեռքէն նետեց ու գնաց պագաւ անիկա : Երբոր իրենց խուցը դարձան կրսէ ծերը իր աշկերտին, քեզի ըսածներէս անոր բան մը չիղորցցեցիր, ան ալ կրսէ, չէ հայր : Ընտանն ուրախ եղաւ ու կրսէ իր աշկերտին, ասկէց ետքը գուն իմ վարպետս ես, ու ես քու աշկերտդ եմ : այսօր գու ես իմ անձիս ազատողը 8), ու նախանձի ախտէն խալըսելուս 9) պատճառը 10) :

Փառար ինչի՛նչ ինչի՛նչ չեգ՛նայունճո, ինչի՛նչ չեղըլը-
նը ուլըոյ բահիդի գօզմայո 1) ինչի՛նչ օտար : Երբոր
դեր ինչի՛նչ օտար : Կէն ինչի՛նչ 2) ինչի՛նչ, օրմայո չի օրա-
ւանդաւ Ետարանճը պիւր չի՛նչ օրա : Քօշարագ ինչի՛նչ ինչ
բահիդի ինչի՛նչ չեգ՛նայունճո 3) ինչի՛նչ : Ինչի՛նչ ինչ-
ի՛նչ ինչի՛նչ ինչի՛նչ ինչի՛նչ ինչի՛նչ ինչի՛նչ ինչի՛նչ ինչի՛նչ ինչի՛նչ
չեգ՛նայունճո 4) ինչի՛նչ գօշո 5) սեճիդ գըլըրագ դեր : նի
գուհի 6) (հոգընի՛նչ), պէն սանտ ինչի՛նչ : Ինչի՛նչ
պոնտա ինչի՛նչ ինչի՛նչ ինչի՛նչ ինչի՛նչ 7) չեղըլը ելինդին
Փըլըրագ ինչ (գարը) ինչի՛նչ Ետարանճո : Են ինչի՛նչ
օրաւըլընտ դեճիդ ինչի՛նչ ինչի՛նչ ինչի՛նչ ինչի՛նչ ինչի՛նչ
սեճիդ Ետարանճո, պոնտա սանտ սեճիդ պէն ինչի՛նչ
դեր 8), ինչ գըլըրագ ինչի՛նչ ինչի՛նչ գոշո 9)
սեճիդ 10) օրա :

1) Վարեմ, էջի . 2) նախ . 3) յայցելութիւն . 4) ընդ առաջ
եղանկ . 5) յերեսս անկեալ . 6) մի ինչ աշխատ լինիր . 7) Ի
գուժ խանդաղատիլ . 8) վրկիլ . 9) վրկութիւն, թեան .
10) առիթ, առթիւ :

* Ան ածականները, որք նմանութիւն էա՞մ յարմարութիւն
լինչանալէն, որոյնն ինդեր ինչն: Արեւ 252:

Ե:

Պատկին 1) դէմքը 2) մարդուն դէմքին նման է: Ան
բժիշկը գոլութեան արժանի է, որն որ յոյսերնիս կրտ-
րած 3) հիւանդը ձեռք կըզարնէ 4) ըսնացընելու: Աշա-
կը իր վարձքին արժանի է: Հարուստ մը կաղաչէր ծե-
ցերէն մէկուն, որ իր հարկաւորութեանը համար բան մը
խնդրէ. կըսէ ծերը, ես ստըկի 5) կարօտ 6) չեմ,
ձեռնըններս ու անոր գործքը ինձի կօզանն 7):

Սոյնոնուն 1) սուրտէր 2) ինսանըն յիսվելէնէ
պէնյէլը: 3) Հեղի մէկ օրնմայա լայլք արը, յի սմայո-
մուլ յեւիլի 3) հասարայտ ել զուրուր 4) պեղելիմէյէ:
Լչիինձի յեմարի իւճրիլիլիլ լայլք արը: Օլիլիլիլ պիլի ետլմ-
բըբար ինիլայրարայան պիլիլիլ, յի յեմ իսիլարար իլի-
ուր շի պիլիլիլ, պիլ օնա ինիլար, պիլիլ մհճիլի 5)
մհարմուլլը 6) Եօգ, Էլիլիլ մի օնուն իլիլիլիլ պանս
Էիլիլիլ 7):

1) կապիկ, պիլի, աւ. 2) կերպարանք, նայ. 3) անուստ-
ցեալ. 4) յանձն առնում. 5) ինչք, ընչից. 6) կարօտ. 7) բա-
ւական են:

Պատմութիւն:

Դ:

Սոսյի հայրը անգամ մը իր զեմպիլը 1) սուս, երկրա-
գործի մը գնաց, ու կըսէ, ինձի ցորեն տուր: Կըսէ
անոր երկրագործը, ինչպէս իղմէ կուղես ցորեն անուլ
որ հնձելու առնը 2) չաշխատեցար, կըսէ անոր ծերը,
որոնք որ չեն հնձեր նէ, հիչ ցորեն չեն մի առներ, կը
սէ անոր մշակը, չէ, ու այնպէս անտեղէն գնաց 3):
Եղբայրները, որոնք որ անոր հետն էին, օտքը ինկան
ու կըսեն, հայր, առ ինչ բան էր բրածդ 4). կըսէ
անոնց, Եղբարք՝ ձեզի օրինակի համար բրի, ինչու որ ուլ

որ առաքինութեան գործքերը չունին նէ 5), աստուծմէ վարձ չառներ :

Լսասյն զեղբերդդ որ երբ արեֆտս պէտքերէնէ 1) ալլազ երեւոճիննն պերբեռնէ կիկտի զէ արեբ, պո-դրայ զէր պանտ, երեւոճի արեբ օնտ, նիճէ պո-դրայ իսպերտնն պեմպեմ, շի պերչնն զագլ-ըն-տտ 2) չարը շտարուն. իկիկայար արեբ օնտ, օնտար շի պերչի-պէր հիչ պո-դրայ ալմալար յը, արեբ օնտ երեւոճի, խայրը. զէ պեոյլէ օրտտան պեր Էանա շէրլարի 3) : Պերտորերէր՝ շի օնտ-նո-լայրարար, օնտ-ն այալլանտ արե-շէ-պ արեբլէր, զէ-արեբ նէ իչ Լո-Լ-տո-ն 4) . ճո-դրայ զէրիբ օնտարա, գորտաշ-լարըմ սիպէ պեր Լե-միչ իչն-ն ելտիմ. պերտ շի-մի-մի Փա-պէլէլ ամեւի Էօ-ր ար- 5), բոպոյի Լո-ալ-տի-ն հիչ պեր ի-ճրեկ արմաստ կերեբ :

1) Չարեւոյ, զե. 2) հնճեմ, Եցի. 3) մեկիմ, Եցոյ. 4) զեւչ գործ գործեցեր. 5) Թափուր ի գործոյ :

ԳՆՈՒՄ ԺԻ :

* Ըրտ անգամ պարզ անտիան անոննիւրը հովնայ իւր-ւան : Երեւ 254 :

ւն :

Ձիարհս աստուծոյ խօսքովը անշարժ կեցած է 1) : Սուսիկ փուսիկ 2) կեցած էին բոլոր գիշերը : Միշտ 3) զձեզ աղօթքներնուս մեջը կը յիշենք : Ընտնց մեջէն առանց վախնալու 4) անցանք : (Սէ որ առաջնորդը շիտակ երթայ նէ, անոր հետեւեալները առանց շեղելու ճամբանին կերթան 5) : (Սէ եւ անիրաւ տեղը 6) նախատ-վելու ըլլա, համբերէ :

Տեւեւտ ալլահըն սեօյի- իլէ Լե-մի-մի-ն ար-րո-ր 1) : Սեպիլի 2) պեր-Լե-ն կեճէ ար-րո-րըր ար : Տո-ա-լարս սիպէ երեւոճի 3) անարըր : Օնտարնն հապի-նն պեմ քորտ-տու-լ 4) կերիբ : Լչեր գրալ-ա-լ ար-րո-ր կե-րե-րե, արարըրտ կե-րե-նիւր ար-րո-ր Էօլ ալլար 5) : Լչեր նեհագ երեւոճի 6) պեր Կորտնըրտն, (Էի-ն) սայր եյլէ :

- 1) Անշարժ հաստատիւ . 2) անշշուենչ . 3) անպակաս .
 4) աներկիւղ . 5) անխոտոր ճանապարհորդել . 6) յանիրաւի ինչ :

Պատմութիւն :

Դ :

Հայր մը իր աշկերաններուն կրպատմէր, որ տեղմը 1) երթալով աղքատ մարդ մը տեսաւ, որնոր քուրձ 2) մը ունէր, ա՛նոր կէսը իր տակը կրքոէր 3), ու կսովը ինքը զինքը կրծածկէր 4) : Բայց շատ պաղ ձմեռ ատեն ըլլալէն 5) ցուրտէն կրգողար 6), ու ինքը զինքը կրմխիթարէր ու կրսէր : Իմ աստուածս ու թագաւորս քեզմէ կրգոհանամ, քանի հարուստներ բանտի մէջ թօմբուխը դրած 7) են, իսկ ես մեղաւոր ըլլալով թագաւորի պէս անոյշ կրքնանամ 8), ձեռքս ու ոտքս կերկընցընեմ 9) ինչպէս որ կուզեմ նէ, համարձակ 10) կրքալեմ ուր որ ուզեմ նէ : Աշկերանները ասի լսելով, շատ շահ եղաւ մէնուն ալ :

Փեղեղիւններէն ուրիշ շայլարարներն ա՛տգը կտէր իրի՛, ի՛նչ ուրի մահալուի 1) ուրի ֆոգարէ ինչն ի՛տօրալեւ, ի՛նչ ուրի հարարը 2) վարարը, ետրըսնը ալիւնն ուրբագըս ըրը 3), վէ ետրըսնըս ինչիսնի՛ն կօրիւնը իրի՛ 4) : Պատմեհոս ըս՛ որօնը վագըլի օրոսո 5) սօվոգորոն լիլիւնը իրի՛ 6), վէ ինչիսնի լիւսնըս կտի՛ր րի՛ն : Ետք կտիւրի՛ս սան՛ Ես րասպի՛ն վէ փարիշտհըմ, նէ գտարս հաթիսպի, լոսրոգըս րահորոս մահորոս 7) օրոսը վարիլիլիւն ինչիսնիլիլի վար, վէ լագի՛ն պէն ինչիսնիլիլիլի օրոսըս փարիշտհ ինչի լիլիլի սոյգոսորոս օրոսըս 8), երի՛ն վէ սոյսըսնըս նասըսն իսպիւրսնի սոյսըսըս 9), վէ նիլիլիլիլի իսպիւրսնի սըրոսըս 10) ինչիլիլիլի : Ետրարարըս ուսնիլիլիլի, ձիւսնիլիլիլի ուկօյիլիլիլի ֆոյսոս օրոսոս :

- 1) Ուրիլի . 2) քուրձ, քրձոյ . 3) արկանեմ . 4) ծածկեմ, էջի . 5) վասն սաստիգութեան ձմերանոյն . 6) սարսուպեալ դողալ . 7) ի կոճեղս պնդիլ . 8) քաղցր ի քուեն լինել . 9) մեկնեմ, էջի . 10) համարձակ :

Բ Ն Ա Գ Ի Ի Ր Ք

ՆԵՒՈՒԻ ԵԳԵՆԸ ՌԵՄԿԵԿԸՆ ԵՒ ՏԵՃՊԵ-
ԿԸՆ ՕՐԻՆԵԿԸՅ:

ԳՂՈՒԻ Ա:

ա:

Ա թէ դու կամիս, կամիմ և ես: Որպէս ես արարի, և դուք անիջիք: Հաւատացին և նորա, որպէս և մէք հաւատացաք: Եկեսցուք և մէք զկնի քո: Գամք և մէք ընդ քեզ: Եւ ընդ իս և եղբայր իմ:

բ:

Հուրն շիջաւ: Տունն կործանեցաւ: Գուռն իկրնին բացաւ: Աղլաղակի փակեցան դուռնքն: Բազում նաւք ընկզմեցան: Հանդերձք մեր պատառեցան: Աղբն ոչ կարէ տեսանել: Աղն ոչ կարէ գնալ: Օղջն ոչ կարէ բարւոք ուսանիլ: Բաղաք ոչ կարէ թաղչել: Եթէ հակեսցէ տանուտերն, դողք ոչ կարեն գողանալ:

գ:

Յետ երկից աւուրց սպառեցաւ կերակուրն մեր: Պետրոս նստէր ընդ սպասաւորսն, և ջեռնոյր առ լուսոյն: Եւ ուրք իմ որպէս հովանի անցին: Եղբայր իմ ոչ խօսի ընդ իս: Եկն երկոքին որդիք նորա ընդ նմա: Եղբայր իմ նստէր առ դրան: Սարիամ կայր առ խաչին:

դ:

Հայր և մայր նորա մեռեալ էին: Յետ երկից ամաց եկին հայր և եղբայր նորա: Յետ սակաւու միոյ քոյր իմ:

մայր իմ, և կրտսեր եղբայր իմ հիւանդացան: Յետ
բազում ժամանակաց մայր իմ և քոյր իմ բժշկեցան:
Չիւն և սառն 'ի հասանել ջերմութեան հալին:

Կ:

Եթէ կարող ես դնալ՝ առ սակաւ սակաւ դնասցուք ես
և դու: Եւ և եղբայր իմ փոքր ինչ գժտեցաք ընդ մի-
մեանս: Եւ և հայր իմ շրջէաք ընդ եղը ծովուն: Այ-
դիւն դու և որդիք քո եկեսջիք: Դու և եղբայր քո ար-
ժանի էք մահու: Դու և այրն այն էիք 'ի միասին:

Կ:

Հիւանդացայ, և բժշկաց իմացեալ եկին առ 'ի տեսա-
նել զիս: Ըճեցեալ մանկան եղև ուսումնասէր: Տեսեալ
մովսեսի զհրեշտակն՝ զարմացաւ յոյժ: Եւ նոցա ելեալ
'ի քաղաքէն փախեան: Ի ծագել արևու վախճանեցաւ:
'Ի մուսնիլ մարդոյ՝ հողին ընդ նմա ոչ մեռանի: Վու-
տեցայ ես 'ի փոխիլ հանդերձին: Օհնչ արարից, զի
յոյժ կարճամտիմ յուսանել իմում: Ի ծագել արեգա-
փան գազանք երթան յորջս իւրեանց:

Կ:

Ոչինչ կերեալ է իմ յեօթնեկիս յայսմիկ: Մարդ բնա-
ուչ է իմ տեսեալ: Ի ծննդենէ մինչև ջայտօր չիք իմ
բնաւ ուսեալ: Ոչինչ բարի գործեալ է իմ բնաւ:
'Ի մտի եղեալ էր իմ երթալ աստի: Օհնչ գործ գոր-
ծեալ է քո: Եթէ արժանի մահու ինչ գործեալ իցէ
դորա՝ մեռցի: Մինչև էր փիլիսոպոսի կոչեցեալ, տեսի
'ի ներքոյ թղնուոյն: Մինչև հաւու խօսեալ իցէ, ու-
րացիս զիս: Մինչև 'ի քուն մտեալ էր նոցա, ել 'ի
տանիս:

Ը:

Պարա է ինձ և զհոռիմ տեսանել: Պարտ է քել սիրել
զաստուած: Հարկ է նմա հնազանդ լինել: Մեզ ոչ է

արժան անհնազանդ լինել ծերոց: Ոչ է ձեզ արժան
թողուլ զիս առանձին:

ԳՂՈՒԽ Բ:

ւ:

Մտուած է տէր երկնի և երկրի: Որդի թագաւորին
մեռաւ: Օտարումն արեգական ուրախ առնէ: Վայն է
տերև խնձորենւոյն: Թուշունք երկնից բնակին ընդ հո-
վանեաւ ծառոց: Երբեմն ապականութիւն օգոյ պատճառ
է ժանտախտի: Եամանակ մահկանացուաց սուղ է:

բ:

Մհաւոր է ձայն օրոտման: Գերեզմանն է տեղի սգոյ:
Մհեղ է օր դառաստանին: Ոչ աեսի զերեսս մարդոյ
բաց ՚ի քէն: Մտանելի է ժահահոտութիւն դիոյ: Եր
վաճառական ականց պատուականաց:

ԳՂՈՒԽ Գ:

ւ:

Մարմին մեր հանդերձի պէտս ունի: Հօր և մօր խնց
ոչ պատմեցի, և ահա քեզ պատմիցեմ: Հնազանդ
լերուք ծնողաց ձերոց: Տուր ինձ հրաման: Հրամայեաց
նոցա երթալ: Երևեցաւ նմա հրեշտակ: Տէրն եւ ծա-
ռայից խրոց: Անդութեան համբերեցէք:

բ:

Մոր սրգեակ խրատու հօր քո: Հնազանդ լեր պա-
տուիրանաց վարդապետին քո: Հիսուս սաստեաց ալեաց
ծովու, և հնազանդ եղեն հրամանաց նորա:

գ:

Գնաց եղբայր իմ ընդ նոսա յեկեղեցին: Եզն նոքա ՚ի
ծովեզրն, և մտեալ ՚ի նաւ եկին ՚ի կղզի մի: Ե՛կ ընդ

իս 'ի տուն, և հայց կեր: Ղառն մտանէ 'ի տուն առ 'ի գողանալ: Կաթիլ մի գինւոյ ոչ եմուտ 'ի բերան իմ: Սարգ հայի յերեսս, և աստուած հայի 'ի սիրան:

7:

Բնդ երեկս մտաք 'ի տուն առն այնորիկ: Ոչ ետ նմա թոյլ երթալ 'ի տուն հօր իւրոյ: Եկն 'ի տուն հօր իմոյ, և ողջոյն տուեալ նոցա՝ բազմեցաւ: Իբրև եհասս 'ի դուռն եկեղեցոյն, ժողովուրդն ել ընդ առաջ նորա: Խոնարհքն մտաննն յարքայութիւն երկնից:

8:

Իբրև եկին առ իս եղբարքն իմ, պատմեցի նոցա: Ընձուկ յոյժ ունիմ 'ի բազում ամաց դալ առ ձեզ, Ես եկի առ ձեզ, եկայք և դուք առ իս:

ԳԼՈՒԽ Գ.

10:

Ոչ հովիւք արածնն զխաշինս: Ոչ ետ տեօի զքեզ: Ոչ հրձիգ արար զքաղաքս մեր: Ոչ նա կոչեաց զիս: Ոչ նա առաքեաց զքեզ: Ոչ փորձէ աստուած զսիրելիս իւր: Տեսաննս զայրն զայն: Կարիցնս թուել զաստեղս: Ճանաչէք դուք զեղբայր իմ զպօղոս, ողջ իցէ: Ո՞րար զայս: Դու գողացար զանօթս զայսոսիկ:

11:

Բացին զգրունս քաղաքին: Մէգ ծածկէ զճառագայթս արեգական: Ով կարէ թուել զաւազ ծովու, զշիթս անձրեաց, և զաստեղս երկնից: Ոչ ոք ճանաչէ զսիրտ մարդոյ: Որդեակ մի մերժեր զխրատ հօր և մօր քո:

12:

Յոյց մեզ զտուն քո: Հատո՞ ինձ զպարտս քո: Օայգին իմ տաց այլոց մշակաց: Բրիստոս յայտնեաց զանձն իւր աշակերտաց: Պատմեաց նոցա զամենայն ինչ կարգաւ:

7:

Աստուծոյ զգուպն ՚ի ձեռն, և գնաց ՚ի քաղաքն: Ամբարձ
 զձեռս իւր յերկինս: Ա՛յ անաքեցից զքեզ յեգիպտոս:
 Ընդորժամ զարգացաւ մանուկն, եւ զնա ՚ի դպրոց:

8:

Այ բարձ ընդ գլխովն: Օգեցեալ էր հանդերձս նորս:
 Աղիւր կօշիկ յօտս քօ: Ա՛ն ընդ քեզ հաց սակաւ, և
 ջուր ամանով: Ա՛ց ոչ եկեր, և ջուր ոչ էարբ: Այ-
 պեցին ՚ի պարանոց նորա վէ՛մ մի մեծ, և արկին ՚ի ծով:
 Արչափ սքանչելիս արար աստուած ՚ի ձեռս անաքեցոց:
 Արկիրս ոչ կարէ պտուղ բերել անանց սերման և ջրոյ:
 Աթէ քաղցեալ է թշնամին քօ՞ հաց սուր նմա, և եթէ
 ծարաւի է ջուր սուր նմա:

9:

Աստուած զմարդն յայնպիսի պատիւ եհան, մինչև պար-
 գեալ նմա զանձնիչխանութիւն, և խրատ ևս տայ և յօ-
 ժարեցուցանէ անսալ հրամանաց իւրոց, բայց զհամակար
 իշխանութիւնն ոչ հանէ ՚ի նմանէ, և կարող է անսալ
 և չանսալ հրամանացն, և ըստ գործոցն զվարձս իւր
 ընդունի:

Այր ոմն յաղօթել իւրում բնաւ ոչ խնդրեաց
 յաստուծոյ զոյս աչաց իւրոց, այլ միայն խնդրեաց
 զհամբերութիւն:

ԳԼՈՒԹ Ե:

10:

Ա՛յ բազում նեխութենէ որդունք գոյանան: Այ և
 սուռն իւր ապրեցաւ ՚ի ջրհեղեղէն: Ա՛տախօս լինելով
 ոչ զերծցիս ՚ի մեղաց: Ա՛յ գրուի ՚ի ճառագայթից արե-
 գական: Աչ ել բան սուտ երբէք ՚ի բերանոյ իմմէ: Ա՛յ
 սէս ազատեաց զխորայէլ յեգիպտոսէ: Ա՛յ աշակեցի սա-

կաւ մի 'ի մեղուէս յայսմանէ : Աստուած փրկեաց զիս յամենայն վտանգից : Առսին զոյս իւր առնու յարեալ գակնէ :

իւ :

Յորժամ զարթիցես 'ի քնոյ, նախ քան զամենայն փառաւորեսցէ բերան քո զաստուած : Աթէ առնուցուս ջուր 'ի ծովէ՝ ոչինչ երևի պակասութիւն 'ի նմա : Արկիցուք ոչ սոսկ 'ի տանջանաց գեհննոյն, այլ մանաւանդ 'ի զրկելոյն 'ի տեսութենէն աստուծոյ : Ար հատուցանէ շար փոխանակ բարւոյ, շար 'ի տանէ նորա մի պակասեցի : Արջիւնք հանեն զհատն ցորենոյ յորջէ անտի, և ցամաքեցուցանեն : Անասունքն ոչ կարեն ընտրել զբարին 'ի շարէն խորհրդի :

ւն :

Բարուն զարգարէ զերկիր խոտովք և ծաղկամբ : Աս իմով ձեռամբ գրեցի առ քեզ : Ար սիրէ զարծաթ, ոչ յաղեսցի արծաթով : Չուանօք կապեցին զձեռս նորա : Ասխանձու բանսարկուին եմուտ մահ յաշխարհ : Ոչ յաղեսցի ակն տեսանելով, և ոչ լցցի ունկն լսելով : Ար խնայեր խրատել զտղայ, զի եթէ հարկանես զնա գաւազանաւ, ոչ մեռանի : Չախաւոր կերակրովք շատանալ երկարէ զկեանս :

իւ :

Այր ոմն հարեալ խոցեցաւ յեղբօրէ իւրմէ, և կալեալ ձեռօքն զխոցն իւր, զի մի հոսեցի արիւնն գնաց խընդրել թողութիւն 'ի խոցողէն իւրմէ :

Արպէս միջիւնն համբերութեամբ 'ի զլուխ հանէ զգործ իւր, նոյնպէս և դու զոր ինչ սկսանիս, մի ձանձրութեամբ թողուցուս :

ւն :

Առբրքն միշտ ուրախանան ընդ հրեշտակս 'ի յերկինս : Կայէն սպան զեղբայր իւր 'ի դաշտի : Թազուցեալ էին

ի լերինս ընդ այլ քրիստոնեայս : Ի հնդիկս ոչ որ կր-
բէք սպիտակ ծնաւ : Աղէոյգաս ետես զյիսուս ՚ի ճանա-
պարհի : Սարկոս ՚ի հաովժ գրեաց զաւետարանն : Աղո-
թէր ՚ի խցի իւրում : Աթէ մեռանիցիմ ես՝ թաղեսցիք
զիս յայսմ գերեզմանի : Թագուցանէ վատ զձեռս իւր
ի ծոց, և ՚ի բերան իւր զանդաղի տանիլ :

բ :

Այր ոմն եզիտ փայտ անկեալ ՚ի ճանապարհի, և երեւ
ի տուն : Ասէ ցնտ մայրն, թէ և ՚ի հողմոց խորտակեալ
գտեր, զիցես ՚ի տեղի իւր : Աւ նա տարեալ եզ, ուստի
առեալն էր :

Արաղոցն այլ և այլ պատճառք են : Արբեմն զոր
ինչ որ ցերեկ խորհիցի ՚ի մտի իւրում, զնոյն ՚ի քուն
տեսանէ յերազի : Արբեմն ևս զոր ինչ բնաւ չիցէ անեալ
զմտաւ, զնոյն տեսանէ յերազի :

ԳԼՈՒԽ Գ :

ա :

Սի խօսիր չար զնղբօրէ քումմէ : Աարծեցի թէ զնղ-
բօրէ քումմէ ասացեր : Օջի հարցանես զանուանէ իմմէ :
Լուայ զոմանց, եթէ գործ ինչ ոչ գործեն, այլ հե-
տաքրքիր շրջին : Ատուած վիայեաց զարդարութենէ ա-
բելի : Այր բարի ոչ երբէք խորհի չար զումքէ : Օգիա-
աց ինչ ոչ հոգային սուրբն :

բ :

Ախտեցին զնա զհոյտէ : Աալեալ զձեռանէ իմմէ եմոյժ
զիս ՚ի տուն : Աալեալ զհերաց նորա քարշէր ընդ զառ
ի վայր լերինն : Բուռն եհար զհանդերձէ նորա զհօրոյ,
և պատառեաց : Աթէ յառներ ՚ի վերայ իմ աախժ՝ ու-
նէի զիտղից նորա, և սպանանէի : Վահագիր միշտ զա-
տուծոյ :

Եթէ լուեալ իցէ քո զուձեքէ, եթէ խօսեցաւ զքէն չար, և գայցէ նա առ քեզ, մի ցուցաներ նմա, եթէ լուեալ իցէ քո զայն բան, և մի տեսցէ տխրեալ զերեսս քո, այլ ընկալ զնա ուրախութեամբ, և յայնժամ ընդունելի լիցին աղօթք քո առ աստուած:

ն:

Օհասարակ զիշերաւ եմուտ 'ի քաղաքն: Յանկարծապէս զմիջաւորս միժացան երկինք: Օրնն ժամուն եկն 'ի տուն: Օպնու ժամանակաւ ներոն յարոյց հալածանս:

Հրէայք շուրջ եղնն զնովաւ և ասնն, մինչև յերբ թափես զողիս մեր: Պատեցին թշնամիք զքաղաքաւն պատնէշ: Լուսին շուրջ զաշխարհաւս գայ: Ընկեալ զպարանոցաւ պողոսի համբուրէին զնա:

ք:

Լուեալ ձորձս արկաւ զերեաւ: Երկին զնովաւ քղամիթ կարմիր: Եգամ հանց զպատուիրանան աստուծոյ: Ոչ ոք իշխէ անցանել զբանիւ թագաւորին: Երբ անօրէնք անցաննն զերդմամբ: Օրծաղին զինն թշնամիք իմ:

ն:

Մի սիրեր զգատարկութիւն և զխախկութիւն զպատճառս ամենայն մնասակար ախտից: Եմի ամի գետն նեղոս ոռոգէ զերկիրն եզիպտոսի: Յիսուս մնաց յեզիպտոս մինչև 'ի վախճան հերովդի արքայի: Եցաւ բանն եսայեսոյ մարգարէի: Ողջն տալիք պետրոսի և պողոսի բարեկամաց իմոց: Հրէայք մատնեցին զյիսուս պիղատոսի դատաւորին: Յանձն առնեմ ձեզ զեղբայր իմ զգրիգոր: Վարձաւ 'ի հռովմ քաղաքէ, և եկն 'ի տուն հօր իւրոյ:

Նախահարքն մեր 'ի վերայ մեծաց տրամութեանց կրելոց, վշտացան և այնու, զի կայէն անդրանիկն, սպան զերզայր իւր զկրտսեր :

Ղաւիթ արքայ տիրեալ եփրատ դետոյ, վանեաց զզօրս ազրասաղարայ արքային, և յաւարէ անտի աղգացն պարտելոց պատրաստեաց ոսկի և արծաթ բազում յոյժ սողովմանի որդւոյ իւրում :

ԳՆՈՒԽ Լ :

ա :

Որդի մի էր նորա պետրոս անուն : Օհնչ յանցանք են իմ : Լն իմ եղբարք Հինգ : Որ ինչ իմ է, ամենայն քո է, և որ ինչ քո է, այն իմ է : Արք երկու էին 'ի քաղաքի միում, մին մեծատուն, և միւսն աղքատ : Մեծատանն էին հօտք բազում յոյժ, և աղքատին և ոչինչ :

բ :

Արք երկու բնակէին 'ի միասին բազում ժամանակս, և ոչ երբէք կապեալ էին ընդ միմեանս : Ի միում աւուր ասէ մին ցմիւսն, արասցուք և մեք կուլ ընդ միմեանս : Իսկ նա ասէ ցնա, ոչ դիտեմ թէ որպէս լինիցին կուլք : Լք նա ասէ, ահա ես դնեմ աղիւս 'ի միջի, և ասեմ թէ իմ է, և դու ասացես թէ ոչ այլ իմ է, և յայսմանէ սկսանի կուլ : Իբրև զայս ասաց, առեալ զաղիւսն եղ 'ի միջի, և ասէ մին այս իմ է, իսկ երկրորդն ասէ բարկութեամբ, ոչ այլ իմ է, և միւսն հեղութեամբ ասէ, եթէ քո է, առ և գնա ստտի :

ԳՂՈՒԽ Ը:

ւ:

Լ մաստասէրք փոքր աշխարհ ասացին զմարդ: Չիթննի յունարէն ելէա կոչի: Եւ կոչեցին զանուն նորա Յովհաննէս: Օմարմին կարօտ ասացին իմաստունք բժշկի, որպէս և հոգին կարօտ ստեղծաւ խրատու: Եւ ըստ շնայլ զբարւոյք մատակարարութիւնն պնդութիւն կարծէ:

Ի մտանել արեգական առաւել պայծառացեալ տեսանեմք զլոյս լուսնի: Իբրև մտանէք ՚ի գիւղն, գտանէք յաւանակ մի կապեալ:

բ:

Մարթ էր զայդ իւղղ վաճառել երեք հարիւր դահեկանի: Երկերիւր դահեկանի հաց չէ նոցա բաւական: Ոչ դահեկանի միօջ սահ արկեր ընդ իս: Գնեաց զնա իննսուն դահեկանի:

գ:

Էր ամաց մետասանից: Երկոտասան ամաց եմ ես: Տեսի մանուկ մի ամաց երկոտասանից: Յորժամ էր ամաց հնգետասանից մեռաւ հայր նորա: Պօղոս էր յայնժամ ամաց վեշտասանից: Էր ամաց քսան և հնգից: Եւ ամաց երեսնից էր դաւիթ ՚ի թագաւորել իւրում: Մովսէս էր ամաց հարիւր և քսանից ՚ի վախճանել իւրում: Սողոմոն նստաւ յաթոռ դաւթի հօր իւրոյ՝ ամաց երկոտասանից:

դ:

Թագեան զերիս աւուրս: Երար հարսանիս զեօթն օր: Եղև սով զերիս ամս: Ենդ նստաւ զամիսս վեց: Երկին զիս ՚ի բանա զաւուրս հնգետասան: Օջրն ողջոյն կողն: Ոչ խօսեցաւ ընդ որդւոյ իւրում զամս բազումս: Իմագեան զեօթն օր ՚ի տան պատառ կնոջ միոյ: Ընդ

կերեալ Հաց, և ոչ արբեալ ջուր զերիս տիւս և զերիս զիշերս: Կուք կացջիք առ դրան քաղաքիս զպիշերս զայս:

Ե:

Եղաք օր մի առ նոսա: Կացաք անդ աւուրս Եօթն: Եղև անդ ընդ եղբարս իւր աւուրս ինչ: Ըգաւ առ նմա այն օր:

Զ:

Մենայն որ զիւրաւ կրթի 'ի մանկութեան: Ի ծերութեան իւրում վատեցան աչք նորա: Յաւուրս արտաշեսի արքայի ոչ գոյր երկիր անգործ յաշխարհիս Հայոց: Ի գարնանային և յաշնանային եղանակս ընդ առաւօտս և ընդ երեկս մէզք յաճախեն: Ի ձմեռայնի կտրճին աւուրք, և յամարայնի երկարին: Յաշնայնի թօթափին տերեք ծառոց: Ի գարնանային եղանակի բարեխառն անծրեօք երկիր դալարի: Յամենայն օր, յամենայն շաբաթու, յամենայն ամսոյ, յամենայն ամի քննեալ ըզքեզ, եթէ զոր առաքինութիւն ուղղեցեր: Ոչ է արժան հրէից գործել 'ի շաբաթու:

Է:

Մշակ ոմն երկրագործ մեծատուն յոյժ, ցանկացեալ ուսուցանել որդւոց իւրոց զարհեստ իւր ասէր ցնոսա: Ո՛ր գեակք իմ՝ գիտէք թէ որպէս հարստացայ ևս, և դուք եթէ լուիցէք ինձ՝ հարստանայք յոյժ: Եւ նորա ասն ցնա, աղաչեմք զքեզ Հայր, զի ուսուցես մեզ: Իսկ նա հնարս հնարէր, զի մի հեղգասցին, և ասէ ցնոսա. է օր ինչ յամին մրդեակք, և եթէ որ հանդիպիցի յաւուր յայնմիկ 'ի գործս՝ հարստացի յոյժ: Ես 'ի ծերութենէ տարտամեալ մուսցայ զպատկեր աւուրն եթէ որ իցէ. սյլ դուք մի հեղգասջիք. զամն օղջոյն գործես ջիք, զի մի գուցէ օրն այն օրհնեալ զանց արացէ զձեօք, և ոչ գաջիք 'ի գործս, և ընդունայն լիցին վիշտք և ջանք ձեր ամին օղջոյն:

ԳԼՈՒԽ Թ :

ւ :

Արեգակն ծագէ զճառագայթս իւր ընդ ամենայն աշխարհ : Աւտարանն քարոզեցաւ 'ի ձեռն առաքելոցն ընդ ամենայն տեղիս : Յաւուրս տրդատայ արքայի շինեցան եկեղեցիք ընդ ամենայն կողմանս աշխարհին հայոց : Պատմէր անուն քաջութեան նորա ընդ ամենայն կողմանս դաւառին :

ը :

Ալին ընդ դուռն քաղաքին : (Նդ ո՞ր ճանապարհ գնաց : Որ կամի անցանել ընդ ծով , նաւու պէսս ունի : Ոչ իմ լեցի , և ոչ նորա , կտրեցէք ընդ մեջ : Լջ դաւիթ ընդ պատուհանն , և փախեաւ և ապրեցաւ : Եցոյց մեղ ճանապարհ և ասէ , գնացէք ընդ պողոտայս , և մի խոտորիջէք մի յաջ և մի յահակ : Մինչդեռ ելանէին ընդ զառ 'ի վեր քաղաքին , տեսին զոմանո , որք գոյին հանել ջուր :

գ :

Աստուած կանխաւ գիտէ զամենայն վնասս , այլ կանխագիտութի նորա չէ պատճառ չարեաց : Որպէս յորժամ տեսանիցէ որ զընկեր իւր ընդ լալրծ տեղիս գնացեալ , և ասիցէ՝ թէ գլորելոց է , նա ինչ եղև պատճառք գլորման ընկերին : Այամ եթէ տեսանիցէ որ զընկերն ընդ աւազակուտ տեղիս դիմեալ , և ասիցէ՝ թէ եղևն գտանէ , նա ինչ իցէ պատճառք վնասուն : Եւ թէ որչափ վնասս արգելու աստուած 'ի մարդկանէ , այն ոչ ամենեցուն յայտնի է :

դ :

Ուրախանան հրեշտակք 'ի յերկինս , ընդ ճգնութիւն սրբոց մարտիրոսաց : Էթանոսք հրաշացան ընդ համբարութիւն քրիստոնէից : Օտրմանալ պարտ է ընդ խորին

իմաստութիւն աստուծոյ: Բարիք ոչ նախանձին ընդ յառաջադիմութիւն ընկերաց իւրեանց, այլ մանաւանդ խնդան և ուրախանան, և զբարիս նոցա անձանց համարին:

Ե:

Աւազակք մահն զիշերի 'ի տուն ծերոյ ուժեմն կողոպտել զխուց նորա, և առեալ զամենայն գնացին, և մնաց մի բրիչ միայն: Եւստ զայն ծերն 'ի ձեռս իւր, և ընթաց նայր զինի նոցա, ձայնէր ուժգին և ասէր, տարջիր և զսյս ընդ ձեզ, զի մնաց սա 'ի սենեկի իմում: Զարմացեալ աւազակաց ընդ անյիշաչարութիւն նորա, զարձուցին զամենայն ինչս նորա 'ի սենեակ նորա:

ԳՎՈՒՎՈ Վ:

ա:

Օրինչ քաղցրագոյն քան զմեղը: Այրարատ բարձր է քան զամենայն լեռինս: Զիք այր իմաստնագոյն քան զբեզ: Օրին զինի քան զնորն քաղցրագոյն է: Մեծ էր յովհաննէս քան զամենայն մարգարէս: Ղառն է քան զթոյն օձի: Ասիա ընդարձակագոյն է քան զԵրոսիս: Ոսկին ծանր է քան զամենայն մետաղս: Ուղտն փոքրագոյն է քան զփիղ: Օրինչ հզօրագոյն քան զառիւծ:

բ:

Այր ոմն եհարց ցմանուկ մի փոքր, և ասէ ցնա, բարւոք է լուի՛ թէ խօսիլ: Պատասխանի ետ մանուկն և ասէ, եթէ անօգուտ են բանքն՝ թողացո՛ղնոսս. իսկ եթէ օգտակարք են, խօսեա՛լ փոքր մի: Այլ թէպէտև բարւոք իցեն բանքն՝ մի՞ երկարեր զխօսս, քանզի լուին լուագոյն է քան զբարի խօսս:

գ:

Մինչ միայն իցես մի դներ սեղան վասն կերակրոյ յառաջ քան զժամն, և մի աստացես բան ինչ յառաջ քան

զհարցանենն . և մինչ հարցանենն , տուր պատասխանի վայելուչ բանիւ . և 'ի վեր քան զամենայն զգոյշ լեր , զի մի իբրև զիմաստուն որ մեծաբանեսցես յայն ինչ , զոր բարւոր ոչ գիտես :

դ :

Որ բարիս առնէ թշնամեաց իւրոց , մեծաց վարձուց լինի արժանի : Արկչոտք ոմանք 'ի փոքունց վշտաց քեալ լուծանին : Աթէ յաղթեսցուք թշնամեաց մերոց՝ մեծախնդութիւն դառնամք 'ի քաղաքս մեր : Տիկինն սարայ եկն յերուսաղէմ՝ զօրու ծանու : Աշան սրբոյ խաչին հալածէ զգևս :

ե :

Այր ոմն եհարց զսուրբ ճգնաւոր ոմն և ասէ , զինչ աբարից , զի եթէ փոքր ինչ աշխատիմ , սիրտ իմ լուծանի և թուլանայ : Ասէ ցնա ծերն , եթէ կամիս յաղթել բնութեան քո՝ կալ քեզ օրինակ զսուրբսն , զի ապաւինեալք 'ի յոյս մեծի ողորմութեանն աստուծոյ , ամենայն դժնդակ փորձութեանց համբերեցին , և աստուած յետոյ մեծացոյց զնոսա : Արդ՝ պարտիմք և մէք գործոց նոցա նմանող լինել : Այսն այնորիկ գրեցան չարակրութիւնք նոցա , զի և մէք ընթերցցուք , և ուսցուք տանել մերոց փոքունց վշտաց :

դ :

Ոչ որ 'ի նոցանէ համարձակեցաւ խօսել ընդ իս : Ոչ որ 'ի մարդկանէ կարէ ուսանել ինչ անաշխատ : 'Ա մարդկանէ ոչ զոր տեսի անդ : Մի ոմն 'ի ծերոց մտեալ յեկեղեցին կայր յաղթս : Ոմն 'ի ձէնջ մատնելոց է զիս : Ոմն 'ի զինուորաց տիգաւ խոցեաց զկողս քրիստոսի : Ոմանք 'ի ձէնջ ոչ հաւատան : Բազումք 'ի կռապաշտից հաւատացին : Ով որ 'ի փարթամաց զաստի կենցաղս անհոգութեամբ անցոյց : Այեք 'ի կենդանեաց 'ի պէտս մարդկան արարան , որպէս արջառ և ոչխար :

Ոմն 'ի ճգնաւորաց եհարց զհայրն պամբոյ և ասէ, ընդէր դեք ոչ տան մեզ թոյլ գործել զբարին, ասէ ցնա ծերն, մի ասասցես զայդ, ապա թէ ոչ սուտ առնես զատուած, մոնաւանդ ասա, ես ոչ կամիմ առնել զբարին, կամ ողորմութիւնս առնել, զի մահն քրիստոսի խորտակեաց զամենայն զօրութիւնս թշնամեաց մերոց:

Ը:

Մի ինչ համարիր զանձնդ, և ուր և կեցցես հանդիստ գացես: Եւրոպեցէք զհոտորսդ, զի մի ինչ կորիցէ: Եթէ հարցանէ որ ինչ զքեզ՝ վայելուչ բանիւ տուր պատասխանի: Եթէ աղքատաց տացես ինչ՝ մի հոգասցին միտք քո, և թէ շատ ետու: Եթէ որ չարիս ասասցէ զքէն՝ մի կագեր ընդ նմա: Ոչինչ ունիմ, և զամենայն ինչ ունիմ: Ոչինչ բերաք յաշխարհ, և ոչ տանիլ ինչ կարող եմք: Եհաւասիկ ես երթամ յերուսաղէմ, և որ ինչ ընդ իս անց անցանելոց իցէ չգիտեմ: Օր ինչ և ասիցէ ձեզ, արասջիք: Օր ինչ առնելոց ես, արա՛ վաղվաղակի:

Թ:

Օկնի աւուրց ինչ վախճանեցաւ: Եթէ աւուրս ինչ աշխատի որ, և ապա դադարի՝ նա ոչ կարէ ուսանիլ զքերականութիւն: Ընակէին սակաւ ինչ հետի 'ի միմեանց: Պատրաստեցէք մեզ սակաւ ինչ կերակուրս: Սակաւ ինչ հուր զորպիսի անտառս հրդեհէ: Ար բարւոք միտ դնէ, և այլ ինչ բաղում կարէ իմանալ: Ճ' զնաւոր ոմն ունէր զայս սքանչելի կարգս, զի եթէ որ խնդրէր ինչ 'ի նմանէ, ինքն ոչ յառնէր և տայր, այլ ասէր, երթեալ առցես որչափ և պիտոյ իցէ քեզ, և եթէ որ բերէր ինչ՝ ասէր, որդեակ՝ դիր անդր 'ի տեղուջ իւրում:

ԳՒՈՒԽ ԺԸ:

ւն:

Յաւուրց անտի բորովամայ որդւոյ սողովմանի բաժանեցաւ թագաւորութիւնն հրէից յերկուս: Հոսէր արիւնն 'ի վերաց անտի, և լնոյր զծոց կառաց: Յարեան նորա 'ի քաղաքէ անտի, և եկին յեգիպտոս առ փարաւոն արքայ: Տուրիա և հրեշտակն ուղեկից նստան առ փամբ գետոյն: Իբրև էջ տուրիա լուանալ յեզր գետոյն, վաղեաց ձուկն մի 'ի գետոյ անտի, և կամբր կլանել զնա: Իրտեսքն առարեալք 'ի մովսիսէ զանգիտեցուցին զսիրտս եզրարց իւրեանց, և սատակեցան յանապատի անդ: Թէպէտև բաղում ինչ ծածկեցի յաշխարհի աստ, սակայն ոչ 'ի ծածուկ ինչ է յաստուծոյ:

իւ:

Որ համբերեացէն իսպառ նա կեցցէ: Որ ողորմի աղքատաց ոչ կարօտացի, իսկ որ դարձուցանէ զակն իւր 'ի նոցանէ, 'ի բաղում կարօտութեան եղեցի: Որ անարգէ զտնանկն մեղանչէ, որ ողորմի աղքատի երանելի է: Իրնակեցաւ 'ի քաղաքին, որ կոչէր նազարէթ: Ըմենքին որք ընդ նմա էին, մեռան: Հերովդէս կոտորեաց զամենայն մանկունս, որ էին 'ի բեթղէհէմ: Որ 'ի նաւին էին հաւատացին նմա, և ոչ որ գիտաց, թէ ով որ էր նա: Ճրագ լոյս տայ ամենեցուն, որ 'ի տանն իցեն: Են ոմանք, որք ոչ հաւատան: Ոչինչ է 'ի ծածուկ, որ ոչ յայտնեցի: Օինչ է այն, որ 'ի ձեռին քում է: Ելէքսիանոս երբէք երբէք խառնեալ ընդ աղքատան, որ 'ի դուռն եկեղեցւոյն, խնդրէր ողորմութիւն յայնցանէ, որք մտանէին յեկեղեցին:

իւ:

Յամենայն գազանս, որք ստեղծան 'ի պէտս մարդկան, չիք այն ինչ, որ սիրէ զտէր իւր իբրև զուռն, և պահէ զպահպանութիւնն որա զցայգ և զցերեկ. թէպէտև հար-

կանէ զնա տէր իւր, սակայն նա առ 'ի նմանէ ոչ հեռա-
նայ, և իրրև յորս ելանէ, և պատահիցի տեառն իւրում
առիւծ սաստիկ, 'ի մահ մատնէ զանձն փոխանակ տեառն
իւրոյ :

7.

Օր տեսարն և լուաք պատմեմք ձեզ : Օր դու ա-
սես, և ես ասել կարող եմ : Կարգացի զթուղթն ձեր, զոր
գրեցիք առ իս : Օր ոչն գիտեմ, զհարդ ասացից :
Օինչ է այն զոր բարձեալ տանիս : Երեք են, զորս
անհար է ինձ իմանալ : Յիշեաց, զոր արարն : Օբանն,
զոր ասացեր յեռանդն, ոչ կարացի իմանալ, զի այլուր
էին միտք իմ : Աչինչ է, զոր աստուած ոչ գիտէ : Աչինչ
ունիս, զոր ոչ աւեր յաստուծոյ :

8.

Երգու, որ քան զամենայն տկար է, զերկասիրութիւն
պատուէ, որոյ գործն ամենեցուն է պիտանի : Եր անդ
այր մի, որոյ ձեռն իւր գօսացեալ էր : Երգու ոչ կարէ
պատմել զփառս արքայութեան, որում արժանանան
սուրբքն : Յաստուծոյ, ասէ սողովմոն, պարտ է խնդրել
զիմաստութիւն, յորմէ և ինքն իմաստնացաւ : Ենթեմք
խնդալով գործն զմեզս, յորոց արդարքն զարհուրին : Ե
գիշերին յորում մատնեցաւ յիսուս, եկն 'ի գիւղ մի,
որում անուն էր գէթսէմանի : Ենդ նոյն ճանապարհ ընդ
որ եկն, գնաց :

9.

Թուարանութիւն գտին փիւնիկեցիք, զի վաճառ-
կանք էին, և թուարանութեան պէտս ունէին : Իսկ զե-
րաժշտութիւն գտին յոյնք, զի որփեոս յոյն էր աղղաւ,
զորմէ ասնն նախ գտանել զերաժշտականն : Իսկ զաս-
տեղարաշխութիւնն գտին քաղզէացիք, փտն զի անամպ
և հանապաղ ջինջ գոլով օդոյն, գիւրաւ կարացին ըմբռ-
նել զարժմունս աստեղաց : Իսկ զերկրաչափութիւն
գտին եգիպտացիք, քանզի 'ի ծովանալ ներոս գետոյ, և

ի խառնակել զսահմանս արտավարացն կռիւք և սպան-
 մունք շինէին եգիպտացւոցն ՚ի վերայ իւրաքանչիւր սահ-
 մանի. մինչև իմացան չափ, որով գտանէին զսահմանս
 իւրաքանչիւր արտավարացն, ուստի յառաջ եկն երկրա-
 չափութիւն :

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

ա :

Բաղում անգամ քան զՏեթանոսս յեանեալ գտանիմք
 քրիստոնեայքս : Վրութասցուք մեզաք որքմ անցուցանել
 զլարկութիւն աստուծոյ : Արպէս սկսաքս, ՚ի նմին կա-
 տարեսցուք : Օհնչ իրք իցեն, զոր լուաքս : Ար ստեղ-
 ծերդ զիս, ողորմեա ինձ : Ընդպէս արասցուք, որպէս ա-
 սացերդ : Ըսէր զճշմարտան, եթէ ոչինչ գիտեմ յայն-
 ցանէ, զոր ասէքդ, այլ նորա ոչ հաւատային նմա ամե-
 նելին : Օր ասէքդ, ցուցէք գործով :

բ :

Տունս, զոր ես շինեմ, մեծ է : Չ ըհորս խոր է : Սա-
 տեան առ յիսուս աշակերտքն, և ասին. տեղիս անապատ
 է, և օրս տարածամեալ, արձակեալ զժողովուրդս, զի եր-
 թեալ գնեսցեն իւրեանց կերակուրս : Այր է պատանեակդ
 այդ : Այր հրամանաւ շինէք զտունդ զայդ : Բաց զպա-
 տուհանդ, որ հայի ընդ արևելս : Արդւոյ քո իցէ պատ-
 մուծանդ, եթէ ոչ : Այր է մատանիդ, գինտդ, և դա-
 ւաղանդ : Սուտ ՚ի քաղաքդ, և պատմեսցի քեզ, զինչ
 պարտ իցէ առնել :

գ :

Կամքս բնաւ ոչ ախորժէ զհիւանդանալն : Սարմինս բազ-
 մապատիկ հիւանդութեամբ օր ըստ օրէ տկարանայ : Ա
 քաղցրիկ որդեակ, ուր արդեօք իցես, զի անունդ կայ,
 և դու ոչ երևիս : Ընդ ոչ տեսի զօր յազգէս հայոց :

Երբ իցէ ինձ արձակիլ 'ի մարմնոյս : Եսպէս երթի-
ցուք որպէս և եմ իսկ, անծածուկ գլխովս և բոկ ոտիւքս :

ի :

Եւր ոմն ցանկացեալ կրօնաւոր լինել, գնաց առ ծեր
ոմն, և յայտնեաց նմա զխորհուրդ իւր : Եսէ ցնա ծերն,
եթէ կամիս կրօնաւոր լինել, երթ ցրուեալ զինչս քո, և
եկեալ նստցիս 'ի սենեկի քում : Եւ նա գնաց վաղվա-
ղակի, և ըստ խրատու ծերոյն բաշխեաց զամենայն ինչս
իւր աղքատաց, բայց միայն 'ի պէտս իւր եթող դա-
հեկանս հարիւր, և եկեալ նստաւ 'ի սենեկին : Օկնի
աւուրց ինչ ասեն ցնա խորհուրդքն, հնացեալ է դուռն
խցիդ, նորոգեսցես զսա, և եկեալ պատմեաց զայն ծե-
րոյն, եթէ խորհիմ 'ի միտս իմ նորոգել զդուռն խցին : Եսէ
ցնա ծերն ոչ ասացի քեզ թէ ցրուեալ զինչս քո, արդ-
զմնացեալն զայն ևս բաշխեալ, արար նա զհրամայեալսն,
բայց ևս մնացոյց անտի դահեկանս տասն : Օկնի ժա-
մուց ինչ դարձեալ ասեն ցնա խորհուրդքն, ձեղուն սե-
նեկիս հին և փտեալ է, պարտ է քեզ շինել զսա, և
գնացեալ պատմեաց և զայս ծերոյն : Եսէ ցնա ծերն, ու-
նիս և այլ ևս ինչս ցրուեսցես զնա ևս, զի հանդիցես,
և գնացեալ ցրուեաց և զտասն զայն դենար, և յայնմ
օրէ խորհուրդք իւր հանգուցին զնա :

ԳՄ ՊԻՍ ԺԳ :

ii :

Օկնչ գիւրին է, սիրել զամենայն զք, և սիրելի լի-
նել յամենեցունց, եթէ կագել և կուռիլ ընդ ամենե-
սին : Զողմ շարժէ զտերևս ծառոց : Տերեք ծառոց շար-
ժին 'ի հողմոց : Արբիկ սաստիկ հողմոց 'ի տեղիս տեղիս
ղէնս կործանեաց : Եւնք 'ի բազում տեղիս կործանե-
ցան 'ի սաստիկ մրդկաց : Այլումպոս եզիտ զամբիկա զնոր
աշխարհ : Քաղում նոր կղզիք գտան 'ի հմուտ նաւա-

պետաց: Արդեակ պատուեալ զձերս, զի և դու պատուեսցիս 'ի ծերութեան քում:

բ:

Ամբ 'ի ճգնաւորաց յանցուցեալ էր, վասն այնորիկ ժողովեցան, և կոչեցին և զսուրբն անտոն, և նա ոչ կամեցաւ գնալ. դարձեալ աղբ արարին, և ասեն, եթէ ամենեքեան քեզ ակն ունին և մնան. իսկ նա ըստ կամաց նոցա յարուցեալ էառ փսիադ ծակ, և լցեալ զայն աւազով՝ եդ 'ի վերայ թիկանց իւրոց, և այնպէս եկն: Աւ ելին ամենեքեան ընդ առաջ նորա, և իբրև տեսին զնա յայն կերպարանս ասեն, զինչ է այդ հայր: Ասեցնոսա այս իմ մեղք են, որք սորեն զկնի իմ, այլ ես ոչ տեսանեմ, և ահա այսօր եկի գատել զայլոյ մեղս: Աթէ կամիմք զի թողցին մեզ մեղք մեր, և մեք թողուցումք զմեղս այլոց: Արքա իբրև լուան զայս, ինչ ոչ կարացին ասել ցնա, և այր իւրսքանչիւր գնաց 'ի տեղի իւր:

գ:

Ամբ յեղբարց յորժամ բնակէր 'ի վանս վասն ամենայն դոյզն իրաց արագ շարժէր 'ի բարկութի. եղկելին ձանձրացեալ յիւրոց անկարգ գնացից վարանէր յանձն իւր, թէ որպէս ազատիցի յախտէ անտի: Արդ՝ ելեալ 'ի վանացն գնաց յանապատ հեռի յայր ինչ, և անդ հանդարտեցաւ: Իսկ 'ի միում աւուր լցեալ զպնակն ջրով, եդ մերձ իւր, և հեղաւ առ ժամայն: Ալից դարձեալ, և այն ևս թափեցաւ թաւալեալ: Ալից երբօրդ անգամ, և իբրև դարձեալ հեղաւ. բարկացեալ էառ զպնակն և ևհար զքարի և խորտակեաց: Օկնի ժամուց ինչ իբրև դադարեաց բարկութի նորա 'ի միտս եկեալ գիտաց, եթէ միայն կեալն ոչ կարէ դադարեցուցանել զար ատոս. այլ մանաւանդ ուր և իցէ որ պարտ է զհամբերութիւն յանձին ունել: Հետ այսորիկ դարձաւ 'ի վանս, և կրթութիւն զանձն համբերել ամենայն նեղութեանց:

ԳԼՈՒԽ ԺԳ :

ւ :

Ի շնչել հողմոյ մէզն փարատի : Ի ծերանալ մարդոյ վատի տեսութիւն աչաց նորա : Ի ցօղել ամպոց աճնն դաւարիք : Ի շարժել բարկութեան քո մի բանար զբերան քո :

ը :

Ի ծնանել յիսուսի ՚ի հրէաստանի, թագաւորէր ՚ի վերայ հայոց արգար, որ էր յարշակունի ազգէ այր իմաստուն և հանձարեղ : Վէպ եղև սմա երթալ յերկիրն պարսից առ ՚ի խաղաղացուցանել զարտաշէս արքայ պարսից, և զեղբարս նորա, որք գժտեալ էին ընդ միմեանս վասն թագաւորութեան : Եւ անդ պատահեաց նմա ցաւս, որում ոչ կարացին օգնել բժիշկքն :

է :

Երթամ ձուկն որսալ : Ելկին ՚ի տուն նորա խնդրել զնա : Մարդ մի խնդրեմ խօսել ընդ նմա, և ոչ գտանեմ : Հրեշտակք եկեալ էին տանել զհօգի նորա : Հետ ծննդեանն քրիստոսի գան յամենայն ազգաց տեսանել զայրն և զմուրն բեթղէհէմի և երկրպագանել նմա : Հետու առաքեաց երկուս երիտասարդս լուսեալ զերկիրն զաղտ :

դ :

Յայնժամ յիսուս բժշկութիւնս կատարէր ՚ի հրէաստանի առանց դեղոց, և լուեալ զայն արգարու, առաքեաց զսուրհանդակ իւր, և զայլ արս փառաւորս ՚ի միասին, և գրեաց առ յիսուս այսպէս : Երգար որդի արշամայ, առ յիսուս փրկիչ և բարերար, որ երևեցար յերուսաղէմացւոց աշխարհին օղջոյն : Ելուեալ վասն քո, և վասն նշանաց քոց զոր առնես, զմի ինչ յերկուց աստի հաստատեցի ՚ի միաս իմ, զի կամ աստուած իսկ ես յերկնից իջեալ, և զայդ առնես, և կամ աստուծոյ որդի ես : Եւ

այ ևս վասն հրէից, եթէ տրանջնն զքէն. քաղաք մի փոքրիկ գեղեցիկ է իմ բաւական երկոցունցս, աղաչեմ զքեզ գալ և լինել ընդ մեզ : Յորժամ հրեշտակքն արգարու եկին յերուսաղէմ, պատահանցան այնմ ժամու յորժամ յիսուս յաւանակաւ ելանէր յերուսաղէմ, և մատուցեալ առ փիլիպպոս և առ անդրէաս, ետուն նոցա զթուղթն արգարու, և նորա զթուղթն հանդերձ ընծայիւք մատուցին առ յիսուս :

Ե :

Մղաչեմ մի անողորմ լինել : Քաւ լիցի, կամ, մի լիցի քեզ առնել զրանդ զայդ : Ձգեաց արբահամ զձեռս իւր առնուլ զսուրն, և զննուլ զորդին իւր : Եւ ըստ կարի իմում ճգնեցայ պահել զպատուիրանս աստուծոյ : Խորհեցան ՚ի ծածուկ արկանել զնա ՚ի ծով : Կամիմ զամենեսեան ՚ի գործս վաստակել, քանզի զամենայն չարիս դատարկութիւնն ուսոյց :

Կ :

Յիսուս հրամայեաց թովմայի գրել պատասխանի արգարու այսպէս : « Երանի այնմ, որ ոչ իցէ տեսեալ զիս, և հաւատայցէ, . . . փոքր ինչ ժամանակ վն մատակարարութեան ինչ առաքեցայ այսր, և ապա վերանամ առ նա, որ առաքեացն զիս, և յայնժամ զմի յաշակերտաց իմոց առաքեցից առ քեզ, կեանս տալ քեզ, և որոց ընդ քեզ են : Առաքեաց ընդ թղթին և զանձնուագործ պատկեր իւր ՚ի սուրբ դաստառակին : Եւ յետ յարութեանն քրիստոսի լուեալ արգարու զգալուստ թաղէի առաքելոյն յուռհա, իսկոյն կոչեաց զնա, և ընդ մտանելն ՚ի ներքս անկեալ թագաւորն ՚ի գահոյից երկիրպագանէր նմա, և թաղէոս ձեռն եղեալ ՚ի վերայ նորա անուամբն յիսուսի մկրտեաց զթագաւորն, և զբաղմութիւն քաղաքին : և շինեաց նոցա եկեղեցիս, և ձեռնադրեաց զադդէ եպիսկոպոս քաղաքին փոխանակ իւր :

ԳՎ ՈՒՒՅ ԺԵՒ

ւ :

Պրզեհ՛ի փորունց սկսեալ մեծանայ, և կիղէ զամենայն նիւթ : Սոլորեալ յուղւոյն ոչ գիտեաք թէ յո՛ երթայաք : Օձեռանէ կալեալ տարան ՚ի տուն իւր : Հանեալ զվերարկուն եդ ընդ սնարիւք, և ննջեաց :

բ :

Ան ուրումն էր անդաստան, և ՚ի ծուլութենէ իւրմէ կորդացեալ եղև այն, և լի եղև փշով ըստ փշալից անտառի : Յետոյ կամեցեալ սրբել զնա, ասէ ցորդին իւր, գնա՛ որդեակ, և սրբեա՛ զարտն զայն, իսկ նա գնաց, և իրբև ետես զբաղմութիւն փշոց կարճամտեալ վհատեցաւ, և ասէ, երբ կարացից սրբել զսա, և անկեալ անդ ննջեաց մինչև ցերեկոյն : Եւ ապա գնացեալ հայր մանկանն տեսանել թէ զինչ գործեալ իցէ նորա, և եգիտ զի բնաւ ոչ աշխատեալ էր, և ասէ, զինչ է այս որդեակ զի ոչինչ գործեալ է քո, ասէ մանուկն յհայրն. յորժամ եկեալ տեսանեմ զբաղմութիւն փշոցն՝ զարհուրիմ, և յահէ անախ թմրեալ ննջեմ մինչև ցերեկոյ : Եսէ հայրն ցնա, որդեակ յամենայն աւուր սրբեալ գործեա՛ քեզ անկողին, և անդ ննջեա՛, և յաջողեսցին գործքքո : Իսկ որդին արար ըստ բանի հօրն, և ՚ի սակաւ աւուրս սրբեցաւ անդաստանն այն, և սերմանեալ ցորեան, առին զարդիւնս նորա :

գ :

Յուգա մատնելոց էր զյիսուս : Յորժամ տեսանիցէք ընդ առաւօտս զերկինս կարմրացեալ, ասէք թէ անձրև լինելոց է, և լինի այնպէս : Բրիստոս գալոց է ՚ի դատել զկենդանիս և զմեռեալս : Այնպէս կեաց, իրբ թէ վաղիւ մեռանելոց ես : Յիշեա՛ զօր մահու քո, զի երբ և է մեռանելոց ես : Ենդ ամենայն գործոց քոց համարս տալոց ես :

7:

Ունիմ ինչ ասել քեզ : Կամ, Բանք ինչ են իմ ընդ քեզ : Օ՛հնչ ունիս խօսիլ ընդ իս : Մինչ հանդերձեալ էր մեռանել, հային մերձ առ նմա բազումք 'ի բարեկամաց նորա : Օ՛հնչ պիտոյ է ինձ այս կեանք, եթէ մեզօք հասանէ ինձ կեալ :

Ե :

Երբեմն հայրն մակար գնացեալ էր յեզիպտոս, և իբրև եկն 'ի սենեակ իւր. եզիտ անդ այր մի, որ կողոպտէր զխուց նորա, և զկարասին հանեալ գնէր 'ի վերայ գրաստու իւրոյ : Սերն իբրև ետես զնա, սկսաւ օգնել նմա որպէս զօտար որ, և բարձեալ հանդարտութեամբ յուզարկէր զնա, և ասէր, ոչինչ բերաք յաշխարհս, և ոչինչ հանելոց եմք ընդ մեզ աստի, տէր ետ, և տէր էառ :

ԳՎ ՈՒՍ ԺՂ :

Խ :

Այլիշատակութիւն երախտեաց ատելի է աստուծոյ և մարդկան : Հեղումն արեան մարտիրոսաց փարատեաց յաշխարհէ զխաւար կռապաշտութեան : Ոչինչ է յամենայն ախտս չար քան զլրբութիւն, քանզի ծնօղ է ամենայն չարեաց : Ընասունք եղեն վասն սպասաւորութեան մարդկան : Ըստուած ստեղծ զճաղիկս 'ի զբօսանս և 'ի բժշկութիւն մարդկան : Վրիստոս եկն յաշխարհ 'ի խընդիր կորուսեալ ոչխարին :

Ը :

Միայնակեաց ոմն յոյժ հանճարեղ և սուրբ ոչ եզիտ առժամայն իւր տուն բնակութեան. էր անդ և ծեր ոմն, որ ունէր այլ սենեակ առանձին. յորժամ գիտաց եթէ կարօտ էր միայնակեացն սենեկի, հիւրընկալեաց զնա 'ի սենեակ իւր : Եւ ահա բազումք գային 'ի տես նորա, և

բերէին զպիտոյս նորա առատապէս: Աւ սկսաւ ծերն
այն, որ տէր էր տանն, ռիտլ ընդ նմա, և առաքեաց
ղաշակերտ իւր և ասէ, գնա՛ ՚ի տեղւոջէդ զի ինձ պիտոյ
է տուն իմ. եթէ ոչ գնասցես կամաւ, գաւաղանաւ ար-
տաքսեցից զքեզ ակամայ: Գնաց աշակերտն և ասէ ցնա
ծեր իմ առաքեաց զիս առ քեզ, և ասէ, որպէս կեսս
յաւուրս յայսմիկ. և նա ասէ, ասասցես զինէն, աղօթել
վասն իմ, զի ծանրացաւ ստամոքս իմ: Ակեալ եղբայրն
ասէ խնդրեսցէ այլ սննեակ, և վաղվաղակի յիջեցի ան-
տի, բայց աղաչէ ներել մինչև ցկիւրակէ:

76

Յիշեա՛ զերս քո յաշխարհէ: Ալաւն զանցս լեռնային
կողման, զի ընդ այն էին մուտք ՚ի հրէաստան, և դիւ-
րին էր արդելու: քանզի նեղ էին, և կարէին պահել
արքերկու: Հիսուս յետ դարձին յեզիպտոսէ բնակեցաւ
՚ի նազարէթ: Խոստացաւ մեզ քրիստոս զհանգիստ յար-
քայութեան իւրում: Սարգարէքն յառաջագոյն գուշա-
կեցին զգալուստ քրիստոսի յաշխարհս, և զւարձ հե-
թանոսաց ՚ի հաւատոս: Սարտիրոսք համբերութիւն տանջա-
նաց առաւել զարմանալիք էին, քան սքանչելագործութիւն:

77

Իբրև եկն կիւրակէն, և ոչ գնաց, յայնժամ առեալ
ծերն զցուպ իւր, գնայր հանել և վանել զնա: Ասէ ցնա
աշակերտն, ես նախ երթայց, զի մի գուցէ օտար ոք
իցէ անդ: Աւ յառաջեալ եկն աշակերտն առ ծերն, և
ասէ, ծեր իմ գայ առ քեզ յայցելութիւն: Իսկ նա,
իբրև լուաւ զտէր ծերոյն զոր ցուցանէր առ նա, ել ընդ
առաջ նորա, և անկեալ առ ոտս նորա երկիրեպագնմա
և ասէ, մի աշխատ լինիր հայր, ես եկից առ քեզ: Օայն
իբրև ետես ծերն, ՚ի գութ խանդաղատեցաւ, ընկէց ՚ի
ձեռանէ զցուպն, և գնաց համբուրեաց զնա: Իբրև դար-
ձան ՚ի սննեակ իւրեանց, ասէ ծերն ցաշակերտն իւր,
ոչինչ ասացեր նմա, յորոց ասացի քեզ ասել գմա, և
նա ասէ, ոչ հայր: Հայնժամ ուրախ եղև և ասէ

ցաշակերտն իւր, յայսմհետէ դու վարդապետ իմ, և
ես աշակերտ քո, այսօր դու ես փրկիչ անձին իմոյ, և
առիթ փրկութեան յախտէ նախանձու:

Է:

Կերպարանք կապկի նման է կերպարանաց մարդոյ: Գո-
վութեան արժանաւոր այն բժիշկն է, որ զանյուսացեալ
հիւանդն յանձն առնու բժշկել: Արժանի է մշակն վար-
ձու իւրոյ: Այր ոմն մեծատուն աղաչէր զմի որ 'ի ծե-
րոցն խնդրել ինչ 'ի նմանէ 'ի պետոս իւր, ասէ ծերն,
ես ոչ եմ կարօտ ընչից, բաւական են ինձ ձեռքն իմ և
գործք նորա:

Ը:

Պայրն ետայի առեալ երբեմն զզամբիւղ իւր՝ գնաց առ
երկրագործ ոմն և ասէ, տուր ինձ ցորեւն, ասէ ցնա երկ-
րագործն, որպէս կամիս առնուլ ցորեան, զի ոչ աշխա-
տեցար 'ի հնձելն. ասէ ցնա ծերն, ոչ երբէք առնուն ցո-
րեան, որք ոչն հնձեն, ասէ ցնա մշակն՝ ոչ, և այսպէս
մեկնեցաւ անտի: Աղբարքն որք էին ընդ նմա, անկան
յուսս նորա և ասեն, զինչ գործ գործեցեր հայր, ասէ
ցնոսս յորինակ ձեզ արարի եղբարք, զի որ թափուր է
'ի գործոց առաքինութեան, ոչինչ վարձս առցէ յաս-
տուծոյ:

ԳՂՄԻԿ ԺԷ:

Թ. Ա.

№ 8212

ւա:

Մշխարհս բանիւ տեառն հաստատեալ կայ: Անշունչ
կային զգիշերն ողջոյն: Անպակաս յիշեմք զձեզ յաղօթս
մեր: Անբրկիւղ անցար ընդ մեջ նոցա: Աթէ առաջ-
նորդն ուղիղ գնայ, հետեեալքն անխտոր ճանապար-
հորդեն: Թէև յանիրաւի ինչ թշնամանիցիս, համբեր:

Ոմն ՚ի հարանց պատմէր աշակերտացն իւրոց, եթէ
 գնացեալ ուրեք ետես զայր ոմն աղքատ, որ ունէր քուրձ
 ինչ, չկէս նորա ՚ի ներքոյ իւր արկանէր, և կխառնէ ծած-
 կէր զինքն. այլ վասն սաստկութեան ձմերայնոյն սարսա-
 ցեալ գողայր ՚ի ջրոց անտի, և մխիթարէր զանձն իւր և
 ասէր. գոհանամ զքէն աստուած իմ և թագաւոր իմ,
 որքան մեծատունք կան ՚ի բանտի ՚ի կոճեղս պնդեալք.
 իսկ ես մեղաւոր գոլով իրրև զթագաւոր քաղցր ՚ի քուն
 լինիմ, մեկնեմ զուսս և զձեռս օրպէս և կամիմ, և գնամ
 համարձակ ուր և կամիմ. Օպս լուեալ աշակերտացն
 շահ մեծ եղև ամենեցուն:

9 U. P.

No. 82 12